

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามราช จังหวัดสุพรรณบุรี

วิทยานิพนธ์

ของ

สุดใจ ปุณหวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร

สิงหาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

วิทยานิพนธ์
ของ
สุดใจ ปุณหวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏยโสธร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร
สิงหาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏยโสธร

FACTORS AFFECTING THE PEOPLE'S QUALITY OF LIFE IN
WANON NIWAT DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE

BY
SUDJAI PUNHAWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

August 2025

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนวนนิวาส
จังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ สุตใจ ปูนหางค์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการสอบ	 กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท. ดร.ไวพจน์ กุลาชัย) และผู้ทรงคุณวุฒิ	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) ประธานที่ปรึกษา
	วิทยานิพนธ์
 กรรมการสอบ	 กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตชัย อุดมกิจมงคล) แต่งตั้งเพิ่มเติม	(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง) กรรมการที่ปรึกษา
	วิทยานิพนธ์
 กรรมการสอบ	กรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) แต่งตั้งเพิ่มเติม	

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น ประธานกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอา ใจใส่ตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และ สอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำการพัฒนาวิธีดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ กำนันทุกตำบลในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจน ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธรทุกท่านที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาของ ผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผล สำเร็จในปัจจุบัน

สุดใจ ปุนหาวงศ์

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร
ผู้วิจัย	สุดใจ ปุณหวงศ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ

3. ตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 83.20 ($R^2=.832$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม ($\beta=.506$) รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ ($\beta=.372$) ความพอประมาณ ($\beta=.123$) และการเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\beta=.076$) ตามลำดับ ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน.

4. แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนและโครงสร้างพื้นฐานแบบยั่งยืน ใช้ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนประจำอำเภอ (คชอ.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกหลัก ส่งเสริมอาชีพ สุขภาพ การศึกษา ทักษะอาชีพ ดิจิทัล วัฒนธรรม และการรวมกลุ่มประชาชน ภายใต้หลัก PDCA และการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

TITLE	Factors Affecting Quality of Life of Wanon Niwat District Sakon Nakhon Province
AUTHOR	Soodjai Poonhawong
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Lamai Romyen Assoc. Prof. Dr. Sanyasorn Swasthaisong
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTE	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2025

ABSTRACT

The purposes of the research included the followings: 1) To study the level of living according to the Sufficiency Economy Philosophy and the quality of life of people in Wanarniwat District, Sakon Nakhon Province. 2) To compare the quality of life of people in Wanornniwat District, Sakon Nakhon Province, classified by personal characteristics. 3) To study the influence of living according to the Sufficiency Economy principles on the quality of life of people in Wanarniwat District, Sakon Nakhon Province. 4) To study the guidelines for developing the quality of life according to the Sufficiency Economy principles of people in Wanarniwat District, Sakon Nakhon Province. The sample consisted of 399 people residing in Wanarniwat District, Sakon Nakhon Province. The stratified sampling method was used, using a questionnaire as the data collection tool. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and multiple regression analysis.

The research revealed these results:

1. The overall practice of living life according to the principles of sufficiency economy of the people in Wanornniwat District, Sakon Nakhon Province is at a high level. The overall quality of life of the people in Wanornniwat District, Sakon Nakhon Province is at a high level.

2. Quality of life of residents in Wanomniwat District, Sakon Nakhon Province, differed significantly at the .01 level based on personal characteristics such as age, education level, occupation, average monthly income, and subdistrict of residence. The exception was gender.

3. The variables of living according to the Sufficiency Economy philosophy can jointly predict the quality of life of people in Wanomniwat District, Sakon Nakhon Province by 83.20 percent ($R^2=.832$), with statistical significance at the .01 level. When considering the sub-components of the variable of living according to the Sufficiency Economy philosophy, it was found that the variable with the highest regression coefficient was morality ($\beta=.506$). Next were knowledge and understanding ($\beta=.372$), moderation ($\beta=.123$), and building rationality ($\beta=.076$), respectively, except for building immunity.

4. Guidelines for improving the quality of life of people in Wanomniwat District, Sakon Nakhon Province, are based on the principles of sufficiency economy, sustainable human and infrastructure development, and the use of district public assistance centers and village public health volunteers as the main mechanisms. Promote careers, health, education, vocational skills, digital, cultural, and community integration under the PDCA principle and community participation.

Keyword : Quality of Life, Living according to the principles of sufficiency economy

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	32
บริบทอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสกลนคร	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร	142
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	153
สรุปผลการวิจัย	153
อภิปรายผลการวิจัย	162
ข้อเสนอแนะการวิจัย	166
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	179
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	181
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	201
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	205
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	217
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	225
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ	229
ประวัติย่อของผู้วิจัย	233

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	56
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	73
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	89
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายตำบล	92
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความพอประมาณ รายข้อ	93
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ มีเหตุผล รายข้อ	94
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน รายข้อ	95
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	96
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านคุณธรรม รายข้อ	97
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายตำบล	98
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย รายข้อ	99
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต	

อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต รายข้อ	100
---	-----

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รายข้อ	101
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม รายข้อ	102
15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ	103
16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ	104
17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	105
18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	106
19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	106
20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับ การศึกษา	107
21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	108
22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	

ด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	109
---	-----

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	109
24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ (Scheffe' s test)	110
25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะ ส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	111
26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ	112
27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	113
28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	114
29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	115
30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามปัจจัย ส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)	116

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	117
32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	118
33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	119
34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	120
35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	121
36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามปัจจัย ส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	122
37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะ ส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	123

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่ อาศัยอยู่	124
39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	126
40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	128
41 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	130
42 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะ ส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)	132
43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อมตามคุณลักษณะส่วน บุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) ...	134
44 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	137
45 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผล ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	139
46 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	140

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
2 กรอบแนวคิดในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	22

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านวัตถุ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่ประชาชนในประเทศ รวมถึงการส่งเสริมทางด้านร่างกายและสภาพจิตใจซึ่งก็ล้วนแต่เป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งการตื่นตัวในการรักษาคุณภาพชีวิตของประชากรมีมานาน เริ่มแพร่ขยายในประเทศทางตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและแคนาดาแล้วเริ่มแพร่ออกไปสู่นานาประเทศทั่วโลก และเป็นการยืนยันถึงความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรอันจะนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงหรือวางแผนนโยบายของประเทศ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยจึงต้องเล็งเห็นความสำคัญ “มนุษย์หรือคนในสังคมเป็นหลัก” ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) มีแนวทางในการพัฒนาบนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็ง และมีศักยภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยที่ยั่งยืน” และได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา (ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพโรจน์, 2559, หน้า 1)

ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น เพราะหากประชากรในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีก็จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ซึ่งคุณภาพชีวิตนั้น เป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในทางที่ดี ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและสังคม (รสนันท์ อินทร์ปราง, 2564, หน้า 11) ตลอดจนการรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สภาวะทางด้านร่างกายจิตใจ ความสัมพันธ์

ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ได้แก่ การมีสุขภาพดี ไม่มีที่เจ็บป่วยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต การได้รับความผ่อนคลายทางด้านจิตใจ การพึงพอใจในรายได้และการสนับสนุนตลอดจนการรับรู้และพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (อนรรฆ อิศเฮาะ, 2562) ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย เป็นการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของประชาชนซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิต การรับรู้ถึงความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน เป็นต้น 2) คุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจ เป็นการรับรู้สภาพทางจิตใจของประชาชน เช่น การรับรู้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิดความจำ สมาธิ การตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวล เป็นต้น 3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของประชาชนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม หรือการรับรู้ได้ว่าตนเป็นผู้ช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระไม่ถูกกักขังมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ เป็นต้น

วิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาถือเป็นบทเรียนที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาที่ไม่สมดุลและขาดเสถียรภาพ ซึ่งเกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในวงกว้างส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมของศักยภาพ และภูมิสังคม จนกระทั่งความพร้อมทางด้านทรัพยากรมนุษย์และระบบการพึ่งพิงความรู้และเงินทุนหรือตลาดจากภายนอกประเทศเข้ามาแทนที่การสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็ง หรือการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้มีความพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ พร้อมกันนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ถูกทับถมกันมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายทุน กระจายความเจริญและกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนและเชิงพื้นที่ เกิดปัญหาทางสังคม ความย่อหย่อนทางศีลธรรม ความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทยตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ให้มีความกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานแห่งความพอเพียงตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนที่มีอยู่ เมื่อประชาชนโดยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นฐานล่างของประเทศมีความพออยู่พอกินแล้วก็จะ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานเศรษฐกิจของประเทศ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2552, หน้า 52) ทั้งนี้ การที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่เดือดร้อน ต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน โดยการตั้งตัวให้มีความพอมี พอกิน พอใช้ ไม่มุ่งหวังเพียงแต่ความเจริญ เพราะผู้ที่มีอาชีพและ ฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสูงขึ้น ไปตามลำดับ โดยการหันกลับมายึดหลักทางสายกลางในการดำเนินชีวิตในการพึ่งตนเองทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) พึ่งตนเองทางด้านจิตใจ คนที่มีความสมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่ เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนเองสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะ จิตใจที่ฮึกเหิม ใช้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้ว่าบางทีอาจไม่ได้รับความสำเร็จก็ตาม ไม่ท้อแท้ กับปัญหาที่เกิดขึ้นใช้ความพยายามในการดำเนินชีวิตให้มาก 2) พึ่งตนเองทางสังคม คือ การเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน 3) พึ่งตนเองได้ทาง ทรัพยากรธรรมชาติ คือการส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของคนในท้องถิ่นที่สามารถ เสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะส่งผลดีในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับ หลายประเทศที่นำมาใช้ในการพัฒนา 4) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้มีการ ค้นคว้าทดลอง ทดสอบเพื่อให้ได้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้และมีความสอดคล้องกับ สภาพภูมิประเทศและสังคมไทยและนำมาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 5) พึ่งตนเองได้ในทาง เศรษฐกิจ คือการที่สามารถดำรงตนอยู่ได้ในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมิ ขาด ปลา อาหาร ผักผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนา ในระดับประเทศซึ่งเป็นการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นด้วยการพัฒนาในลักษณะของเศรษฐกิจ พอเพียงนี้จึงเป็นการใช้คนเป็นเป้าหมายและเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม หรือ การพัฒนา แบบบูรณาการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อก้าวสู่ เป้าหมายของความพอเพียง (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559, หน้า 284-291)

จากการศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยวีรรา เตียวศิริทรัพย์ (2557, หน้า 161-169) พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงหนองตาเข้มมีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนทุกคนและความเชื่อมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าจะช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับการที่มีหน่วยงานมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องและประชาชนมีความตระหนักและศรัทธาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักเหตุผล หลักพอประมาณ และหลักภูมิคุ้มกัน ทั้งในด้านการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ความประหยัด ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีความเอื้ออาทรต่อกัน ประกอบกับความสามารถของตัวผู้นำที่ชี้แนะแนวทางที่ตอบสนองต่อความพอเพียง เช่น การทำบัญชีครัวเรือน การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว การลดออมจนประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และจากการศึกษายังพบอีกว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้มีประโยชน์เพียงแต่เฉพาะเกษตรกรเท่านั้น แต่มีประโยชน์กับประชาชนทุกคนทั้งเพศชาย หรือเพศหญิง นิสิต นักศึกษา นักเรียน ข้าราชการ พนักงานบริษัท ก็สามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้ดี มีความพอกิน พอใช้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำเนินชีวิตอยู่บนทางสายกลางไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น (วีธรา เตียวศิริทรัพย์, 2557, หน้า 161-169)

ในพื้นที่ตำบลคูสะคาม อำเภอนางรอง จังหวัดสกลนครนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน มีความสมัครสมานสามัคคี การดำเนินชีวิตเน้นการพึ่งพาตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่ปลูกผักไว้บริโภคในครัวเรือนทั้งผักพื้นบ้านและผักที่มีความต้องการของตลาด อาทิ คื่นหรีด กวางตุ้ง ผักกาด ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ฯลฯ มีความสนใจและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีปราชญ์ชาวบ้านด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบและคอยให้คำแนะนำปรึกษา ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงชีพและการประกอบอาชีพ และสามารถส่งเสริมให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบของการดำเนินการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลคูสะคาม

จากแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตถือเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้าน

คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีความแตกต่างกันไปในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษานั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ในครั้งนี้ เพื่อศึกษาว่า ประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใด ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี หรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักใน ความสำคัญของปัญหาและเร่งหาแนวทางในการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้นและมีความเหมาะสมในระยะยาวต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือไม่
3. ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี หรือไม่
4. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่
2. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. ได้ทราบถึงอิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร
4. ผลจากการวิจัยทำให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตลอดจนหน่วยงาน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 126,287 คน (ฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอวานรนิวาส, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน ร้อยตำรวจโท ณรงค์ ภูเยี่ยมจิต, 2560, หน้า 142) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 แล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

2.1.1.1 เพศ

2.1.1.2 อายุ

2.1.1.3 ระดับการศึกษา

2.1.1.4 อาชีพ

2.1.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1.1.6 ตำบลที่อาศัยอยู่

2.1.2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามกรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไข (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า: 2 : พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2551, หน้า 11-14) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย

2.1.2.1 ความพอประมาณ

2.1.2.2 การเสริมสร้างความมีเหตุผล

2.1.2.3 การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน

2.1.2.4 การมีความรู้ความเข้าใจ

2.1.2.5 การมีคุณธรรม

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 18-19) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านสุขภาพกาย (Physical)

2.2.2 ด้านสุขภาพจิต (Psychological)

2.2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships)

2.2.4 ด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

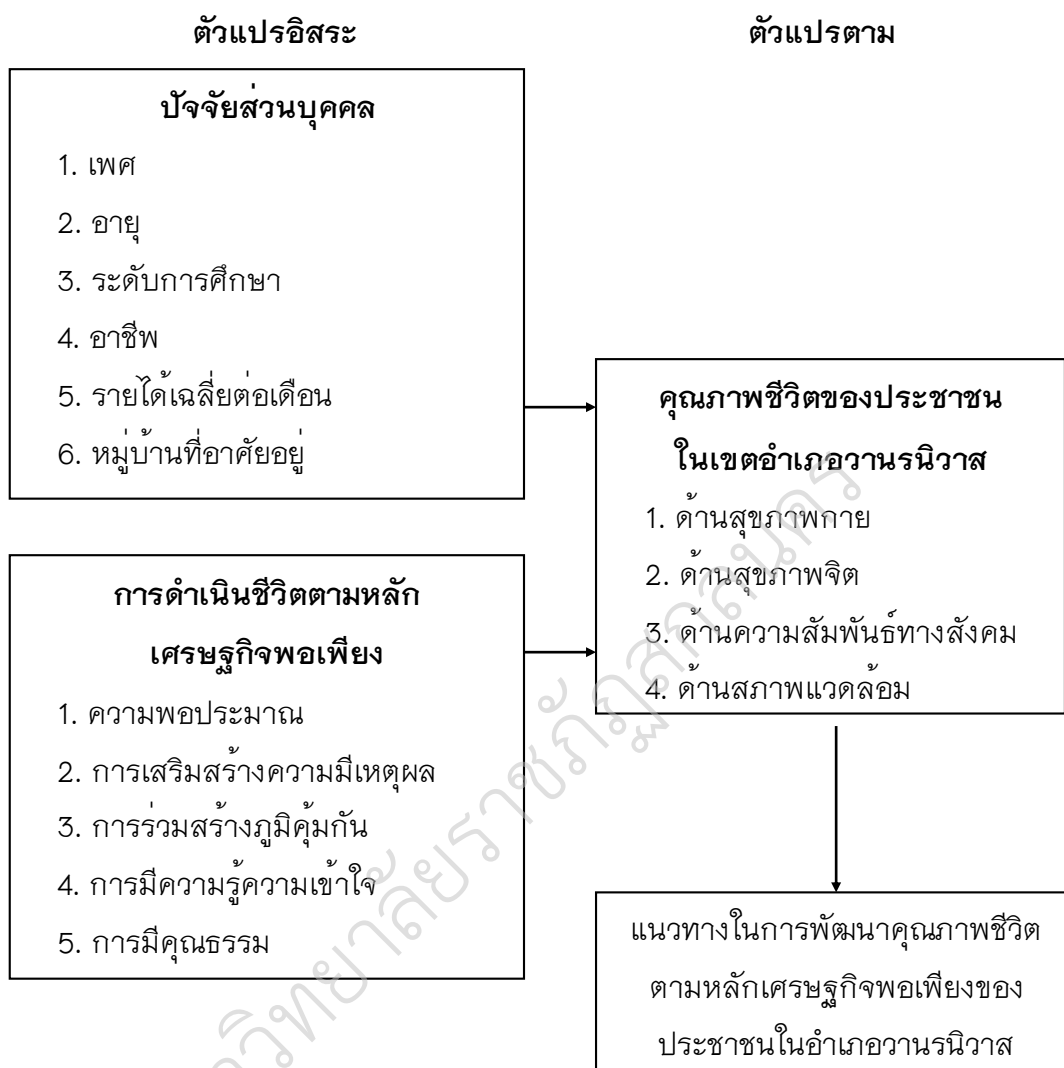
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลา 10 เดือน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1) กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ และ 2 เงื่อนไข (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 2 : พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2551, หน้า 11-14) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร 2) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 18-19) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่ประชาชนในอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีความพึงพอใจและยินดีกับสภาวะความเป็นอยู่ปัจจุบัน ที่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยความพอเพียงมีการลดรายจ่ายในครอบครัว ประหยัด อดออม มัธยัสถ์ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความสุข อยู่ตามอัตภาพของตนเอง และเมื่อเกิดปัญหาแล้วสามารถใช้เหตุผลตามหลักความเป็นจริง ในการแก้ไขปัญหา และมีความเชื่อว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ตัวเองและครอบครัว

ผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ มีพอกินพอใช้อยู่ได้ด้วยตนเอง ด้วยการมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ไม่ต้องพึ่งพาและเบียดเบียนผู้อื่น มีอาชีพและฐานะเพียงพอในการพึ่งตนเองและพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ประชาชนมีการวางแผนการบริโภค การวางแผนการใช้จ่ายเงินในครัวเรือนโดยสามารถดำรงชีวิตแบบพอกินพอใช้ มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง การดำเนินชีวิตที่ประหยัดและพอเพียง การมีรายรับที่พอดีกับรายจ่าย ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความเรียบง่าย การใช้สินค้าและบริการอย่างพอเหมาะพอดี สัมพันธ์กับศักยภาพของตนเอง และใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน

1.2 การเสริมสร้างความมีเหตุผล หมายถึง ประชาชนมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผลพิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ก่อนการตัดสินใจมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ และพิจารณาอย่างระมัดระวังในการลงทุนประกอบอาชีพ และการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต รวมไปถึงการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติด้วยความรอบคอบ มีความอดทน อดกลั้น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของศักยภาพของตนเอง ทั้งทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

1.3 การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน หมายถึง ประชาชนมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยทำให้เกิดการวางแผนการใช้จ่ายเงินในครอบครัว มีการใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท การสร้างความอบอุ่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น รวมถึงการหารายได้เสริมตลอดจนการสร้างทางเลือกที่หลากหลายรองรับการเปลี่ยนแปลง จากการคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.4 การมีความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ประชาชนมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างระมัดระวัง และการดึงคนที่มีความสามารถทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน

1.5 การมีคุณธรรม หมายถึง ประชาชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้คนในหมู่บ้านมีความสุขเพิ่มขึ้นเกิดการมูานะที่จะลดหนี้สิน/ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และมีความพยายามที่จะหารายได้เพิ่ม มีการใช้ชีวิตด้วยความตระหนักในคุณธรรม ใช้คุณธรรมนำความรู้ที่มีอยู่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความพากเพียร รับผิดชอบ ตลอดจนใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต

2. คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร มีความพอใจในชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และสามารถดำรงตนอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และค่านิยมของสังคมได้อย่างมีความสุขสถานภาพการดำรงชีวิต ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ประกอบด้วย

2.1 ด้านสุขภาพกาย หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณสมบัติไม่ต้องพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือ การรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2.2 ด้านสุขภาพจิต หมายถึง การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึก ภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียด หรือความกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีประโยชน์ และการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากชุมชน

2.4 ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในชุมชน เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมี

กิจกรรมในเวลารว่าง เป็นต้น

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

3.1 เพศ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

3.2 อายุ หมายถึง ระดับอายุของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) อายุไม่เกิน 30 ปี 2) อายุ 31-45 ปี 3) อายุ 46-60 ปี 4) มากกว่า 60 ปี

3.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี

3.4 อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรกร 2) ค้าขาย/ธุรกิจเอกชน 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ 4) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และ 5) อาชีพอื่น ๆ

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) รายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท 2) รายได้ 10,001 – 20,000 บาท 3) รายได้ 20,001 – 30,000 บาท และ 4) รายได้ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป

3.6 ตำบลที่อาศัยอยู่ หมายถึง ตำบลในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ แบ่งออกเป็น 14 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลวานรนิวาส 2) ตำบลเคอศรีคันไชย 3) ตำบลขัวก่าย 4) ตำบลหนองสนม 5) ตำบลคูสะคาม 6) ตำบลธาตุ 7) ตำบลหนองแวง 8) ตำบลศรีวิชัย 9) ตำบลนาซอ 10) ตำบลอินทร์แปลง 11) ตำบลนาคำ 12) ตำบลคอนสวรรค์ 13) ตำบลกุดเรือคำ และ 14) ตำบลหนองแวงใต้

4. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร หมายถึง ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ที่ร่วมกันพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอดอนจาน ที่ได้จากบทสรุปของงานวิจัยระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ในด้านซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรวม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ให้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
3. บริบทอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย มีสถานภาพเป็นทฤษฎี ที่พัฒนาจากฐานราก (Grounded Theory) จากการที่พระองค์เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎร การพบปะไต่ถามปัญหาทุกข์สุขของประชาชนของพระองค์ ทำให้พระองค์ค้นหาหนทางในการช่วยเหลือประชาชนชาวไทย ด้วยวิธีการทดลองที่ยาวนานเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนจนเกิดเป็นโครงการพระราชดำริต่าง ๆ (สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์, 2551, หน้า 17 – 20) โดยดำเนินการในรูปแบบโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหาให้แก่พลสกนิกรของพระองค์ได้สำเร็จ

ภายหลังที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในปี พ.ศ.2540 เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและถูกนำมาพิจารณาปรับใช้ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องลึกลับซึ่งครอบคลุมหลักการและมิติที่สำคัญ มุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืนและสมดุลสามารถประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี

ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 และ

พระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานไว้ในวโรกาสต่าง ๆ ต่อเนื่องมาตลอดรัชสมัยที่ทรงครองราชย์กว่า 60 ปี (พ.ศ. 2493 – ปัจจุบัน) สะท้อนพระปณิธานที่แน่วแน่ในการมุ่งมั่นให้ประชาชนคนไทยมีความสุขโดยทั่วถึงกัน ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้า เนื่องจากประชาชนที่มีความสุขและอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีปรองดองจะมีผลเชื่อมโยงสู่การพัฒนาชุมชนและประเทศชาติให้เจริญ มั่นคงและก้าวหน้าต่อไป (ตามรอยพระราชดำริสู่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”, 2555, หน้า 3)

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแกสังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560, หน้า 1)

สำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลด้านบวกเหล่านี้ กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อย และกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิม ได้สูญหายไป ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมมาถูกปรับเปลี่ยนถูกสืบทอดและเริ่มสูญหายไป (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560, หน้า 1)

สิ่งสำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการดำเนินชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิมต้องได้รับผลกระทบ จะเห็นได้จากวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560, หน้า 1)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้อง มี คือ “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560, หน้า 2)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ทรงเตือนล่วงหน้าให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความสมดุลด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทรงแนะแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่าง “เป็นลำดับขั้น” ดังความตอนหนึ่งในพระราชดำรัส (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 3) ความว่า “...การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือ ความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ต้องถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอสมควรแล้ว จึงค่อยเสริมสร้างความเจริญที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป... ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อบรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...” พระบรมราชโองการในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 กรกฎาคม 2517 และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้เกิดการตระหนักรู้กันอย่างจริงจังถึงความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงย้ำให้เห็นความสำคัญที่มีเศรษฐกิจแบบ “พอมีพอกิน” พัฒนาคนให้สามารถ “อุ้มชูตัวเองได้” ซึ่งการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นจะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน เนื่องจาก 1) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นหลักการ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ด้วยการมีเครื่องอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือนที่ไม่พุ่มพวยมีการใช้งานอย่างคุ้มค่า การปลูกพืชผักที่เน้นให้เพียงพอกับความต้องการของครอบครัวเป็นอันดับแรก 2) มุ่งเน้นการทำกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มกันทำตามความถนัดทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร เช่น การแปรรูปอาหาร การค้าขาย หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้เกิดการกระจายรายได้ที่ทั่วถึง 3) ตั้งอยู่บน

พื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของคนในชุมชนและสังคมโดยรวม และยังคงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 3-4)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในยามที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ภายหลังเมื่อได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นและสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานจากมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” ใน พ.ศ. 2540 เกิดปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้ง เพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาให้กับประเทศ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

“... หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในวันนี้...”

จากพระราชดำรัสข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงชี้ให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาประเทศไทย โดยเริ่มจากการวางฐานรากของประเทศ คือ การพัฒนาให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความมั่นคง ให้พอมีพอกินสามารถพึ่งตนเองได้เสียก่อน แล้วจึงพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งในระดับสูงต่อไป พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและ พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยเรียกแนวคิด หลักการ การพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชน ในทุกระดับ เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนกระทั่งระดับรัฐ ทั้งในด้านการพัฒนาและ บริหารประเทศให้ดำเนินไปตามหลักทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้มี ความเจริญทัดเทียมนานาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงจึง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถ จัดการกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความ รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ เพื่อประกอบการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา ตลอดจนความรอบคอบเพื่อให้เกิด ความสมดุลและมีความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จงสวัสดิ์ มณีจอม (2558, หน้า 15) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวรับกับ การเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม มุ่งเน้นการพึ่งตนเองโดยยึดหลักความพอประมาณ

ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขการมีความรู้คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีความสมดุลกัน มีความมั่นคงและยั่งยืน

กฤษฎา สามเมทา (2558, หน้า 10) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตการปฏิบัติของบุคคลที่เน้นการบริโภคสำหรับตัวเองเป็นอันดับแรกก่อน แล้วค่อยแบ่งปันกันภายในชุมชนหากเหลือจากการบริโภคแล้ว และเมื่อเหลือจากการแบ่งปันก็เอาไปขาย นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน ใช้เหตุผลและสติปัญญาในการเลือกบริโภคปัจจัยต่าง ๆ ตามอัธยาศัยและฐานะของตนเองโดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

สุภาวดี หันสนธิยะ (2559, หน้า 37) ได้ให้ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ซึ่งมีหลักสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2559, หน้า 284-291) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน โดยการตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังเพียงแต่ความเจริญ การมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปได้ตามลำดับ กล่าวโดยสรุป คือ การหันกลับมายึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ ได้แก่

1) พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนเองสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจที่ฮึกเหิม ใช้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้ว่าบางทีอาจไม่ได้รับความสำเร็จก็ตาม ไม่ท้อแท้กับปัญหาที่เกิดขึ้นใช้ความพยายามในการดำเนินชีวิตให้มาก

2) พึ่งตนเองทางสังคม คือการเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3) พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือ การส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของคนในท้องถิ่นที่สามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะส่งผลดีในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับหลายประเทศที่นำมาใช้ในการพัฒนา

4) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าทดลอง ทดสอบเพื่อให้ได้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้และมีความสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทยและนำมาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

5) พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ คือการที่สามารถดำรงตนอยู่ได้ในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมีชีวิต ปลา อาหาร ผักผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาในระดับประเทศซึ่งเป็นการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นด้วย

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560, หน้า 37) ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำรงชีวิตได้ตามความเหมาะสมและไม่เดือดร้อน เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม นำมาใช้ในการดำรงชีวิต

พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง) (2561, หน้า 52) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้พยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

สุทินี อรรถการ, สุบรรณ เขียมวิจารณ์, สุภาภรณ์ อรุณดีและคณะ (2562, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับชาติ ทั้งในด้านของการพัฒนาและการบริหารประเทศ

ที่ยึดหลักทางสายกลาง ซึ่งเน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความสำนึกในคุณธรรม ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ที่จะต่อต้านและลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากกระแสโลกาภิวัตน์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลาง ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว รวมถึงการใช้ความรู้รอบรู้ในด้านต่าง ๆ รอบคอบและใช้คุณธรรมเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ สามารถรับมือกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550, หน้า 2) ได้สรุปกรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไข คือ

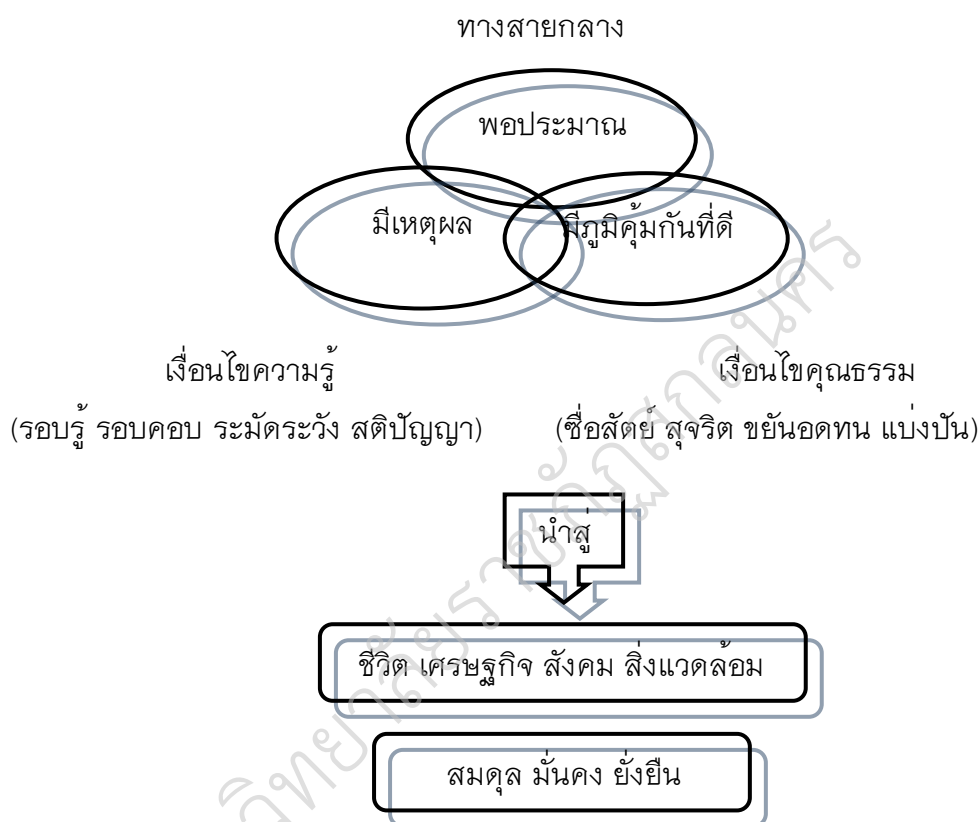
(1) คุณลักษณะของความพอเพียง จะต้องประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น
- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

(2) เงื่อนไข มี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

- เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
- เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดมทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภไม่ตระหนี่ผลที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ

การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยีที่สามารถแสดงเป็นแผนภาพแบบคุณลักษณะ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2551, หน้า 11-14) กล่าวว่า พอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งหลักการ 3 ข้อจะใช้โดยมีเงื่อนไข 2 ข้อ เป็นพื้นฐานสำคัญ คือ เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม รวมเรียกว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ทั้งหมดจะก่อให้เกิดผลที่ดีที่จะเกิดขึ้น คือ ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่มั่นคง สมดุลยั่งยืน

1. ความพอประมาณ

ความพอประมาณ หมายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มิได้ปฏิเสธ ความสุขจากการบริโภคสิ่งของที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งของที่ฟุ่มเฟือย เพียงแต่

จะต้องรู้จักขั้นตอนพอเพียงได้โดยมีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา หรือหากจะมีความสุขโดยไม่ฟุ่มเฟือยบ้างก็สามารถทำได้ หัวข้อสำคัญคือ ต้องไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

กล่าวโดยรวมแล้ว ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสมของการดำเนินงานทั้งในแง่ของขนาดที่ไม่เล็กเกินไปหรือไม่ใหญ่จนเกินตัว แต่เป็นไปตามอัตรา และสภาพแวดล้อมและในแง่ของจังหวะเวลาที่ไม่เร็วเกินไปหรือไม่ช้าเกินไป แต่รู้จักทำเป็นไปตามขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้า โดยที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

ความพอประมาณในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ คือ เริ่มต้นจากตนเองต้องตั้งสติ มีปัญญา มีจิตสำนึกที่ดี มีเมตตาเอื้ออาทร มีความเข้าใจและประนีประนอม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ชัมแข็ง และพึ่งตนเองได้

2. ด้านสังคม คือ การสร้างความพอดีในทุกระดับของสังคม โดยเริ่มจากครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักฝึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง

3. ด้านเศรษฐกิจ คือ ต้องอยู่อย่างพอดี พอมีพอกิน ไม่หรูหรา ฟุ่มเฟือย

4. ด้านเทคโนโลยี คือ ควรเหมาะสมสอดคล้องกับสถานะและความต้องการของประเทศ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเรา

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

2. ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาที่จะดำเนินงานใด ๆ ด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ไร้อคติ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องดีงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

“เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ขออย่าว่า เป็นทั้งเศรษฐกิจ หรือความประพฤติที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุและผล คือ เกิดผลมันมาจากเหตุ ถ้าทำสิ่งที่ดี ถ้าคิดให้ดี ให้ผลที่ออกมา คือ สิ่งที่ดีตามเหตุผล การกระทำก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการ

กระทำนั้น ก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดีแปลว่ามีประสิทธิผล ดีแปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข”

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้อย่างดีทำเฉพาะหน้าที่นั้น เพราะว่าคนใดทำหน้าที่เฉพาะของตนเองโดยไม่มองไม่ดูแลคนอื่น งานก็ดำเนินไปไม่ได้ เพราะเหตุว่างานทุกงานจะต้องพาดพิงกัน จะต้องเกี่ยวโยงกัน ฉะนั้นแต่ละคนจะต้องรู้ถึงงานของผู้อื่นแล้วช่วยกันทำ ผู้ที่ทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ย่อมได้ประโยชน์แก่ส่วนของตนด้วยผู้ที่ทำงานโดยเห็นแก่ตัว เบียดเบียนส่วนรวม ย่อมบั่นทอนทำงานความมั่นคงของประเทศชาติและที่สุดตนเองก็จะเอาตัวไม่รอด

กัญญารัตน์ กิ่งก้า (2555, หน้า 14-15) ได้กล่าวถึง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบไปด้วย 3 ห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขอีก 2 ประการคือ เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะนำมาซึ่งการมีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาไปพร้อมกันอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป รวมถึงจะต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล คือ การคิดทบทวนอย่างรอบคอบ คิดคำนึงถึงผลที่จะตามมาภายหลัง

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

และความหมายของ 2 เงื่อนไขที่เป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ความรู้ คือ มีความรอบรู้ในสิ่งที่ทำอย่างถ่องแท้และรอบด้าน มีความรอบคอบในการนำความรู้มาเพื่อใช้ในการวางแผน มีความระมัดระวัง ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

คุณธรรม หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการแบ่งปัน ไม่โลภ เป็นคนเก่งและเป็นคนดีควบคู่กันซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

มูลนิธิชัยพัฒนา (2560, ออนไลน์, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560, หน้า 49) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าประกอบด้วย 5 คุณสมบัติ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม

สุธินี อรรถการและคณะ (2562, หน้า 22) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งตั้งอยู่บนทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ ความรู้ และคุณธรรม โดยที่เราสามารถนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือการปฏิบัติงาน

หรือหากเราอยู่ในฐานะที่เป็นผู้บริหารในการพัฒนาองค์กร จะเกิดประโยชน์ในการนำพาประเทศชาติอยู่อย่างแข็งแรง ก้าวหน้าอย่างสมดุล และยั่งยืน ทำให้ประชาชนทุกระดับภาคเกิดการเชื่อมโยงกันด้วยการไม่เบียดเบียนกัน มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเกิดการพัฒนามาให้ประเทศชาติอยู่อย่างพอเพียงต่อไป

จากข้อความที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วย 3 ห่วงและ 2 เงื่อนไข ซึ่งตั้งอยู่บนทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

วิธีการพัฒนาชีวิตโดยเศรษฐกิจพอเพียง

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560, หน้า 62-64) ได้กล่าวว่า คนแต่ละคนมีชีวิตแตกต่างกันไปตามแบบแผนของสังคมที่สลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลา แต่ก็ล้วนแต่ต้องการที่ประสบความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะคนไทยที่อยู่ในประเทศไทยนั้น ยังมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงชี้แนะและมอบแนวทางในการดำรงชีวิตในทางสายกลางที่สมดุลคือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ที่เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องกับทั้งเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครอง และอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่แต่ละคนมีระดับความต้องการไม่เท่ากัน เพราะแต่ละคนย่อมมีโอกาสของการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ การสร้างรายได้ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นต้น ดังนั้น การพัฒนาชีวิตควรดำเนินการดังนี้

1. ค้นหาความต้องการของตนเองให้ พบว่า มีความต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น ต้องการมีชีวิตที่มีอนาคตก้าวหน้า มีความเป็นอิสระ มีเวลาเพื่อครอบครัวและสังคม มีความต้องการหลุดพ้นจากความยากลำบาก
2. วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว เพื่อให้รู้สถานภาพ รู้สาเหตุของปัญหา รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ต้องนำมาปรับปรุงและพัฒนา

2.1 ศักยภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ (ทักษะ) ชื่อเสียง ประสิทธิภาพ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สภาพทางการเงิน การสร้างรายได้ การใช้จ่าย การออม รวมถึงคุณธรรมและศีลธรรม

2.2 คักยภาพของครอบครัว เช่น วิธีการดำรงชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว เริ่มตั้งแต่ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว ฐานะทางสังคม ฐานะทางการเงินที่เป็นทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

3. วางแผนการดำเนินชีวิต

3.1 พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง สร้างวินัยกับตนเองโดยเฉพาะวินัยทางการเงิน

3.2 สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้า มุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต หมั่นพิจารณาความคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ (ที่รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) มีความรับผิดชอบต่องาน ครอบครัว และสังคมส่วนรวม

3.3 หมั่นบริหารจัดการใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักชาติ เสียสละ สามัคคี เที่ยงธรรม มีศีลธรรม

3.4 ควบคุมจิตใจให้ตนเองประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรือง

3.5 พัฒนาจิตใจให้ลดละเลิกอบายมุข กิเลสตัณหา ความโกรธ ความหลง

3.6 เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะในวิชาการต่าง ๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ปรับทัศนคติในเชิงบวกและมีความเป็นไปได

4. จัดบันทึกและทำบัญชีรับ – จ่าย

5. สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณาจาก

5.1 ร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง

5.2 อารมณ์ต้องไม่เครียด มีเหตุ มีผล มีความเชื่อมั่น มีระบบคิดเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิด กล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาในชีวิต

5.3 สิ่งเหล่านี้ ได้ลดละเลิก ได้แก่ รถป้ายแดง โทรศัพท์มือถือ สถานเริงรมย์ เหล้าบุหรี่ การพนัน

ธัญญพัทธ์ วัฒนาจิรพันธุ์, จงจิต ลีอ่อนรัมย์, กันต์ระพี ถีระกุล และยงยุทธ อาศัย (2561, หน้า 17) ได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกร อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี และได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาชีวิตโดยเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า แต่ละคนมีชีวิตที่แตกต่างกัน ไปตามแบบแผนของสังคมที่มีความสลับซับซ้อนและมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายใต้ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงชี้แนะและมอบแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางที่มีความสมดุล คือ มีความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ที่เรียกว่าเศรษฐกิจพอเพียง จากการที่การดำเนินชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจที่แต่ละบุคคลย่อมมีพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่ากันส่งผลให้มีโอกาสในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป การพัฒนา คุณภาพชีวิตควรดำเนินการดังนี้

1. ค้นหาความต้องการของตนเองให้ พบว่า มีความต้องการอะไร มี เป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น ต้องการมีความก้าวหน้าในชีวิต มีความเป็นอิสระ มีเวลาเพื่อครอบครัวและสังคม มีทรัพย์สินเพียงพอ มีความสุข หลุดพ้นจากความ ยากลำบาก

2. วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้รู้สถานภาพ สาเหตุของปัญหา รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรู้ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้าน เศรษฐกิจสังคมเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1 ศักยภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ (ทักษะ) ชื่อเสียง ประสิทธิภาพ ความก้าวหน้า ความมั่นคง สถานภาพทางการเงิน การสร้างรายได้การใช้จ่ายและการออม คุณธรรมและศีลธรรม

2.2 ศักยภาพของครอบครัว เช่น วิถีชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี คุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว ฐานะทางสังคม ฐานะทางการเงิน ที่เป็นทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือน

3. วางแผนการดำเนินชีวิต

3.1 พัฒนาตนเอง ให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง (ใฝ่เรียนรู้) สร้างวินัยกับตัวเอง โดยเฉพาะวินัยทางการเงิน

3.2 สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้ามุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต หมั่นพิจารณาความคิดตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ (ที่รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) มีความรับผิดชอบต่องาน สังคม และครอบครัว

3.3 หมั่นบริหารจัดการใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักชาติ เสียสละ สามัคคี เที่ยงธรรม และมีศีลธรรม

3.4 ควบคุมจิตใจให้ตนเองประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์
ความเจริญรุ่งเรือง

3.5 พัฒนาจิตใจ ให้ลด ละ เลิก อบายมุข กิเลส ตัณหา ความโกรธ
ความหลง

3.6 เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว
เช่น เข้ารับการฝึกอบรมฝึกทักษะในวิชาการต่าง ๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ปรับทัศนคติในเชิงบวกและมีความเป็นไปได้อ

4. จัดบันทึกและทำบัญชีรับ - จ่าย

5. สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณาจาก

5.1 ร่างกายมีสุขภาพ สมบูรณ์ แข็งแรง

5.2 อารมณ์ต้องไม่เครียด มีเหตุผล มีความเชื่อมั่น มีระบบคิดเป็นระบบ
เป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหา
ในชีวิต

5.3 สิ่งเหล่านี้ได้ลด ละ เลิก ได้แก่ របាយแดง โทรศัพท์มือถือ
สถานเริงรมย์ เหล้า บุหรี่

จากข้อความที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า วิธีที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องเริ่มจากการค้นหาความต้องการของตนเองก่อนว่ามีความต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร จากนั้นก็วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว เพื่อให้รู้สถานภาพ รู้สาเหตุของปัญหารู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน และนำมาปรับใช้ในการวางแผนการดำเนินชีวิต มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการประเมินและสรุปผลที่ได้จากการพัฒนาตนเองและครอบครัว ทั้งด้านร่างกายและอารมณ์รวมถึงการอยากได้ในสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นหรือมีความจำเป็นน้อยในการดำเนินชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีนักวิชาการได้ให้แนวทางไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

นิสรา ใจชื่อ (2557, หน้า 16) ได้สรุปแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ 3 ระดับ คือระดับบุคคลและครอบครัว ชุมชน และประเทศ โดยระดับบุคคลต้องยึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต อาศัยความพากเพียรจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับชุมชนควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น มีการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาชุมชนให้มีความสมดุล และพัฒนาจนเกิดเป็นเครือข่ายในชุมชนอื่น และด้านการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ ต้องเริ่มจากการส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่พอมีพอกิน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ จากหลากหลายภูมิสังคม หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิดและประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้ที่เป็นจริงระหว่างกันของคนในประเทศ

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (น้ำฝน ผ่องสุวรรณ, 2553, หน้า 13-15 อ้างถึงใน จงสวัสดิ์ มณีจอม, 2558, หน้า 15-17) มีรายละเอียดดังนี้

1. การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล/ครอบครัว เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับต้น โดยเริ่มจากการเรียนรู้ในด้านวิชาการและการฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ตนเองและครอบครัว เพื่อจะสามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต มีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคม เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีความคิดและการกระทำอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มีความพอประมาณกับสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ จนสามารถพึ่งพาตนเองได้และสามารถเป็นที่พึ่งของผู้อื่นในที่สุด
2. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลหรือครัวเรือนมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพภูมิภาคของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และจะนำมาซึ่งความสามัคคีและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ชุมชนและนำไปสู่การพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายระหว่างชุมชนต่อไป

3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ เป็นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในส่วนของนโยบายหรือแผนการบริหารจัดการประเทศให้องค์กรทุกภาคส่วน ตระหนักและเล็งเห็นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และนำมาปรับใช้ในการทำงานขององค์กร เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละองค์กร สร้างความสามัคคีเกื้อกูลกัน เกิดเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร หรือที่รู้จักกันในชื่อเกษตรทฤษฎีใหม่ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 เกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 1 เป็นการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในครอบครัวที่มีความสอดคล้องและสมดุลกับระบบนิเวศวิทยา เพื่อให้พออยู่ พอกิน สมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัดและสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

4.2 เกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 2 การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันในการผลิต การจัดการตลาด และพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่นและเตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก

4.3 เกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 3 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่น และเป็นงานภายนอกเพื่อจัดหาทุน วิชาการ ความรู้ เทคโนโลยี จากภาคธุรกิจเอกชนเพื่อนำมาลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

5. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับนักธุรกิจ หากทำการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถึงแก่นแท้แล้ว จะเห็นได้ว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ทุกภาคส่วนของนักธุรกิจหรือองค์กรธุรกิจ และควรคำนึงถึงความมั่นคงและความยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจมากกว่าการแสวงหากำไรในระยะสั้น ดังนั้น จำเป็นต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ตนดำเนินการอยู่ และการศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การประกอบอาชีพต้องอาศัยคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์ รวมทั้งรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

สุจินี อัดถากร, และคณะ (2562, หน้า 30-31) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตไว้ว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของบุคคลและครัวเรือน ที่ยึดหลักความพอดี พอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้วยเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม จะช่วยให้เกิดความสมดุลในระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งการตัดสินใจบนฐานความพอเพียงจะต้องมีการคำนึงถึงบริบททั้งหมดอย่างครบถ้วนไปพร้อมกัน ส่งผลให้เกิดการปรับตัวกิจกรรมร่วมกัน ที่จะนำพาชีวิตสู่ความพอเพียง นำพาชุมชนและสังคมสู่ความสมดุล และลดผลกระทบในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และเกิดความยั่งยืนของการพัฒนาในที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้โดยเริ่มต้นจากตัวบุคคลที่ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของการประมาณตนเอง ยึดหลักของทางสายกลางในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยอาศัยความขยันและพากเพียร เรื่อยไปถึงระดับชุมชนที่มีการสร้างความสมัครสมานสามัคคีขึ้น มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกันให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด จนกระทั่งในระดับประเทศที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความพอมีพอกิน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนที่หลากหลายอาชีพ แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ โดยมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเกิดการพัฒนายั่งยืน

สรุป จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่ประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีความพึงพอใจและยินดีกับสถานะความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยความพอเพียงมีการลดรายจ่ายในครอบครัว ประหยัด อดออม มัธยัสถ์ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความสุขอยู่ตามอัตภาพของตนเอง และเมื่อเกิดปัญหาแล้วสามารถใช้เหตุผลตามหลักความเป็นจริงในการแก้ไขปัญหา และมีความเชื่อว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ตนเองและครอบครัวผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ มีพอกินพอใช้อยู่ได้ด้วยตัวเอง ด้วยการมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ไม่ต้องพึ่งพาและเบียดเบียนผู้อื่น มีอาชีพและฐานะเพียงพอในการพึ่งตนเองและพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน ตามกรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไข (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า: 2 : พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2551, หน้า 11-14) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) การเสริมสร้างความมีเหตุผล 3) การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน 4) การมีความรู้ความเข้าใจ และ 5) การมีคุณธรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต (Quality of life) เป็นเรื่องยากที่จะนิยามความหมายเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นสากล เพราะคุณภาพชีวิตเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยายตีความผ่านตัวกรอง ด้านความคิดและภาษาที่แตกต่างกันจึงเกิดการมองที่แตกต่างกัน เนื่องจากพื้นฐานประสบการณ์ ความคิดและความรู้ที่แตกต่างกันของผู้ให้นิยาม นอกจากนี้คุณภาพชีวิตยังเป็นเรื่องที่ยื่นอยู่กับคุณค่าแห่งอยู่ของบุคคล การนิยามคุณภาพชีวิตที่ผ่านมามักไม่กล่าวถึงความแตกต่างด้านอายุ สถานะทางสังคม การศึกษา แต่โดยภาพรวมทุกกลุ่มต่างมีเป้าประสงค์ที่เหมือนกัน คือ เพื่อให้บุคคลในสังคมมีชีวิตที่มีคุณภาพ มีความสุข ความสมบูรณ์ และการอยู่ดี กินดี ปัจจุบันคุณภาพชีวิตได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ (กาญจนา ศักดิ์ชลาธร, 2563, หน้า 10)

ความหมายของคุณภาพชีวิต

คำว่า “คุณภาพชีวิต” (Quality of Life) เป็นคำที่มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งในภาษาไทยและในภาษาอังกฤษ ในสมัยก่อนคุณภาพชีวิตในสังคมไทยหมายถึง กินดี อยู่ดี หรือ อยู่ดี มีสุข ตรงกับภาษาอังกฤษว่า well-being แต่จากกระแสการพัฒนาที่มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีผู้ขยายความคำว่า “คุณภาพชีวิต” ซึ่งมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และจิตใจของบุคคลในสภาวะนั้น ๆ

พระมหาชาญชัย ลีตเมธี (หนูทอง) (2561, หน้า 24) ได้ให้ความหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาและเสริมสร้างคุณสมบัติทั้งปวงของกายและจิตที่ตอบสนองความต้องการ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง

พระมหาวิชัย อิสฺสรานูโท (ใจชื่น) (2561, หน้า 36) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพกายดี มีสุขภาพจิตดี มีอาหารการกินดี มีสิ่งของหรือเงินใช้ตามความจำเป็น อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความสุข แต่ในปัจจุบันยังไม่สามารถกำหนดนิยามความหมายให้เป็นที่ยอมรับโดยสากล จึงมีการพยายามนิยามศัพท์เพื่อให้ครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยแยกเป็นประเด็นย่อยจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงคุณภาพชีวิตของปัจเจกบุคคล ความหมายของคุณภาพชีวิตก็จะหมายถึงการมีชีวิตที่ดีมีความสุขและสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ

ลัดดาวัลย์ ร่มเย็น (2561, หน้า 16-17) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานเบื้องต้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกษตรกรต้องมี ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดี ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีครอบครัวที่สุขสบาย การประกอบอาชีพมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและความปลอดภัยในชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

Fisher (1992) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถด้านสังคม ความพึงพอใจของชีวิต สภาวะของสุขภาพทุกด้าน และความสามารถในการทำหน้าที่

Meeberg GA (1993, อ้างถึงใน กฤษณ์ วงเกิด, 2550, หน้า 9) เห็นว่าคุณภาพชีวิตครอบคลุมถึงความสามารถในการประเมินชีวิต ความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตภาวะปกติของร่างกาย จิตใจอารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ รวมทั้งความเป็นอยู่ที่ดี สุขจากการประเมินของผู้อื่น การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะสุขภาพ โดยวัดจากความสามารถในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของร่างกาย เจตคติของตนเองต่อสุขภาพ ความพอใจในชีวิต และความรู้สึกว่าตนเองได้รับความช่วยเหลือจากสังคมเพียงพอ มีการประกันสังคม มีนันทนาการ และมีอิสระในการดำเนินชีวิต

World health Organization (1994, pp. 1403-1409) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต (Quality of life) ไว้ว่า เป็นการรับรู้ความพึงพอใจของบุคคลในการดำรงชีวิตทางสังคม โดยมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเองภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึงความรู้สึกเจ็บปวดแล้วไม่สุขสบาย การนอนหลับ การพักผ่อน และสามารถรับรู้ความรู้สึกต่าง ๆ ได้

2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึงความรู้สึกด้านบวก เป็นความคิด ความจำ การเรียนรู้ สมาธิ อึดทนในทัศน ภาพลักษณ์ และรูปร่าง ความเป็นอิสระที่ไม่พึ่งพา เป็นความสามารถของบุคคลในการเคลื่อนไหว การทำกิจวัตรประจำวัน การใช้ยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ สมรรถนะทางสังคมและสมรรถนะในการทำงาน

3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ในสังคม หมายถึง การรับรู้ถึงเรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การสนับสนุนทางสังคมและทางเศรษฐกิจ

4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีความปลอดภัยด้านร่างกาย และการได้รับความคุ้มครอง สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ความพึงพอใจในสถานที่ทำงาน แหล่งเงินทุน คุณภาพของระบบการบริหารสุขภาพ การสันถนาการ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มลภาวะและระบบขนส่งมวลชน

Orem (2001, p.179) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตมีความหมายเช่นเดียวกับความผาสุก (well being) ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุขภายในจิตใจ

McMahon (2005) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตมีความหมายเช่นเดียวกับความสุข (Happiness) ซึ่งเป็นแนวคิดของความเป็นอยู่ที่ดี รวมถึงความสมดุลพอดีของชีวิต สอดคล้องกับ Nesse (2005) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า ความรู้สึกถึงความสุขหรือมีชีวิตที่ดี ซึ่งบุคคล รับรู้ได้ทั้งในเรื่องของร่างกายและจิตใจ

สรุปได้ว่าการที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบก็มีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไปตามทัศนะของผู้มอง จะเห็นได้ว่า “คุณภาพชีวิต” ไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน แต่จากความเห็นของนักวิชาการหลายคน อาจสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเหมาะสมของแต่ละบุคคลทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านวัตถุวิสัย (Objective) และด้านจิตวิสัย (Subjective) การศึกษาด้านวัตถุวิสัยเป็นการศึกษาบนพื้นฐานของข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้นับได้ หรือวัดได้ ส่วนการศึกษาด้านจิตวิสัยนั้น ในการศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานทางด้านจิตวิทยา โดยสอบถามความรู้สึกและเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิตความพอใจในชีวิต ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น ตามสภาพความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้น ๆ โดยเชื่อว่ากระแสความรู้สึกนึกคิดของประชาชนมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีความพอใจในชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และสามารถดำรงตนอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และค่านิยมของสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

ภัทราภา สุขสง่า และพรรณทิพา ตักดีทอง, (2557 อ้างถึงใน ทักษิณาทิพย์ หมิ่นไธสง, 2564, หน้า 64-66) องค์การอนามัยโลกในฐานะเป็นองค์กรหลักที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัย มองเห็นว่า “ร่างกาย จิตใจ สังคมที่ดี และการไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเป็นสภาวะความสมบูรณ์ที่ดี” สุขภาพ (Health) ถูกให้ความหมายว่า เป็นสภาวะของความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม ไม่ใช่ปราศจากโรคและความอ่อนแอเท่านั้น แต่การดำเนินการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขกับการพัฒนาด้านการคิดค้นความรู้ใหม่ ๆ ด้านการรักษาสุขภาพที่เกิดจากการเจ็บป่วยด้านเดียว ขณะที่การเจ็บป่วยด้านอื่น ๆ กลับไม่ได้รับการดูแล ในเดือนพฤษภาคม 2541 ที่ประชุมสมัชชาขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization Assembly) เพิ่มคำว่า “Spiritual Well-Being” หรือ “สภาวะทางจิตวิญญาณ” เข้าไปในคำนิยามเดิม ดังนั้น ความหมายของคำว่า “สุขภาพ” หลังจากนั้น จึงหมายถึง สภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ หรือสภาวะที่สมบูรณ์ทุก ๆ ทางเชื่อมโยงกัน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นองค์รวมอย่างแท้จริงของสุขภาพที่เกี่ยวพันและเชื่อมโยงกันทั้ง 4 มิติ ความหมายในแต่ละด้านคือ

1. สุขภาวะทางกาย หมายถึง การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีอุบัติเหตุ เป็นต้น
2. สุขภาวะทางจิต หมายถึง จิตใจที่เป็นสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตากรุณา มีสติและสมาธิ เป็นต้น
3. สุขภาวะทางสังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัว ในชุมชน ในที่ทำงาน ในสังคมและในโลก รวมไปถึงการมีบริการทางสังคมที่ดีและมีสันติภาพ เป็นต้น
4. สุขภาวะทางปัญญา (จิตวิญญาณ) หมายถึง ความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากการมีจิตใจสูงเข้าถึงความจริงทั้งหมด ลดละความเห็นแก่ตัว มุ่งเข้าถึงสิ่งสูงสุด ซึ่งหมายถึง พระนิพพานหรือพระผู้เป็นเจ้าหรือความดีสูงสุดแล้วแต่ความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละคน สุขภาวะทางจิตวิญญาณจึงหมายถึง มิติทางคุณค่าที่สูงสุดเหนือไปจากโลก หรือภพภูมิทางวัตถุ การมีศรัทธา และมีการเข้าถึงคุณค่าที่สูงส่งทำให้เกิดความสุข ความหมายของสภาวะทั้ง 4 ด้าน สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต เป็นสุขภาพที่ทำให้ความเข้าใจง่าย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้ตลอดเวลา สุขภาวะทางสังคมเป็นการแสดงออกรวมกันของสังคมและสุขภาวะทางปัญญา (จิตวิญญาณ) เป็นสุขภาพที่ทำความ

เข้าใจได้ยากและเป็นขั้นสูงสุดของสุขภาพองค์รวม ในปี ค.ศ. 1986 การประชุมนานาชาติที่กรุงออตตาวา เมืองหลวงของแคนาดาในเรื่องคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริม สุขภาพ (Health Promotion) เป็นครั้งแรกซึ่งเกิดขึ้นโดยได้ถูกบันทึกไว้ว่า “ความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจและสังคม บำรุงบุคคลหรือลักษณะเฉพาะของกลุ่มและความปรารถนาที่เกิดขึ้นจริง ความต้องการการเปลี่ยนแปลงหรือการจัดการกับสภาพแวดล้อม” ในอนาคตไม่มีจุดสิ้นสุดแต่สามารถประยุกต์แนวคิดได้ในแต่ละบุคคล กลุ่ม ชุมชน หรือประชาชน สำหรับหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพนี้เป็นแนวคิดที่เน้นการปฏิบัติใหม่ขึ้นมาทั้งหมด โดยยึดเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของการทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพ โดยกฎบัตรออตตาวา (Ottawa Charter) และสิ่งที่เพิ่มเข้ามาในโครงสร้างของคุณภาพชีวิต มี 5 ประเด็น ที่ผ่านมา คือ ระดับทักษะของแต่ละคน ผ่านการกระทำทางชุมชน และการให้บริการสาธารณสุขครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อม นโยบายและเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ การส่งเสริมสุขภาพ แสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบสองอย่าง ได้แก่ สิ่งสำคัญในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพเป็นการสร้างสุขภาพโดยทั่วไป สภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อม การดำเนินการทางสังคมและทางด้านวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสุขภาพ จะนำไปสู่การพิจารณาการวางแผนออกแบบโครงสร้างสภาพแวดล้อมใหม่และการแลกเปลี่ยนเหตุผลของแต่ละคน ผลที่ตามมาที่คาดหวังในการส่งเสริมสุขภาพกับผลลัพธ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ภายใต้ประเด็นหลักนี้จึงสัมพันธ์กับคำว่า “สุขภาพที่แท้จริงเป็นเรื่องของคุณภาพชีวิต”

ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพโรจน์ (2559, หน้า 15) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพชีวิต ไว้ว่า ความสำคัญของคุณภาพชีวิต คือ คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลไม่ใช่เฉพาะแต่เพียงตัวบุคคล หากแต่ยังส่งผลไปถึงประเทศชาติ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เมื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมทำให้สังคมและประเทศชาติดีขึ้นไปด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, หน้า 15-18 อ้างถึงใน พิสมัย ขวัญมา, 2562, หน้า 54-55) ประกาศใช้เมื่อ 6 เมษายน 2560 ได้มีบทบัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการ สำหรับบทบัญญัติที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คือ มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับ

บริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค บริการสาธารณสุขต้องครอบคลุมถึงการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ มาตรา 58 การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รับจะอนุญาตให้ผู้อื่นดำเนินการ อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้ส่วนเสียอื่นใดรัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน และมาตรา 71 รัฐส่งเสริมและพัฒนาการเสริมสร้างสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจที่เข้มแข็ง ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศ

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560, หน้า 14) ได้ให้ความเห็นในเรื่องของความสำคัญของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต มีความสำคัญต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติทุกคนจึงควรรู้จักและเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตให้ถูกต้องและช่วยกันพัฒนาปรับปรุงตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพที่ดีทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมรวมกันได้ในที่สุด

พระมหาวิษณุ อิสสรานนโท (ใจชื่น) (2561, หน้า 38) ได้ให้ความเห็นว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสำคัญทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติโดยส่วนรวม แต่ถ้าประเทศใดมีประชากรในชาติโดยส่วนรวมด้อยคุณภาพ แม้ว่าประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เพียงใด ก็ไม่อาจทำให้ประเทศชาตินั้นเจริญและพัฒนาให้ทันหรือเท่าเทียมกับประเทศที่มีประชากรที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในลักษณะที่พิจารณาบุคคลเป็นองค์รวมต้องพิจารณาให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม และด้านสิ่งแวดล้อม จึงเป็นแนวคิดที่ทั่วโลกให้ความสำคัญและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

พิสมัย ขวัญมา (2562, หน้า 58) ได้ให้ความสำคัญของคุณภาพชีวิตไว้ว่า ความสำคัญของคุณภาพชีวิต หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ เสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ส่งเสริมพัฒนาการกีฬาให้สู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่าง

ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต

กาญจนา คักดีชลลธร (2563 หน้า 13) ได้ให้ความสำคัญของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติทุกคนจึงควรรู้จักและเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตให้ถูกต้องและช่วยกันพัฒนาปรับปรุงตนเองและครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพและชีวิตที่ดีร่วมกันในที่สุด

ทักษิณาทิพย์ หมื่นไธสง (2564, หน้า 66) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพชีวิต ไว้ว่า ความสำคัญของคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคล เมื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดียังส่งผลทำให้สังคม และประเทศชาติดีตามไปด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต นอกจากมีความสำคัญต่อตัวบุคคลเองแล้ว ยังมีความสำคัญต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติด้วย ซึ่งถ้าหากประชากรในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ก็จะส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

องค์ประกอบที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิต มีผู้กล่าวไว้หลากหลาย ดังนี้

องค์การยูเนสโก (UNESCO) (1980, อ้างถึงใน กฤษณ์ วงเกิด, 2550, หน้า 14) ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้

1. มาตรฐานการครองชีพ

1.1 รายได้ต่อบุคคล (Per Capita Income) หมายถึง รายได้เฉลี่ยของประชากรต่อคนต่อปี โดยคิดจากผลรวมของผลผลิตประชาชาติทั้งหมดภายใน 1 ปี ต่อจำนวนประชากร ถ้าผลลัพธ์มีค่าสูงแสดงว่าประเทศนั้นมีการกินดีอยู่ดี เศรษฐกิจของประเทศดี

1.2 สุขภาพ เป็นปัจจัยที่แสดงถึงคุณภาพชีวิต เพราะถ้าบุคคลมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง มีโอกาสทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิต ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 ที่อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม วัสดุที่นำมาก่อสร้างมีความถาวร มีคุณภาพ

1.4 การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รู้จักการแก้ปัญหา ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ระดับการศึกษาภาคบังคับ ประเทศที่พัฒนาแล้ว จัดการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี สำหรับประเทศไทยได้ปฏิรูปการศึกษาภาคบังคับปรับเปลี่ยนจาก 6 ปี เป็น 12 ปี

1.5 การสังคมสงเคราะห์ เป็นปัจจัยสำคัญของมาตรฐานในการดำรงชีวิต ประเทศที่พัฒนาแล้วจะจัดให้มีการประกันสังคมให้บริการแก่คนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น คนชรา คนพิการ คนว่างงาน สำหรับประเทศที่ด้อยพัฒนาการไม่สามารถจัดการด้านสังคมสงเคราะห์ให้ประชากรได้อย่างทั่วถึง ประชากรต้องช่วยเหลือตนเอง

2. การเปลี่ยนแปลงประชากร

2.1 ขนาดของประชากร จะต้องมีความสมดุลกับทรัพยากร ถ้าประชากรมาก ทรัพยากรน้อย ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิตจะก่อให้เกิดความยากจน ขาดแคลนคุณภาพชีวิตต่ำลง

2.2 อัตราการเติบโตของประชากร ถ้าอัตราการเติบโตของประชากรสูง จะเกิดผลกระทบต่อครอบครัว สังคม ในด้านเศรษฐกิจ และสังคม

2.3 อัตราการเกิดและการตาย ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ส่งผลกระทบต่อครอบครัว สังคมเป็นภาระที่ต้องรับเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอน และให้บริการ

2.4 โครงสร้างอายุประชากร ประชากรแต่ละกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มวัยเด็ก วัยแรงงาน วัยชรา ต้องมีความสมดุล

3. ระบบสังคมและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ รูปแบบการปกครอง กฎหมาย แนวปฏิบัติอันเกิดจากความเชื่อความศรัทธา ที่เรียกว่า วัฒนธรรม ระบบสังคมและวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิต ดังนี้

3.1 ระบบสังคม ทางสังคมวิทยาแบ่งสังคมเป็น 2 ระบบ คือระบบเปิดและระบบปิด ระบบเปิดเป็นสังคมประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชากรเปลี่ยนแปลง สถานภาพความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ระบบปิดมีลักษณะสังคมนิยม การแบ่งชนชั้นระบบวรรณะ ประชากรไม่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงฐานะของตนเอง ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต

3.2 ค่านิยมทางศาสนา เป็นความเชื่อและศรัทธา ซึ่งเป็นผลต่อคุณภาพชีวิต เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิดของบางศาสนา เชื่อว่าเป็นบาป จึงทำให้มีลูกมาก

3.3 ชีวิตความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของคนย่อมเกี่ยวข้องกับศาสนา ค่านิยมของวัฒนธรรม

3.4 ค่านิยมทางวัฒนธรรม จะกำหนดลักษณะของการดำรงชีวิต อาหารที่อยู่อาศัย ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

3.5 ระบบการปกครอง

4. กระบวนการพัฒนา เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 5 ประการคือ

4.1 ลำดับความสำคัญของการพัฒนา

4.2 ประสิทธิภาพและความสามารถของบุคคล

4.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ

4.4 การพัฒนาสังคม

4.5 การพัฒนาการค้า

5. ทรัพยากร หมายถึง ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การมีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ ประชากรมีคุณภาพจะส่งผลให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ

5.1 บุคคล หมายถึง ประชากรที่มีสุขภาพดี มีความรู้ ความสามารถ มีระเบียบวินัย สามารถสร้างสังคมให้เจริญก้าวหน้าพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว

5.2 อาหาร เป็นทรัพยากรที่มุ่งชี้คุณภาพชีวิต ทำให้สุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์

5.3 ธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำมัน แร่ธาตุต่าง ๆ

5.4 การพัฒนาการค้า

5.5 เงินทุน เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต

6. สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

6.1 อากาศ

6.2 น้ำ

6.3 ดิน

6.4 ป่าไม้

6.5 ความสวยงามทางธรรมชาติ

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทั้ง 6 ที่กล่าวมา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากร

Berghom et al. (1981, p. 335) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สุขภาพ สภาพแวดล้อม การพึ่งพาตนเอง และการทำกิจกรรม

Peace (1990, p.48) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านอำนาจ ด้านวิถีชีวิต และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

Denham (1991, p. 48) ได้ให้ข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ทางสังคม สุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงบุคลิกภาพและประวัติในอดีต

Zhan (1992 อ้างถึงใน สมรัตน์ ชำมาก, 2560) ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิตไว้ว่ามีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะภายนอก ที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังของคน บุคลิกลักษณะ สิ่งแวดล้อมและสถานะทางสุขภาพ สิ่งที่คุณคงรับรู้ถึงสิ่งที่ตนเองครอบครองอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างความต้องการ ความคาดหวัง ความใคร่ ความปรารถนาที่ตั้งไว้และความสำเร็จที่ได้รับ

2) ด้านอัตมโนทัศน์ เป็นความเชื่อและความรู้สึกที่คน ๆ หนึ่งมีต่อตนเอง ความเชื่อความรู้สึกเหล่านี้จากการรับรู้โดยเฉพาะการรับรู้ปฏิกริยาของผู้อื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคน ๆ หนึ่งเกี่ยวกับตนเองในห้วงเวลาหนึ่ง

3) ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยนอกจากประเมินอาการทางคลินิกแล้ว ยังประเมินในเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพของบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมนอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงอิทธิพลทางสังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองด้วย

4) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการประเมินการประกอบอาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรฐานทางสังคม

พัชรี หล้าแหล่ง (2556, หน้า 11) ได้ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านร่างกาย
- 2) ด้านจิตใจ
- 3) ด้านสังคม
- และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560, หน้า 27-30) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ได้องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยทำการศึกษาในรายละเอียดแยกย่อยแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านร่างกาย หมายถึง การมีสุขภาพกายที่แข็งแรง ไม่เจ็บปวดตามร่างกาย การไม่ต้องไปรับการรักษาพยาบาล การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การนอนหลับได้ การออกกำลังกาย ความสามารถทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ ไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเอง และสามารถทำงานเองได้

2. ด้านจิตใจ องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านจิตใจ หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิต การมีสมาธิในการทำงาน การรู้สึกพอใจตนเอง มีความสุขสบายใจ ไม่มีความวิตกกังวลในชีวิตบ่อยครั้ง มีการทำจิตใจให้เบิกบานด้วยการสวดมนต์ ไหว้พระ การมองโลกในแง่ดี รวมถึงมีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านสังคม หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความสามัคคี การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในหมู่บ้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน และมีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการทำงาน

4. ด้านสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีชีวิตที่มีความปลอดภัย มีชีวิตที่มั่นคง การมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ มีความสะดวกในการเดินทาง การได้รับข่าวสารที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และสามารถใช้บริการสาธารณสุขตามความจำเป็น รวมถึงการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

สุนีย์ สงวนศรี (2560, หน้า 44-45) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิต (Quality of Life) เป็นภาวะความเป็นอยู่ที่ดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นความพอใจในการดำรงชีวิต และมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยอย่างเพียงพอ ซึ่งการตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลนั้น เป็นไปตามลำดับความต้องการของบุคคล 5 ระดับ คือ ความต้องการทางด้านกายภาพ ความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ความรู้สึกรัก และเป็นเจ้าของ ความนับถือสุนทรีย์ภาพและศักยภาพแห่งตน ซึ่งจะมีผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับสูงสุด

เสาวนีย์ ภัทร์ประเสริฐ (2560, หน้า 37) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยทั้ง 5 ด้านนั้นล้วนสะท้อนถึงการดำรงชีวิตที่สมดุล การมีคุณภาพชีวิตแสดงถึงลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล โดยที่บุคคลแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันจากพื้นฐานของบุคคลตามลักษณะประชากร การรับรู้และการเปิดรับข้อมูล ข่าวสาร ภาวะสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ฉัตรชัย บุษบงค์, พรพิมล นามวงศ์, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, กรกนก มัการุณ, และไพศาล คงสถิตสถาพร (2562, หน้า 13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต และได้ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ไว้ดังนี้ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลจะเป็นความแตกต่างพื้นฐาน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมที่จะเป็นคุณลักษณะในการดำเนินชีวิต โดยจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล และการมีคุณภาพที่ดีจะทำให้ตนเอง ครอบคลุม สังคม มีความสงบสุข เจริญก้าวหน้ามีความมั่นคงปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเด็กจึงเป็นผลพวงมาจากการมีสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อให้เด็กได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอันจะส่งผลให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และโลก จะมีความสงบสุข อย่างมั่นคงถาวร ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีความพึงพอใจในชีวิต ได้รับสวัสดิการเพื่อรับบริการทางสุขภาพอนามัยที่ดี
2. ด้านการศึกษา ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีโอกาสได้รับในระดับสูง เมื่อมีความต้องการ

3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้รับสวัสดิการทางสังคม มีกฎหมายคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4. ด้านประเพณี วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ชื่นชม มีบทบาท ส่งเสริมทำนุบำรุง สร้างสรรค์ ประเพณี วัฒนธรรม

5. ด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยที่มีพื้นที่เพียงพอ เหมาะสม และมีสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ และมีความปลอดภัยในชีวิตจากโจรผู้ร้าย ภัยธรรมชาติ

พิสมัย ขวัญมา (2562, หน้า 77) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต หมายถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ มีความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่เรียกว่า ปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย แต่ความต้องการที่มากกว่าปัจจัยพื้นฐาน การดำรงชีวิต ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่กว้าง ตามความรู้สึกนึกคิดของสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ หลายสมัย ซึ่งประกอบด้วย คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

กาญจนา ศักดิ์ชลลธร (2563, หน้า 17) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย ปัจจัยมากมายหลายปัจจัย แต่สามารถสรุปองค์ประกอบหลัก ๆ ได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน
- 2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง
- 3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้ความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนบุคคลอื่นในสังคม
- 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความพึงพอใจในชีวิต ไม่มีความวิตกกังวลจนเกินไป และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม มีความ

เอื้อเพื่อเอื้อแก่ซึ่งกันและกัน รวมถึงการมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การใช้ชีวิตประจำวันจะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัดในการวัดคุณภาพชีวิต

ศิริพันธ์ กิตติสุข, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์, และจรัมพร ไหล่ายอง, (2556, หน้า 17-19) ได้กล่าวถึงการวัดคุณภาพชีวิตไว้ ดังนี้

การชี้วัดคุณภาพชีวิต เป็นการทดสอบการมีคุณภาพชีวิตในลักษณะใดลักษณะหนึ่งของบุคคล ซึ่งอาจรวมไปถึงสังคมด้วย เพื่อให้ทราบว่าคุณภาพชีวิตเป็นเช่นไร เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่ยังขาดหรือยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น และการวัดคุณภาพชีวิตควรมีองค์ประกอบของดัชนีคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นตัวชี้วัดทางสังคมที่สำคัญ จำแนกเป็นสองประเภทหลัก ได้แก่

1. ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัย

ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัย (Objective Well-being) เป็นการวัดที่มุ่งไปทางด้านวัตถุ จากกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ของชาติหรือครัวเรือน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่เข้าใจได้โดยทั่วไปและถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัยไม่ใช่เรื่องซับซ้อน เช่น อัตราการอ่านออกเขียนได้ ประเภทของที่อยู่อาศัย และค่าครองชีพ และมักจะใช้ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัยนี้เพื่อวัดคุณภาพชีวิตของระดับครัวเรือน ชุมชนเมือง และประเทศ การประเมินตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัยมักจะเกี่ยวข้องกับการใช้สถิติ อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัยไม่สามารถอธิบายสังคมได้อย่างแท้จริง

2. ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงอัตวิสัย

ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงอัตวิสัย (Subjective Well-being) เป็นการวัดความพึงพอใจ ความรู้สึก ทศนคติ และความเข้าใจในระดับบุคคล ซึ่งมีความยากในการกำหนดและวัด ตัวชี้วัดนี้ถูกออกแบบมาเพื่อวัดความสุขและความพึงพอใจของมนุษย์ แนวคิดนี้สัมพันธ์กับความเข้าใจและทัศนคติในเรื่องของชีวิตที่เป็นสุขทั้งด้านครอบครัว เพื่อนฝูง และมาตรฐานความเป็นอยู่ และจากการศึกษาของแอนดริวและวิทธีทำให้ทราบว่าตัวชี้วัดทางสังคมเชิงอัตวิสัยที่สมบูรณ์ ได้แก่ ตัวชี้วัดในเรื่องของการประสบความสำเร็จ ความปลอดภัย และความสนุกสนาน รวมถึงชีวิตการทำงานและครอบครัว การประเมินเชิงอัตวิสัยอยู่บนพื้นฐานของการรายงานความเข้าใจ ความรู้สึก รวมถึงการตอบสนอง

ของบุคคลโดยทั่วไป ได้แก่ ความรู้สึกที่ดี คุณภาพชีวิตที่ดีและความรู้สึกผาสุก เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่นำมาเพื่อใช้เป็นหลักในการวัด

Stromberg (1984, pp. 88–91) ได้แสดงทัศนะในการประเมินคุณภาพชีวิตในสถานะที่มีความเจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพ การประเมินคุณภาพชีวิตสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินเชิงวัตถุวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Objective scale yielding quantitative data) เป็นการประเมินผู้ป่วยโดยผู้อื่น เช่น แพทย์หรือบุคลากรอื่น ๆ ในทีมสุขภาพ โดยประเมินออกมาเป็นคะแนน

2. การประเมินเชิงจิตวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective scale yielding quantitative data) เป็นการประเมินโดยตนเอง ขึ้นอยู่กับคำนิยามคุณภาพชีวิตของตนเองหรือประสบการณ์ในชีวิตของตนเอง เช่น ความพึงพอใจ และความสุขที่ตนเองได้รับ โดยประเมินออกมาเป็นคะแนน

3. การประเมินเชิงจิตวิสัยโดยวัดเป็นคุณภาพ (Subjective scale yielding qualitative data) เป็นการประเมินโดยตนเอง ผลออกมาเป็นการบรรยายและบอกถึงสภาพที่เป็นอยู่

Flynn และ Frantz (1987, p. 159) เสนอการประเมินคุณภาพชีวิตว่ามี 2 ข้อคือ

- 1) ประเมินในเชิงวัตถุวิสัย (objective approach) แสดงถึงภาวะทางกายภาพ ลักษณะเหตุการณ์พฤติกรรมหรือลักษณะของบุคคลซึ่งตัดสินใจโดยบุคคลอื่นหรือด้วยตนเองจากข้อมูลที่เป็นจริง เช่น รายได้ อาชีพ การศึกษา หน้าที่การงาน เป็นต้น

- 2) ประเมินในเชิงจิตวิสัย (Subjective approach) เป็นการรับรู้ด้วยตนเองจากกรอบการรับรู้ประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มาของตนเอง เช่น ความปรารถนา ความพอใจในชีวิต และเห็นว่าการตัดสินใจโดยตนเองนี้ จะสะท้อนถึงระดับการประเมินที่น่าเชื่อถือที่สุด

ขณะที่องค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 18–19) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมวัฒนธรรม และค่านิยม ในเวลานั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่แต่ละคนกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติดังนี้

- 1) มิติด้านสุขภาพกาย (Physical)

- 2) มิติด้านสุขภาพจิต (Psychological)
- 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) และ
- 4) มิติด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

จากเครื่องวัดคุณภาพชีวิตชุดย่อขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาอังกฤษ (WHOQOL-BREF-THAI, 1996) พ้าใส พุ่มเกิด (2547, หน้า 28) ได้แปลและพัฒนาเครื่องวัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI, 1997) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสบาย ไม่มีความเจ็บปวดการรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องการนอนหลับ และพักผ่อน รวมทั้งการรับรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ของตน และการรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวล เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสภาพแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างมีอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนต่าง ๆ การรับรู้ว่าได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่างสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้น บุคคลและครอบครัวที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมมีเป้าหมาย

ในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย เป็นต้น

Beadle-Brow, et al. (2008 อ้างถึงใน กาญจนา คักดีชลาธร, 2563 หน้า 26-27) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ไว้ 8 ด้าน ดังนี้

1) คุณภาพชีวิตด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (social inclusion)

การรวมกลุ่มทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคม สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มทางสังคม บทบาทในการดำเนินชีวิต (เช่น วิธีทางการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตเพื่อความเหมาะสม รวมถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อวิถีการดำเนินชีวิต) การช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ (เช่น ความพึงพอใจในการบริการทางสังคม การยอมรับทางสังคม และรวมไปถึงสถานภาพทางสังคม)

2) คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ (Physical well-being)

คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะหาสุขภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพที่ การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กิจกรรมสันทนาการต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย และการดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Batista & Martins (2010, Abstract) ที่ พบว่า กิจกรรมทางการและการเคลื่อนไหวอาจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

3) คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ (Interpersonal relations)

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการมีมิตรภาพ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายใต้บริบทสถานที่ทำงาน หรือ บริบทครอบครัว นอกจากนี้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังเกี่ยวข้องกับภาวะความโดดเดี่ยวเดียวดาย การสนับสนุนช่วยเหลือจากเครือข่ายทางสังคม ความใกล้ชิดสนิทสนม และความรัก

4) คุณภาพชีวิตด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี (Material well-being)

ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดีจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ อาชีพ การงาน สถานภาพทางการเงิน การเป็นเจ้าของสิ่งหาทรัพย์และ

อสังหาริมทรัพย์ รวมถึงความปลอดภัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจ ลักษณะที่อยู่อาศัย และการคมนาคมขนส่ง

5) คุณภาพชีวิตด้านลักษณะทางอารมณ์ (Emotional-being)

ด้านลักษณะทางอารมณ์จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกในการงานอาชีพ ที่อยู่อาศัย การช่วยเหลือสนับสนุน ความพึงพอใจในกลุ่มทางสังคมของตนเอง นอกจากนี้ ด้านลักษณะทางอารมณ์ยังเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต มโนภาพแห่งตน การไร้ความเครียด และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

6) คุณภาพชีวิตด้านความสามารถในการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง (Self-determination)

ด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเองจะเกี่ยวข้องกับความมีอิสระภาพในการตัดสินใจ การควบคุมตนเอง การกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง อิทธิพลของที่อยู่อาศัยที่มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจ การสนับสนุนช่วยเหลือด้วย คำพูดและการแก้ต่างเพื่อตนเอง

7) คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง (Personal development)

ด้านการพัฒนาตนเองจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน ความสามารถส่วนตัว การบรรลุสิ่งที่ปรารถนา ความก้าวหน้าและ พัฒนาการในด้านต่าง ๆ

8) คุณภาพชีวิตด้านสิทธิเสรีภาพ (Right)

ด้านสิทธิและเสรีภาพจะเกี่ยวข้องกับการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน สิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น สิทธิการเลือกตั้ง) ความรับผิดชอบในฐานะความเป็นพลเมืองและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือรัฐบาล

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวชี้วัดทางสังคมเชิงภาวะวิสัยที่วัดในเรื่องของเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และตัวชี้วัดเชิงอัตวิสัยที่มุ่งเน้นในการวัดความรู้สึกนึกคิด หัตถ์คดีและความพึงพอใจของบุคคลเป็นหลัก

การพัฒนาคุณภาพชีวิต

มีผู้ที่กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้มากมายดังนี้

พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง) (2561, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการพัฒนาด้านตนเองเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้อง และพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งเป็นชีวิตของบุคคลที่ไม่เป็นภาระ ไม่

ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม เป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมสามารถดำรงสถานภาพ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมของสังคม อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เข้ามาในชีวิตและคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจมาถึงได้อย่างแม่นยำ สามารถดำเนินชีวิตเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการตามทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังที่มันักวิชาการได้ให้ความคิดเห็นไว้หลายทัศนะ ดังนั้นอาจพอสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาและเสริมสร้างคุณสมบัติทั้งปวงของกายและจิตที่ตอบสนองความต้องการ และความสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง

อนรรฆ อิสรเฮาะ (2562, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจในการดำรงชีวิตการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในทิศทางที่ดี ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคม ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถอธิบายแต่ละด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสุขภาพ รู้จักบริโภคอาหารอย่างถูกสุขลักษณะและครบทั้ง 5 หมู่ หาเวลาพักผ่อนและออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านอารมณ์ เป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดี รู้จักควบคุมอารมณ์โดยการหมั่นฝึกให้ทาน การทำงานอดิเรก การเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการ การฝึกสมาธิ เป็นต้น
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม เป็นการสร้างการยอมรับและยกย่องจากสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น การใช้เวลาร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน และการปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น
4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสติปัญญา เป็นการเพิ่มทักษะทางด้านความรู้ให้กับตนเอง เช่น การอ่านหนังสือ การเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ การศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อสารสนเทศ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการหัดสังเกตและติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาก็นับว่าเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตอีกข้อที่สำคัญ เพราะทั่วโลกจะถือว่า “ประเทศที่มีอัตราการศึกษาของประชากรภายในประเทศอยู่ในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานสูงนั้น ย่อมถือว่าประชากรในประเทศนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย” เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ เป็นต้น

พระรังสรรค์ ดิคุขปัญโญ (พิมพา) (2563, หน้า 75) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การทำให้ชีวิตสมบูรณ์แบบ โดยการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงผู้สูงอายุ พัฒนาให้มีทักษะในการดำรงชีพ พัฒนาด้านจิตใจ พัฒนาด้านการเรียนรู้ พัฒนาให้มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาให้เป็นคนมีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความสามารถรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัว และสามารถพึ่งพาตนเองได้เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และความก้าวหน้าความสุขความสำเร็จในชีวิต

จากข้อความที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาและเสริมสร้างให้ชีวิตเป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งทำให้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ในภายหน้าได้อย่างถูกต้อง และมีความชอบธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการภายใต้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุป จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่อำเภอมโนรมย์ จังหวัด สกลนคร มีความพอใจในชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และสามารถดำรงตนอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และค่านิยมของสังคมได้อย่างมีความสุขสภาพการดำรงชีวิต ความพึงพอใจในการ ดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในพื้นที่อำเภอมโนรมย์ จังหวัด สกลนคร ตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างอิงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 18-19) ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพกาย (Physical) 2) ด้านสุขภาพจิต (Psychological) 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

บริบทอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ประวัติอำเภอวานรนิวาส

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี ชาวโย้ยจากเมืองฮ่อมท้าว แขวงจำปาศักดิ์ (ประเทศลาวในปัจจุบัน) โดยมีท้าวศรีสุราช เป็นหัวหน้าได้อพยพราษฎรจำนวน 2,000 คนเศษเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณบ้านม่วงริมแม่น้ำยาม (อำเภออากาศอำนวย) ซึ่งสาเหตุการอพยพในครั้งนั้นเกิดจาก เมื่อ พ.ศ. 2369 เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์เป็นกบฏ ได้ยกทัพมายึดเมืองนครราชสีมา ท้าพหน้าคือเจ้าราชวงศ์ ยกเข้ามายึดได้สระบุรี โดยหลอกรุกรมการเมืองที่ยกทัพผ่านมารั่วทาง กรุงเทพมหานครให้ยกทัพมาช่วยป้องกันพระนครจากการโจมตีของอังกฤษ เมื่อกรุงเทพมหานครได้ทราบอุบาย จึงให้ตั้งกองบัญชาการป้องกันพระนครที่ซานเมือง คือ ที่วัดเบญจมบพิตร (ยังไม่ได้สร้างวัด) และโปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาดิศัยพลเสด็จ เป็นแม่ทัพให้ยกไปทางนครราชสีมา ให้เจ้าพระยาภูธร-สมุหนายก ยกทัพไปทางเมืองเพชรบูรณ์ หล่มสักให้พระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนี) ยกไปทางเมือง จำปาศักดิ์ ทัพทั้งสามได้รุกไล่โจมตีทัพเจ้าอนุวงศ์ถอยร่นไปจนถึงนครเวียงจันทน์ ส่วนเจ้าอนุวงศ์หนีไปอยู่เมืองญวน พระยาราชสุภาวดี ได้จัดการงานราชการเมืองเวียงจันทน์เรียบร้อยแล้วก็ยกทัพกลับกรุงเทพฯ แต่รัชกาลที่ 3 ไม่ประสงค์ให้ตั้งเมืองเวียงจันทน์อีก จึงโปรดให้กลับไปทำลายเสีย (เสร็จศึกคราวนี้ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาราชสุภาวดี) เจ้าพระยาราชสุภาวดียกทัพไปยังไม่ถึงเวียงจันทน์ ฝ่ายทหารของเจ้าอนุวงศ์ได้เข้าโจมตีทหารไทยที่ประจำอยู่ ณ เมืองเวียงจันทน์ และในครั้งนั้นเจ้าพระยาราชสุภาวดี ไม่ได้ยกทัพใหญ่ไป จึงให้รวบรวมผู้คนจากเมืองยโสธร ยกไปปราบเมืองเวียงจันทน์ จนบานปลายเป็นสงครามระหว่างไทยกับญวน (เนื่องจากญวนให้การสนับสนุนลาวและให้ที่พักพิงแก่เจ้าอนุวงศ์) เป็นเวลาถึง 15 ปี (พ.ศ. 2396-2391) ฝ่ายไทยมีนโยบายสำคัญเพื่อตัดกำลังฝ่ายญวน จึงได้เกลี้ยกล่อมชักชวนราษฎร ในบริเวณสนามรบให้อพยพข้ามแม่น้ำโขง มาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย หลายกลุ่มหลายพวก เช่น ชาวผู้ไท ชาวโย้ย ชาวโซ่ ชาวย้อ ฯลฯ (ที่ทำการปกครองอำเภอวานรนิวาส, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

เมื่อราษฎรลาวเข้ามาตั้งหลักแหล่งในแถบอีสานมากขึ้นทางกรุงเทพมหานคร จึงได้จัดระเบียบการปกครองใหม่โดยยุบเมืองเก่าตั้งเมืองใหม่บ้างหรือยกบ้านให้เป็นเมืองบ้าง พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ (ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี) บันทึกไว้ว่า รัชกาลที่ 3 โปรดให้ยกบ้านม่วง-ริมยาม เป็นเมืองอากาศอำนวย ขึ้นต่อเมืองนครพนม

พระสุนทรราชวงศาเจ้าเมืองยโสธรซึ่งเป็นผู้นำไพร่พลเข้าร่วมสงครามระหว่างเวียงจันทร์และกรุงเทพมหานคร (กบฏเจ้าอนุวงศ์) กับกองทัพเจ้าพระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนีย์) ในปี พ.ศ. 2371 นั้น เมื่อเสร็จสิ้นจากราชการสงครามแล้ว พระสุนทรราชวงศาจะเดินทางกลับเมืองยโสธรตามเดิมท้าวจันโสมหัวหน้าชาวโย้ยบ้านม่วงริมยามซึ่งจงรักภักดีต่อพระสุนทรราชวงศาเป็นอันมากได้ชักชวนชาวโย้ยประมาณหนึ่งพันคนเศษติดตามไปเมืองยโสธรด้วย และได้ตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณ “บ้านกุดลิง” ใกล้เมืองยโสธร (ในท้องที่ อำเภอเสลภูมิและคำว่า “กุด” นั้น หมายถึง ลำน้ำที่ไหลมารวมกัน ส่วนคำว่า “ลิง” นั้น หมายถึง ต้นหลิง ไม่ใช่หมายถึงการที่มีลิงอยู่มาก) (ที่ทำการปกครองอำเภอวารินवास, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ต่อมาเมื่อพระสุนทรราชวงศาถึงแก่อสัญกรรม ประกอบกับบริเวณที่ตั้งหลักแหล่งเดิมเกิดความแห้งแล้ง การเพาะปลูกและทำนาไม่ได้ผล รวมถึงประชาชนส่วนใหญ่คิดถึงญาติพี่น้องชาวโย้ยเดิมที่บ้านม่วงริมยาม จึงได้อพยพกลับมาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณบ้านกุดแย้ (ตำบลแระ อำเภอพังโคน ในปัจจุบัน) และคงนำ ชื่อ “บ้านกุดลิง” ตามมาด้วย แต่ก็เกิดความแห้งแล้งขึ้นอีก จึงได้พากันอพยพมาอยู่ที่บ้านชุมแสง-หัวนา (บ้านและตำบลวารินवास ในปัจจุบัน) และยังคงใช้ชื่อ “บ้านกุดลิง” เหมือนเช่นเดิม (ที่ทำการปกครองอำเภอวารินवास, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

พ.ศ. 2400 พงศาวดารอีสานกล่าวว่า ชาวโย้ยแตกหมู่ แยกออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งขอขึ้นกับเมืองยโสธร อีกพวกหนึ่งขอขึ้นกับเมืองสกลนคร ทางกรุงเทพมหานครใช้เวลาสอบสวนรวมเดินทางไปมาเป็นเวลา 4 ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แห่งราชวงศ์จักรี ทรงแก้ปัญหาโดยพระราชทานสาส์นตราตั้ง โปรดเกล้าฯ ยก “บ้านกุดลิง” ขึ้นเป็นเมือง และพระราชทานนามว่า “วารินवास” เมื่อวันพุธ แรม 4 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา จุลศักราช 1223 ตรงกับวันพุธ ที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2404 (ที่ทำการปกครองอำเภอวารินवास, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ในปี พ.ศ. 2436-2453 ตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี ไทยเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง คือบริเวณลาวและเขมรให้แก่ฝรั่งเศสเพื่อจัดระเบียบการปกครองท้องที่ที่เหมาะสมและเพื่อป้องกันประเทศ รัชกาลที่ 5 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่จัดระเบียบการปกครองเป็นแบบ มณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าเมืองเป็นสมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าการเมือง นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวหน้าปกครอง

ตามลำดับ (ที่ทำการปกครองอำเภอวานรนิวาส, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แทนพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 และมีการรวมมณฑลหลายมณฑลเข้าเป็นภาคทำให้ภาคเป็นหน่วยการปกครองใหญ่เหนือมณฑลขึ้นไปอีกตลอดจนให้เปลี่ยนชื่อที่ใช้เรียกหน่วยการปกครองระดับต่ำจากมณฑล จาก “เมือง” เป็น “จังหวัด” โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2459 (ที่ทำการปกครองอำเภอวานรนิวาส, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

เมืองวานรนิวาสเป็นเมืองขนาดเล็กมีฐานะเป็นอำเภอ คืออำเภอวานรนิวาสขึ้นตรงต่อจังหวัดสกลนคร โดยมีพระประจักษ์ราชบุรุษรักษา (ฉิม ศรีธำพร) เป็นนายอำเภอคนแรก (ที่ทำการปกครองอำเภอวานรนิวาส, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ที่ตั้ง

อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ห่างจากจังหวัด 87 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 780 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีพื้นที่ทั้งหมด 1,001 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 625,625 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 170 เมตร ทางทิศตะวันออก เฉียงเหนือของอำเภอเป็นป่าดงดิบ ป่าดงคำพูล ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นป่าดงผาลาด ทางทิศเหนือ มีสภาพเป็นพื้นที่สูง ในบริเวณบางส่วนเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับที่ราบบางส่วน พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การทำนา

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ฝนจะตกชุกเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวมากที่สุดในเดือนธันวาคม

อาณาเขต

มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วงและอำเภอดำตาล
2. ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภออากาศอำนวย
3. ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอพรรณานิคมและอำเภอฟังโคน
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสว่างแดนดินและอำเภอเจริญศิลป์

จำนวนประชากร

อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 14 ตำบล 182 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 126,287 คน แยกเป็น ชาย 62,734 คน หญิง 63,553 คน มีจำนวนครัวเรือน 36,872 ครัวเรือน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ลำดับ	ตำบล	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	วานรนิวาส	6,044	8,725	8,987	17,712
2	ศรีวิชัย	2,705	4,866	4,778	9,644
3	ข้าวกาย	2,345	4,349	4,375	8,724
4	หนองสนม	3,756	6,924	6,973	13,897
5	คอนสวรรค์	1,814	2,756	2,795	5,560
6	กุดเรือคำ	2,095	3,593	3,660	7,253
7	เดื่อศรีคันไชย	3,685	5,826	5,901	11,727
8	หนองแวง	1,251	2,438	2,488	4,926
9	นาคำ	1,490	2,317	2,340	4,657
10	หนองแวงใต้	2,843	5,202	5,185	10,387
11	นาซอ	2,056	3,428	3,541	6,969
12	อินทร์แปลง	1,124	2,133	2,175	4,308
13	ธาตุ	4,051	7,122	7,334	14,456
14	คูสะคาม	1,613	3,046	3,021	6,067
รวม		36,872	62,734	63,553	126,287

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร : กรกฎาคม 2566

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านทุ่งสวาย ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทุ่งสวาย หมู่ที่ 1 ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่น้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวัน จำนวน 164 คน ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านทุ่งสวาย ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และเมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมาคือด้านมีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 3.89 คือด้านมีความรู้ และประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านทุ่งสวาย ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ 1) ผลของการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ทั่วถึงเพื่อประชาชนนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี 2) ผลของการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีพื้นฐานทางอายุที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนอย่างเต็มที่แล้ว ต้องทำให้เกิดความเข้าใจ ความมุ่งมั่นและทัศนคติที่ดี ตลอดจนการมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3) ผลของการวิจัย สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของประชาชน ตลอดจนทั้งเป็นแบบอย่างให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ได้

อัสมะ สะมะแอ (2560) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล เฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต ของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลเฉลิม จำนวน 20,031 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 393 คน ซึ่งได้จากการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการ ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test และ One-Way ANOVA จากการศึกษา พบว่า 1) ระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคมอยู่ในลำดับสูงสุด ด้านคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในลำดับที่สอง ด้านคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในลำดับที่สาม ด้านคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในลำดับสุดท้าย 2) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และ สมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง) (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการ พัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนวัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่องค์กร ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งอยู่ภายในพื้นที่ของชุมชนวัดไตรรัตนาราม เขตบางเขนกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,560 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 308 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนวัดไตรรัตนารามเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.16 ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.07 ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ระดับ 4.04 ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.01 และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.98 2) ผลการทดสอบ

สมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของ ประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มี เพศ สถานภาพ ตำแหน่งในชุมชน การเรียนรู้/อบรมเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเป็นสมาชิกในชุมชน การศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง และความมุ่งมั่นในการ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่ตรงตาม สมมติฐาน 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนวัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมและ การทำบุญในครัวเรือน ก่อให้เกิดการประหยัด การออม รู้จักความพอเพียง พออยู่ พอกิน และพอใช้ รวมไปถึงการส่งเสริมการพัฒนาแกนนำแต่ละชุมชนเพื่อไปเผยแพร่องค์ ความรู้สู่ชุมชน การส่งเสริมค่านิยมให้ชุมชนยอมรับคุณค่าความดีของบุคคลจากคุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมให้ชุมชนสร้างค่านิยมที่ดีในการพึ่งพาตนเอง การหลีกเลี่ยง ลดละเลิกอบายมุข และสิ่งเสพติดทุกชนิด การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การดำเนินชีวิตตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการส่งเสริมชุมชนให้ประชาชนมีการดูแลสุขภาพแบบองค์ รวมด้วยภูมิปัญญาของท้องถิ่น

สุธินี อัตถการ และคณะ (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา พฤติกรรมในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชนในระดับหมู่บ้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการศึกษาในพื้นที่ 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองเผือก อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ บ้านเหล่าน้อยอำเภอเมือง และบ้านห้วยทราย อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 120 คน และผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของผู้นำชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.35 คะแนน ผู้นำชุมชนของบ้าน หนองเผือก บ้านเหล่าน้อย และบ้านห้วยทราย ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชนระดับสูง ระดับพฤติกรรมในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.58$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชน เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ

การดำเนินชีวิตตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือการดำเนินชีวิตตามเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 4.65$) การดำเนินชีวิตด้วยการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{X} = 4.58$) การดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.52$) และระดับที่น้อยที่สุด คือ การดำเนินชีวิตด้วยความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.46$) และ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชน ได้แก่ การได้รับความรู้จากการอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการวิจัยยัง พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของชุมชนต้นแบบที่มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) การมีผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นแบบอย่างที่ดี (2) ความร่วมมือของ สมาชิกในชุมชน และความพร้อมเข้าร่วมในการพัฒนาระดับวิถีชีวิตของตนเอง (3) สมาชิกกลุ่มมีภาวะผู้นำที่ดี มีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของทำให้เกิดความหวงแหน ในความเป็นกลุ่ม การนำองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจะ กระทำได้ง่าย รวดเร็ว และเห็นผลต่อเนื่อง (4) การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของ สมาชิกกลุ่ม เกิดจากความคิดที่เป็นเอกฉันท์ของทุกคนจึงเป็นพลังรวมของกลุ่ม (5) สมาชิกในกลุ่มต่างก็พยายามทำให้เห็น ทำให้โดดเด่นเกิดเป็นต้นแบบของกลุ่ม ส่งผลให้ ประชาชนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกิดความสนใจใคร่รู้ ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเฉก เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่ม (6) สมาชิกกลุ่มมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการพัฒนากลุ่มและวิถีชีวิตของตน รู้จักกิน รู้จักใช้ มีความพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล และไม่ขยายหรือผลิตผลิภัณฑ์ของกลุ่มเกินกว่าความสามารถที่กลุ่มจะผลิตได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความกดดัน เป็นทุกข์ก่อให้เกิดการไม่มีความสุขในการทำ (7) มีการถอด บทเรียนและมีการจัดการความรู้แบบไม่เป็นทางการภายในกลุ่มเอง และนำสู่การตกผลึก ความคิดภายในกลุ่มจนนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม วิถีชีวิตของสมาชิก ภายในกลุ่มให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (8) สมาชิกกลุ่มต่างก็มีการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ (Open mind) พร้อมที่จะรับเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาการทำงานและวิถี ชีวิตของตนเอง ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปด้วยดี ด้วยความเข้าใจและการยอมรับที่จะเรียนรู้และพัฒนา

อนรรฆ อลีเฮาะ (2562, หน้า 55-56) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมอำเภอ เทพา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ด้านจิตใจ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และด้านร่างกาย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันไป มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มี เพศ อายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ศุทธา แสงกิจตะ (2563) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และ 3) ศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านพัฒนาท้องถิ่น ด้านการศึกษา ด้านปลูกฝังค่านิยม และด้านรายได้ ส่วนด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นของประชาชนประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

เรียงตามความถี่มากที่สุดไปน้อย 3 อันดับ คือ (1) ควรมีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ทาง การเกษตรและช่วยสนับสนุนเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำ จัดให้มีการฝึกอบรมในอาชีพนี้ให้ อย่างทั่วถึง (2) อุทกภัยทางธรรมชาติทำให้เกิดความเสียหายทั้งที่อยู่อาศัย และการเกษตร มีงบประมาณมาช่วยน้อยไม่เพียงพอ (3) การประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้จาก ผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่แน่นอน ทำให้รายรับไม่พอกับรายจ่าย เรียงตามความถี่ มากที่สุดไปน้อย คือ 1) ประชาชนขาดความสำนึกในหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันในสังคม

สิริรักษ์ คชายุทธ์ (2563) ได้ศึกษาการใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ ผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแก้งแก อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 258 หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน (คน) ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง 2) ผลลัพธ์ของการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม มีค่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ซึ่งอำนาจพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นกับผลลัพธ์การพัฒนาตำบลแก้งแก อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ข้อเสนอแนะแนวทาง การส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนาท้องถิ่นตำบลแก้งแก อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกในชุมชนที่ผู้วิจัยศึกษาควรมีการ ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ พัฒนาการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการปลูกพืชเกษตรแบบผสมผสานโดยไม่เน้นการปลูกพืช เชิงเดี่ยวซึ่งใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี การไม่ใช้สารเคมี ใช้วิธีการจัดสรรที่ดิน 30:30:30:10 สามารถปลูกพืชกินได้ ไม่ยืนต้น และพืชเศรษฐกิจตามฤดูกาล การปลูกผักสวนครัว ไร่กินเองและแบ่งปันเพื่อนบ้านและแบ่งขาย รวมถึงบริหารจัดการน้ำให้สมดุล และขุดบ่อเลี้ยงปลา ไก่ วัว ควาย เป็ด บ่อปลา ทำไร่นาสวนและนาเพื่อให้ชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้น และลดรายจ่าย นอกจากนี้สมาชิกแต่ละคนยังรู้จักประมาณตน สร้างจิตสำนึก ความซื่อสัตย์ ไม่โลภ มีความพึงพอใจในสิ่งที่มี ยึดหลักเหตุผล หมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาด้านการเกษตร พอใจในสิ่งที่ได้ พอใจในสิ่งที่มี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ใช้ชีวิตอย่างประมาท ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ยินดีในสิ่งที่ได้ จะทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองซึ่งเห็นได้ชัดเจน จากการทำบัญชีรายรับรายจ่ายแต่ละครัวเรือน เพื่อประหยัดค่าอุปโภคบริโภค แบ่งส่วนอดออม และไม่ให้สร้างหนี้เพิ่มมากกว่ารายได้ มีความรู้คุณธรรม ปฏิบัติตนตาม

หลักศาสนาที่ดีละเว้นอบายมุขสิ่งไม่ดี การสะสมบุญตามกำลังทรัพย์ของตนเอง ซื่อตรง รับฟังเหตุผลของคนอื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และนอกจากการทำเกษตรแล้ว ยังหาอาชีพเสริมทำ เช่น การสานแห สานตะกร้า เลี้ยงสัตว์ และไถนา หากเกิดปัญหา สมาชิกในชุมชนร่วมกันวิเคราะห์หาหรือแก้ปัญหาและตัดสินใจพัฒนาชุมชน รักษาสืบสาน บุญประเพณีอันดีงามช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันในชุมชน เตรียมพร้อมรับกับ สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จนกลายเป็นชุมชนพึ่งตนเองได้ด้วยการ รวมกลุ่มช่วยปลูกพืชผัก เรียนรู้ในการทำเกษตรและกลุ่มเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ วัว กบ กลุ่มจักสานตะกร้า รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิดให้คนรุ่นหลังเหมือนเป็นส่วน หนึ่งในชุมชน

ส่วนอุปสรรคของชุมชนสมาชิกในชุมชนที่ผู้วิจัยศึกษาต้องการแก้ไขเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก ปริมาณพืชผักมี มากแต่ไม่มีตลาดรองรับ แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้ง ขณะที่ปัจจัย ภายในซึ่งประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องเกษตร ผสมผสาน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตนเอง นอกจากนี้ยังขาด แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำได้จริงและเห็นผลอย่างยั่งยืน ขาดเงินงบประมาณ ลงทุน และการที่หัวหน้าชุมชนเข้มแข็ง ความสะอาดในชุมชน ยาเสพติดขยะตามถนนรอบ หมู่บ้านซึ่งก่อปัญหาน้ำขังตามถนน

ทั้งนี้ เงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้ชุมชนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความร่วมมือ สามัคคี ยึดหลักธรรมะเข้าร่วมจัดการประชุมประชาคมพบปะเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อค้นหาปัญหา เช่น จัดประชุมกลุ่มสินค้าการเกษตรและกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในชุมชนของ ตนเองเพื่อมีสินค้าขายจำเป็นและมีผลผลิตตลอดปี โดยทำงานร่วมกับทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนมีส่วนร่วมเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้มากขึ้น เช่น การจัดการที่ดินเพาะปลูกแบบไร่นาสวนผสมเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดินให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ยึดหลักศีลธรรมตามหลักทางสายกลางมาประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการมีผู้นำในชุมชนต้องมีประสิทธิภาพ กล้าคิดกล้าทำ ซื่อสัตย์ ต่อชุมชน และประชาชนในชุมชนร่วมแรงร่วมใจกัน

วาสนา พัทธกัษธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขการดำเนินชีวิต และคุณภาพ

ชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของเงื่อนไขการดำเนินชีวิต และคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล เนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร รูปแบบของการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี กล่าวคือ ใช้วิธี การวิจัยเชิงปริมาณนำแล้วผสมผสานด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ประชาชน ที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร จำนวน 380 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน และผู้นำศาสนา จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย=3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.86) รองลงมาเป็นด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (มีค่าเฉลี่ย 3.60) และด้านความ พอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย=2.96) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ควรส่งเสริมเยาวชนให้ใช้ วล่าวางให้เกิดประโยชน์ด้วยการอบรมอาชีพระยะสั้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและครอบครัว ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเงื่อนไข การดำเนินชีวิต และคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ศิริชัย นรจีน (2564) ได้ทำการศึกษา การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท 2) ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท ทั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยวิธีการสำรวจ (Survey research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยนาท จำนวน 269 ครัวเรือน

ได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ในการทดสอบสมมติฐาน
 ทั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
 พอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย 2) การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผล
 ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
 โดยสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท ได้ร้อยละ 64.10
 3) การมีส่วนร่วม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัด
 ชัยนาท ได้ร้อยละ 72.50

ดวงใจ วงศ์เกษ, วุฒิสี พุทโสสม (2565) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุของ
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะ
 ยาวของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีวัตถุประสงค์ คือ
 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจ
 ในชีวิต และความอยู่ดีมีสุขระยะยาวของประชาชนทั่วไปในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด
 ของไวรัสโควิด-19 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไป จำนวน 450 ราย เก็บ
 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่นำมาใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์ค่า
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบความสัมพันธ์
 เชิงสาเหตุด้วยสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ผลการวิจัย พบว่า
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว คุณภาพชีวิตมี
 อิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาว และความพึงพอใจ
 ในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว ส่วนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มี
 อิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในชีวิต แต่ พบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพ
 ชีวิตมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาวโดยผ่านความพึงพอใจในชีวิต งานวิจัยนี้
 ได้สรุปข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคตสำหรับผู้สนใจ

งานวิจัยต่างประเทศ

Ventegobt, Joav and Niels (2003, P. 41) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตเพื่อ
 พัฒนาการวัดคุณภาพชีวิตให้เป็นแบบวัดคุณภาพชีวิตมาตรฐานโดยทำการสร้างเครื่องมือ
 วัดคุณภาพชีวิตจากการศึกษาทบทวนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงมาตรวัดต่าง ๆ
 จำนวนกว่า 100 ข้อคำถามและได้สังเคราะห์ออกมาเป็นเครื่องมือวัดจำนวน 8 ข้อคำถาม

มาจาก 8 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ซึ่งสามารถวัดคุณภาพชีวิตได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง

Robert (2008, pp. 9–11 อ้างถึงใน สิริรักษ์ คชายุทธ, 2563, หน้า 47–48) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ของคนไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเกษตรกรรมในอนาคตของประเทศไทย หลังจากการปฏิวัติเขียว (The Post-Green Revolution) ซึ่งเป็นการหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้านการเกษตร เก็บข้อมูลในการวิจัยโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเกษตรกรรมจำนวน 90 คน โดยครึ่งหนึ่งของกลุ่มข้อมูล ประกอบด้วย เกษตรกรที่กระจายอยู่ใน 11 จังหวัดในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง อีกครึ่งหนึ่งมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ผู้นำองค์กรเอกชน ผู้บริหาร ผู้จัดการธุรกิจการเกษตร นักวิทยาศาสตร์ พระสงฆ์ นักพัฒนา ที่ปรึกษาของรัฐบาลและอื่น ๆ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลเรื่องวิสัยทัศน์ต่อการเกษตรกรรมในประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 แบบ คือ 1) การค้าหลัก คือวิสัยทัศน์ที่เน้นการทำกำไรจากการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ 2) วิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ โดยมีการใช้เทคโนโลยี เช่น วิศวกรรมพันธุกรรม เพื่อสร้างพืชต้านทานไวรัส ศัตรูพืชหรือภัยแล้ง โดยออกแบบเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพ 3) ตลาดเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์จากมาตรฐาน และเครือข่ายการตลาดที่เชื่อมโยงผู้ผลิตและผู้บริโภคอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ 4) ประชาเกษตรเชิงพุทธ ตลาดเกษตรที่ปฏิเสธการใช้สินค้าตามกระแสโลก เช่น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแบบสันติอโศก 5) เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 โดยการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นวิธีการที่ทำให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จในการพึ่งตนเอง รวมถึงวางแผนการเพาะปลูกระยะยาวเพื่อบูรณาการเข้าสู่ตลาดเกษตรระดับชาติและระดับโลก

Seubsman, Kally and Sleight (2013, p. 57 อ้างถึงใน สิริรักษ์ คชายุทธ, 2563, หน้า 48) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านในพื้นที่ชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ตัวแทนครอบครัว และผู้แทนชุมชนจากหมู่บ้านที่ได้รับการอบรมและพัฒนาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดหนองคาย ขอนแก่นและศรีสะเกษ จำนวน 771 ครอบครัว โดยครัวเรือนที่เข้าร่วมในการศึกษาทั้งหมดทุกครัวเรือน

ตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจ และกลุ่มเลือกกลุ่มย่อย 250 คนเพื่อตอบคำถามด้านความพอเพียงทางสังคม ผลการศึกษา พบว่า ชาวบ้าน ร้อยละ 73 มีความพึงพอใจในชีวิต มีรายได้ในครอบครัวที่เพียงพอ และมีความพอใจในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำไร่นาสวนผสมและมีผลผลิตที่เพียงพอ มีความพอใจในการสร้างชุมชนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนแต่ชาวบ้านมากกว่าร้อยละ 90 ยังคงมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของพวกเขาได้เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการศึกษาอย่างเดียวยังไม่สามารถทำให้บุตรหลานในรุ่นต่อไปมีอนาคตที่ยั่งยืนได้

Shone (2014, pp. 1-14 อ้างถึงใน สิริวัณษ์ คชายุทธ, 2563, หน้า 47) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาและบทบาทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับนานาชาติ จากการประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านตัวอย่างของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และติมอร์-เลสเต โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลระดับชาติ จากการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง และการสังเกตโดยตรงในศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร สวนสนสวนสร้อย (กม.22) แขวงเวียงจันทน์ ศูนย์พัฒนาและบริการการเกษตร สะหวันนะเขต แขวงสะหวันนะเขต และหมู่บ้านแสนคำ แขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และหมู่บ้านตัวอย่างและศูนย์ฝึกอบรมเฮรา จังหวัดดิลี ประเทศติมอร์-เลสเต โดยผลการศึกษา พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับจากทั่วโลกจากสหประชาชาติ (United Nations) และมีบทบาทสำคัญต่อสภาพแวดล้อมการพัฒนาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากแนวคิดและขั้นตอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกเลือกให้อยู่ในวาระการพัฒนาระดับโลกของสหประชาชาติ วาระ UN Post 2015 รวมถึงแนวคิดและขั้นตอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังถูกประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน และศูนย์ฝึกอบรมใน สปป.ลาวและติมอร์-เลสเต โดยที่แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถูกนำไปใช้ในการกำหนดแนวทาง วิธีการ และการจำลองในระดับท้องถิ่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในหมู่บ้าน โดย พบว่าเศรษฐกิจในหมู่บ้านมีการเติบโตเพิ่มขึ้น ประชากรในหมู่บ้านสามารถช่วยเหลือตนเองได้และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทรัพยากรมีใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึง

Drechsler (2016, pp. 9-29. อ้างถึงใน สิริวัณษ์ คชายุทธ, 2563, หน้า 48-49) ได้ศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยศึกษาว่ารัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร และพิจารณาว่ารัฐประศาสนศาสตร์

กับเศรษฐกิจพอเพียงจะสอดคล้องกับรัฐประศาสนศาสตร์กระบวนทัศน์ใดของตะวันตก
ปัจจุบัน ผลการศึกษา พบว่า นโยบายรัฐประศาสนศาสตร์กับเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประเทศไทย ที่มีการยึดหลักพระพุทธศาสนาในการบริหารราชการ ที่เน้นที่การสร้าง
แรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการพลเรือน โดยใช้หลักธรรมะในการบริหาร เน้น
คุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน โดยเจ้าหน้าที่จะจัดทำแผนเศรษฐกิจตามนโยบาย
ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและ
วัฒนธรรมอย่างสมดุล เพื่อให้คนและชุมชนโดยรวมสามารถพึ่งพาตนเองได้และรับมือกับ
ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ตะวันตก
ปัจจุบันที่ใกล้เคียงกับรัฐประศาสนศาสตร์กับเศรษฐกิจพอเพียง คือ กระบวนทัศน์
รัฐประศาสนศาสตร์แบบ Weberian หรือรัฐ Neo-Weberian ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์รัฐ
ประศาสนศาสตร์ที่มุ่งเน้นแรงจูงใจในการทำงาน มากกว่าโครงสร้างการบริหารหรือการ
ดำเนินงาน

Komkanok Sarapirom & Sarkar (2018, p. 8–12) ได้ทำการศึกษาปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงและผลกระทบต่อบุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ การวิจัยมุ่งสำรวจ
เชิงวิเคราะห์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ซึ่งเป็นปรัชญาที่ใช้ในการดำเนินชีวิตที่
สมดุลและสามารถนำโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ
อย่างยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมายหลัก 5 กลุ่มพร้อมแนวทาง
ในการปฏิบัติที่ดีที่สุด บุคคล ชุมชน โรงเรียน สถาบันศาสนา และภาคธุรกิจ รวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสารคดีวิจัย โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงจากทั้งหมด 33 เคส ที่ได้รับการพิจารณาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของประชากรที่
มุ่งเน้น SEP และมีส่วนร่วมอย่างยิ่งในการออกแบบและดำเนินการกิจกรรม SEP ใน
ชีวิตประจำวัน ภาคสนามทำงานเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการใน 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด
ตัวแทนประเทศไทย 5 กลุ่ม จำนวนประชากร 9 ราย / ครอบครัว 6 ชุมชน โรงเรียน 8 แห่ง
วัด 5 แห่งและบริษัทธุรกิจ 5 แห่งและอุตสาหกรรม ข้อมูลที่ได้รับจึงได้รับการวิเคราะห์กับ
แนวคิดของ SEP โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลกระทบและประโยชน์
การวิเคราะห์จะเน้นไปที่การตรวจสอบไฟล์ กระบวนการและขั้นตอนในการนำปรัชญาไปใช้
ในชีวิตประจำวันชีวิตหรืองานประจำตามสภาพสังคมภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันรวมทั้ง
ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

และพื้นที่ ผลการวิจัยสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) เป็นแนวทางแบบองค์รวมที่เน้นการกลั่นกรองและความพึงพอใจ ริเริ่มมาเพื่ออนุรักษ์ประชาชนและประเทศจากการรุกรานทางเศรษฐกิจอย่างกะทันหัน และส่งเสริมความร่วมมือและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในหมู่ประชาชนทุกระดับว่าเป็นการแทรกแซงและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ โดยหลักการสำคัญของการประยุกต์ใช้ SEP อยู่ที่สติปัญญา การใช้ความรู้อย่างมีวิจารณญาณ ค่านิยม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเพียรและความอดทน รวมถึงความร่วมมือ ซึ่งพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้เกษตรกรและชนบท ความสำคัญเนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นรากฐานของคนไทยในสังคมชนบท ที่มีการเผยแพร่ไปทั้งในระดับรากหญ้าในชุมชนและในระดับที่ใหญ่ขึ้นโดยเริ่มจากตนเอง และรวมไปถึงคนอื่น ๆ การตัดสินใจและการกำหนดนโยบายโดยผู้นำครอบครัว และชุมชนหรือต้นแบบขององค์กรซึ่งต้องแสดงออกมาด้วยสติปัญญา ความคาดหวังและอยู่ภายใต้ความรู้และประสบการณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจ ความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพกายดี มีสุขภาพจิตดี มีอาหารการกินดีมีสิ่งของหรือเงินใช้ตามความจำเป็น อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสุขหากเรามีองค์ประกอบที่กล่าวมานั้นครบถ้วน นั่นก็แสดงว่าเรานั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีแต่คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว ต้องมองทุกอย่างเป็นองค์รวม ทุกด้านล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและอาจส่งผลต่อกันได้หากชีวิตในแต่ละด้านไม่เกิดความสมดุล ดังนั้นเราจึงควรเลือกดำเนินชีวิตแบบพอดี พอเพียง ตั้งอยู่บนทางสายกลาง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็ตรงกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เน้นการพัฒนาพื้นฐานทางจิตใจ มีหลักในการดำเนินชีวิต มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตที่ดี ที่สำคัญ คือ เน้นการพึ่งพาตนเอง การร่วมมือกันในชุมชนและสังคมต่อไป โดยตั้งอยู่บนหลัก 3 ประการ คือ

1. ความพอเพียง หมายถึง การบริโภคและการผลิตอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และมีเหตุผล ไม่ขัดสน แต่ไม่ฟุ้งเฟ้อ

2. ความสมดุล หมายถึง การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม คือ การมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีโครงสร้างการผลิตที่สมดุลมีการผลิตหลากหลายและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความยั่งยืน หมายถึง ความพอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้านโดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือวิกฤติได้

โดยสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดังนี้

1. การดำเนินชีวิตต้องตั้งอยู่บนความพอประมาณ ได้แก่ เรียบง่าย ประหยัด การทำอะไรที่พอเหมาะพอควร สมดุลกับอัตภาพ ศักยภาพของตนและสภาวะแวดล้อม

2. การดำเนินชีวิตตั้งอยู่บนความมีเหตุผล คือ การคิด พัง ปฏิบัติ การทำงานต้องใช้หลักความรู้ในการทำงาน วางแผนงานต้องระมัดระวัง ต้องใช้หลักวิชาการช่วยสนับสนุนและ อย่าใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการทำงาน

3. การทำงานแต่ละอย่างต้องมีแผนกลยุทธ์เพื่อทำให้งานที่ทำนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนมีส่วนร่วม มีการประสานงาน และการบูรณาการปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสม

หากเราสามารถปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ ก็จะทำให้ชีวิตเกิดความสุข นำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขและส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอมานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 126,287 คน (ฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอมานรนิวาส, 2566)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอมานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน ร้อยตำรวจโท ณรงค์ ภูเย็นมิจิต, 2560, หน้า 142) แล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N (e)^2}$$

จากสูตร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (การศึกษาครั้งนี้

กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่าจากสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ &= \frac{126,287}{1 + 126,287(.05)^2} \\ &= \frac{126,287}{1 + 315.72} \\ &= 398.74 \\ &\approx 399 \end{aligned}$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแยกประชากรจากแต่ละตำบลซึ่งสามารถหาค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร แล้วทำการจับสลากรายชื่อ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลจนครบจำนวนตามที่กำหนด ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
-ตำบลวานรนิวาส	17,712	56
-ตำบลศรีวิชัย	9,644	30
-ตำบลขั้วกาย	8,724	27
-ตำบลหนองสนม	13,897	44
-ตำบลคอนสวรรค์	5,560	18
-ตำบลกุดเรือคำ	7,253	23
-ตำบลเดื่อศรีคันไชย	11,727	37
-ตำบลหนองแวง	4,926	15
-ตำบลนาคำ	4,657	15
-ตำบลหนองแวงใต้	10,387	33
-ตำบลนาซอ	6,969	22
-ตำบลอินทร์แปลง	4,308	14
-ตำบลธาตุ	14,456	46
-ตำบลคูสะคาม	6,067	19
รวม	126,287	399

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอมานรนิวาส (2566)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอมานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย

1 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือในการวิจัยมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำ คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มากำหนดเป็นตัวแปรต้น และนำคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไข (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 2 ; พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2551, หน้า 11–14) ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

3.2 องค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2557, หน้า 18–19) และเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ของ กรมสุขภาพจิต (2566) ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

5. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดยนำ แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา (Wording) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 253–254)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1 หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนทรงคุณวุฒิ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5

ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อ จึงผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการบริหาร

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศิต ชาญจิตปรีชา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 นางสาวอัสนีร์ พรหมสาขา ณ สกลนคร พัฒนาการอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

5.5 นายปัญญา แท่นสุนทร เกษตรอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด คือ ประชาชนในเขตอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

8. แบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation) โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไปไว้ใช้ในการวิจัย (School of psychology university of New England, 2008 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551, หน้า 73)

ซึ่งแบบสอบถามได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่างในข้อคำถาม ดังนี้

8.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.363–.896

8.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อยู่ระหว่าง 0.368–.896

8.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อยู่ระหว่าง .363–.871

9. แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (β -Coefficient) ด้วยวิธีครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

9.1 แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น .963

9.2 แบบสอบถามการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชนในเขตอำเภอวนรวาส จังหวัดสกลนคร ได้ค่าความเชื่อมั่น .939

9.3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวาส
จังหวัดสกลนคร ได้ค่าความเชื่อมั่น .959

10. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น
มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนันทุกตำบลในเขตอำเภอวนรวาส จังหวัดสกลนคร
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัย
อยู่ในเขตอำเภอวนรวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน

2. ส่งแบบสอบถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมาย
ของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
และการลงพื้นที่จริงเพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ในตำบล
ต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอวนรวาส จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่ง
หมายของการออกแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำ
แบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)

3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1
ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินชีวิตตามหลัก
เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนด
เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สัน พันธ์พิณิจ, 2554,
หน้า 155) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปล
ความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สัน พันธ์พิณิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

3.4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้สถิติค่า t ชนิด One Sample t -test และ F -test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.5 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาอิทธิพลของด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์ระดับ 1) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร และ 2) คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาอิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร

5.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีสูตร ดังนี้ (ภัทรพร เกษสังข์, 2549, หน้า 168)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{(N\sum x^2 - (\sum x)^2)(N\sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

N แทน จำนวนข้อมูลของชุดที่ 1 หรือ 2

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2

$\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ของชุดที่ 1 และ

ชุดที่ 2

ชุดที่ 1 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน

ชุดที่ 2 $\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง

$(\sum y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) มีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในทางบวกแสดงว่าค่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันถ้าเป็นไปในทิศทางลบแสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
 2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
 3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 4. ค่า r เข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมีความสัมพันธ์กันมาก
 5. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
 6. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed)

หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553, หน้า 376-377)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91–1.00 แสดงว่า
มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71–0.90 แสดงว่า
มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31–0.70 แสดงว่า
มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01–0.30 แสดงว่า
มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์
เชิงเส้นตรง

5.2 การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อ
คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนวนนวิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรต้นหรือ
ตัวแปรอิสระ (Independent variable) แทนด้วย X อีกตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรตาม
(Dependent variable) แทนด้วย Y เป็นการดูความสัมพันธ์ว่าถ้า ตัวแปรอิสระเปลี่ยนไป
แล้วตัวแปรตามเปลี่ยนไปด้วยหรือไม่ ซึ่งสองตัวแปรนั้นจะต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ
การวิเคราะห์การถดถอยสามารถเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรได้ในรูปของ
สมการการถดถอย ซึ่งสามารถพยากรณ์ค่าได้ในอนาคตหรือสามารถดูแนวโน้มของ
ตัวแปรตามได้ เมื่อเรารู้ค่าตัวแปรอิสระ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557, หน้า 57)

การวิเคราะห์การถดถอยเมื่อมีตัวแปรอิสระหนึ่งตัวแปรและ
ตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร แต่ถ้าหากตัวแปรตามหนึ่งตัวแปรกับตัวแปรอิสระมากกว่า
หนึ่งตัวแปร จะเรียกว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)
การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta X_i + \varepsilon_i$$

เมื่อ β_0 แทนระยะตัดแกน y (y-intercept)

β แทนความชันของเส้นถดถอย (slope)

$$\hat{y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta} x_i \quad \text{หรือจะได้ว่า}$$

$$\hat{Y}_i = b_0 + bX_i$$

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

จากผลการวิจัย ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในทุก ๆ ด้าน ถ้าพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านใดที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการบริหาร

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสินนท์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐ

ประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.3 ว่าที่ร้อยตรี ดร.พิศดาร แสนชาติ กรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญา

ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย ประกอบด้วย

2.1 นางสาวจิราภรณ์ เป็กบานดี นายอำเภอวานรนิวาส

2.2 นายปราดัย มะณีวรรณ ผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

วานรนิวาส

2.3 นางสาวอัสนีร์ รหมสาขา ณ สกลนคร พัฒนาการอำเภอวานรนิวาส

จังหวัดสกลนคร

3. ผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วย

3.1 นายสงบ กำจำปา

3.2 นายอภิชาติ พรหมอาร์ักษ์ ประธานศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตำบล

คูสะคาม อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

3.3 นายทองพูล พิล่า ปราชญ์ชาวบ้านตำบลคูสะคาม อำเภอมะนัง

จังหวัดสตูล

เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชนในอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติทดสอบแบบที (t-test)
ANOVA	แทน การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of covariance)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F-test)
df	แทน ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SP	แทน ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (sum of Square)
MS	แทน ความแปรปรวน (mean of sum of Square)
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R^{2Adj}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์

β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
SP	แทน	ผลรวมของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
SP ₁	แทน	ด้านความพอประมาณ
SP ₂	แทน	ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
SP ₃	แทน	ด้านการมีส่วนร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน
SP ₄	แทน	ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ
SP ₅	แทน	ด้านการมีคุณธรรม
QL	แทน	ผลรวมของคุณภาพชีวิต
QL ₁	แทน	ด้านสุขภาพกาย
QL ₂	แทน	ด้านสุขภาพจิต
QL ₃	แทน	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
QL ₄	แทน	ด้านสภาพแวดล้อม
P-Value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวนรรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวนรรนิวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวนรรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร
สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=399)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	221	55.39
-หญิง	178	44.61
2. อายุ		
-ไม่เกิน 30 ปี	43	10.78
-31-45 ปี	149	37.34
-46-60 ปี	170	42.61
-มากกว่า 60 ปี	37	9.27
3. ระดับการศึกษา		
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	355	88.97
-ปริญญาตรี	32	8.02
-สูงกว่าปริญญาตรี	12	3.01

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
- เกษตรกร	223	55.89
- ค้าขาย	60	15.04
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	61	15.29
- รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	14	3.51
- อาชีพอื่น ๆ	41	10.27
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ไม่เกิน 10,000 บาท	267	66.92
- 10,001-20,000 บาท	85	21.30
- 20,001-30,000 บาท	23	5.76
- มากกว่า 30,000 บาท	24	6.02
6. ตำบลที่อาศัยอยู่		
- ตำบลวานรนิวาส	56	14.04
- ตำบลศรีวิชัย	30	7.52
- ตำบลขั้วกาย	27	6.77
- ตำบลหนองสนม	44	11.03
- ตำบลคอนสวรรค์	18	4.51
- ตำบลกุดเรือคำ	23	5.76
- ตำบลเดื่อศรีคันไชย	37	9.27
- ตำบลหนองแวง	15	3.76
- ตำบลนาคำ	15	3.76
- ตำบลหนองแวงใต้	33	8.27
- ตำบลนาซอ	22	5.51
- ตำบลอินทร์แปลง	14	3.51
- ตำบลธาตุ	46	11.53
- ตำบลคูสะคาม	19	4.76
รวม	399	100.00

จากตาราง 3 พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนวนนวิวาส จังหวัดสกลนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.39 และเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.61

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.61 อายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.34 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.78 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 88.97 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.02 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.01 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.89 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.29 อาชีพค้าขาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.04 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.27 และ อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.92 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.02 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.76

เมื่อจำแนกตามตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนวิวาส จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04 รองลงมาคือ ตำบลธาตุ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.53 ตำบลหนองสนม จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.03 ตำบลเสือศรีคันไชย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27 ตำบลหนองแวงใต้ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.27 ตำบลศรีวิชัย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.52 ตำบลขัวกาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.77 ตำบลกุดเรือคำ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.76

ตำบลนาซอ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.51 ตำบลคูสะคาม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ตำบลคอนสวรรค์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.51 ตำบลหนองแวง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.76 ตำบลนาคำ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.76 และตำบลอินทร์แปลง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51

โดยสรุป ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.39 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.61 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.97 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 55.89 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.92 และอาศัยอยู่ในตำบลอวานรนิวาส คิดเป็นร้อยละ 14.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตาราง 4-9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน

(n=399)

ด้านที่	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความพอประมาณ	3.75	0.58	มาก
2	การเสริมสร้างความมีเหตุผล	3.58	0.50	มาก
3	การรวมสร้างภูมิคุ้มกัน	3.44	0.56	ปานกลาง
4	การมีความรู้ความเข้าใจ	3.42	0.70	ปานกลาง
5	การมีคุณธรรม	3.51	0.78	มาก
ภาพรวม		3.55	0.44	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=3.75$) รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X}=3.58$) ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X}=3.51$) ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.44$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.42$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านความพอประมาณ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีการวางแผนการบริโภค	3.52	0.90	มาก
2	ท่านมีการวางแผนการใช้เงินในครัวเรือนโดยสามารถดำรงชีวิตแบบพอกินพอใช้	3.90	0.98	มาก
3	ท่านมีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง และการดำเนินชีวิตที่ประหยัดและพอเพียง	3.75	0.70	มาก
4	ท่านมีรายรับที่พอดีกับรายจ่าย	3.50	0.88	ปานกลาง
5	ท่านใช้ชีวิตอยู่ด้วยความเรียบง่าย	4.00	1.02	มาก
6	ท่านมีการใช้สินค้าและบริการอย่างพอเหมาะพอดีสัมพันธ์กับศักยภาพของตนเอง	3.97	0.91	มาก
7	ท่านใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน	3.60	0.94	มาก
ภาพรวม		3.75	0.58	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านใช้ชีวิตอยู่ด้วยความเรียบง่าย ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ ท่านมีการใช้สินค้าและบริการอย่างพอเหมาะ

พอดีสัมพันธ์กับศักยภาพของตนเอง ($\bar{X}=3.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีรายรับที่พอดีกับรายจ่าย ($\bar{X}=3.50$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดสกลนคร
ด้านการเสริมสร้างควมมีเหตุผล รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการลงทุนประกอบอาชีพ	3.50	0.68	ปานกลาง
2	ท่านมีการตัดสินใจมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ และพิจารณาอย่างระมัดระวัง	3.59	0.86	มาก
3	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต	3.68	0.81	มาก
4	ท่านมีการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติ ในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ	3.79	0.66	มาก
5	ท่านมีความอดทน อดกลั้น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของศักยภาพของตนเอง	3.32	0.95	ปานกลาง
6	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ในการลงทุนประกอบอาชีพของท่าน	3.28	0.84	ปานกลาง
7	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ในการการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต	3.90	1.01	มาก
ภาพรวม		3.58	0.50	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านการเสริมสร้างควมมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ในการการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต ($\bar{X}=3.90$) รองลงมาคือ ท่านมีการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติ ในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ ($\bar{X}=3.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ในการลงทุนประกอบอาชีพของท่าน ($\bar{X}=3.28$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	3.66	0.77	มาก
2	ท่านมีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยทำให้เกิดการวางแผนการเงินในครอบครัว	3.28	0.89	ปานกลาง
3	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท	3.50	0.91	ปานกลาง
4	ท่านมีการสร้างความอบอุ่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	3.64	0.62	มาก
5	ท่านมีการออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น	3.22	1.00	ปานกลาง
6	ท่านมีการหารายได้เสริมตลอดจนการสร้างทางเลือกที่หลากหลายรองรับการเปลี่ยนแปลงจากความคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	3.36	0.88	ปานกลาง
ภาพรวม		3.44	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนวิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{X}=3.66$) รองลงมาคือ ท่านมีการสร้างความอบอุ่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ($\bar{X}=3.64$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีการออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น ($\bar{X}=3.22$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนวิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.54	0.88	มาก
2	ท่านการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างระมัดระวัง	3.43	0.90	ปานกลาง
3	หมู่บ้านของท่านมีการตั้งคนที่มีความสามารถในหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน	3.41	1.01	ปานกลาง
4	หมู่บ้านของท่านมีการตั้งคนที่มีความสามารถนอกหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน	3.29	1.16	ปานกลาง
ภาพรวม		3.42	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนวิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.54$) รองลงมาคือ ท่านการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างระมัดระวัง ($\bar{X}=3.43$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หมู่บ้านของท่านมีการตั้งคนที่มีความสามารถนอกหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน ($\bar{X}=3.29$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร
ด้านการมีคุณธรรม รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ประชาชนในหมู่บ้านของท่านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.62	0.88	มาก
2	ท่านมีส่วนช่วยให้คนในหมู่บ้านมีความสุขเพิ่มขึ้น	3.61	1.03	มาก
3	ท่านมีช่วยทำให้คนในหมู่บ้านเกิดการมูมานะที่จะลดหนี้สิน/ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	2.93	1.05	ปานกลาง
4	ท่านมีความพยายามที่จะหารายได้เพิ่ม	3.21	1.03	ปานกลาง
5	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความตระหนักในคุณธรรม	3.74	1.06	มาก
6	ท่านใช้คุณธรรมนำความรู้ที่มีอยู่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความพากเพียร รับผิดชอบ	3.72	1.21	มาก
7	ท่านใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	3.72	1.09	มาก
ภาพรวม		3.51	0.78	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร ด้านการมีคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความตระหนักในคุณธรรม ($\bar{X}=3.74$) รองลงมาคือ ท่านใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต ($\bar{X}=3.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีช่วยทำให้คนในหมู่บ้านเกิดการมูมานะที่จะลดหนี้สิน/ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ($\bar{X}=2.93$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตาราง 10-14

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน

(n=399)

ด้านที่	คุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านสุขภาพกาย	3.53	0.73	มาก
2	ด้านสุขภาพจิต	3.27	0.76	ปานกลาง
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.42	0.83	ปานกลาง
4	ด้านสภาพแวดล้อม	3.86	0.51	มาก
ภาพรวม		3.52	0.58	มาก

จากตาราง 10 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=3.86$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับ
มาก

รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}=3.53$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้าน
ความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=3.42$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ($\bar{X}=3.27$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ด้านสุขภาพกาย รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง	3.52	0.91	มาก
2	ท่านมีความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด	3.50	0.94	ปานกลาง
3	ท่านมีความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้	2.93	1.21	ปานกลาง
4	ท่านมีพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.62	1.06	มาก
5	ท่านมีความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น	3.72	1.03	มาก
6	ท่านมีความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน	3.72	1.03	มาก
7	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน	3.90	1.01	มาก
8	ท่านมีความสามารถในการทำงาน	3.61	1.05	มาก
9	ปัจจุบันท่านไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือ การรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ	3.21	1.09	ปานกลาง
ภาพรวม		3.53	0.72	มาก

จากตาราง 11 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ด้านสุขภาพกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ท่านมีความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ($\bar{X} = 3.72$) ท่านมีความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ ($\bar{X} = 2.93$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมีต่อตนเอง	3.89	1.00	มาก
2	ท่านมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน	3.22	1.09	ปานกลาง
3	ท่านมีความรู้สึก ภาคภูมิใจในตนเอง	3.41	1.04	ปานกลาง
4	ท่านมีความมั่นใจในตนเอง	3.20	1.00	ปานกลาง
5	ท่านมีความคิด ความจำ มีสมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน	3.50	0.94	ปานกลาง
6	ท่านสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้	2.65	1.23	ปานกลาง
7	ท่านมีความเชื่อทางด้านศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค	2.92	1.20	ปานกลาง
ภาพรวม		3.25	0.75	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมีต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาคือ ท่านมีความคิด ความจำ มีสมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้ ($\bar{X} = 2.65$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวารินภูมิ จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รายข้อ
(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี	3.53	1.12	มาก
2	ท่านได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ	3.23	1.24	ปานกลาง
3	ท่านให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นอยู่เสมอ	3.71	0.91	มาก
4	ท่านได้รับประโยชน์จากชุมชนอยู่เสมอ	3.21	0.77	ปานกลาง
ภาพรวม		3.42	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวารินภูมิ จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.71$) รองลงมาคือ ท่านมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี ($\bar{X}=3.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์จากชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.21$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอรามารนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม รายข้อ

(n=399)

ข้อที่	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต	4.20	0.78	มาก
2	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ	3.63	0.88	มาก
3	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีการคมนาคมสะดวก	4.22	0.77	มาก
4	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีสถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์	3.82	0.87	มาก
5	ท่านมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ	3.59	0.88	มาก
6	ท่านมีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่างเสมอ	3.78	0.89	มาก
ภาพรวม		3.87	0.50	มาก

จากตาราง 14 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามารนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีการคมนาคมสะดวก ($\bar{X}=4.22$) รองลงมาคือ ท่านมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต ($\bar{X}=4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ($\bar{X}=3.59$)

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิต
ของประชาชนในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะ
ส่วนบุคคล**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบ
แบบสอบถาม อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ
ตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 15-41

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ

(n=399)

คุณภาพชีวิต		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t	Sig.
		ชาย (221 คน)	หญิง (178 คน)		
1	ด้านสุขภาพกาย	3.51	3.55	-.630	.529
2	ด้านสุขภาพจิต	3.26	3.28	-.302	.763
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.45	3.39	.765	.445
4	ด้านสภาพแวดล้อม	3.86	3.87	-.309	.758
รวม		3.51	3.53	-.285	.776

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ทั้งโดยภาพรวม และรายได้นั้นทุกด้าน
ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ

(n=399)

คุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SP	Df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	5.086	3	1.695	3.181	.024*
	ภายในกลุ่ม	210.486	395	.533		
	รวม	215.572	398			
ด้านสุขภาพจิต	ระหว่างกลุ่ม	8.635	3	2.878	5.085	.002**
	ภายในกลุ่ม	223.593	395	.566		
	รวม	232.228	398			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.205	3	.402	.586	.625
	ภายในกลุ่ม	270.862	395	.686		
	รวม	272.068	398			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.228	3	.076	.287	.834
	ภายในกลุ่ม	104.318	395	.264		
	รวม	104.546	398			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.892	3	.964	2.855	.037*
	ภายในกลุ่ม	133.351	395	.338		
	รวม	136.242	398			

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนครโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพจิต และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกาย จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test) รายละเอียด ดังตาราง 17-19

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต อำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

อายุ	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		3.57	3.60	3.48	3.31
ไม่เกิน 30 ปี	3.57		.03	.09	.26
31-45 ปี	3.60			.12	.29*
46-60 ปี	3.48				.18
มากกว่า 60 ปี	3.31				

จากตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนครกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)

(n=399)

อายุ	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		3.61	3.63	3.48	3.25
ไม่เกิน 30 ปี	3.61		.02	.13	.37*
31-45 ปี	3.63			.14	.38*
46-60 ปี	3.48				.24
มากกว่า 60 ปี	3.25				

จากตาราง 18 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี 2) ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)

(n=399)

อายุ	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 30 ปี	31-45 ปี	46-60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		3.38	3.39	3.21	2.89
ไม่เกิน 30 ปี	3.38		.01	.17	.49*
31-45 ปี	3.39			.18	.50*
46-60 ปี	3.21				.32
มากกว่า 60 ปี	2.89				

จากตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนครกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1) ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี 2) ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา

(n=399)

คุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SP	Df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	23.218	2	11.609	23.900	.000**
	ภายในกลุ่ม	192.353	396	.486		
	รวม	215.572	398			
ด้านสุขภาพจิต	ระหว่างกลุ่ม	33.067	2	16.534	32.875	.000**
	ภายในกลุ่ม	199.160	396	.503		
	รวม	232.228	398			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	22.446	2	11.223	17.804	.000**
	ภายในกลุ่ม	249.622	396	.630		
	รวม	272.068	398			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	6.319	2	3.159	12.737	.000**
	ภายในกลุ่ม	98.227	396	.248		
	รวม	104.546	398			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	20.446	2	10.223	34.960	.000**
	ภายในกลุ่ม	115.797	396	.292		
	รวม	136.242	398			

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test) รายละเอียด ดังตาราง 21-25

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

ระดับการศึกษา	$(\bar{X})$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.44	4.16	4.17
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.44		.72*	.73*
ปริญญาตรี	4.16			.01
สูงกว่าปริญญาตรี	4.17			

จากตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)
(n=399)

ระดับการศึกษา	$(\bar{X})$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.44	4.22	4.18
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.44		.78*	.74*
ปริญญาตรี	4.22			.04
สูงกว่าปริญญาตรี	4.18			

จากตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)
(n=399)

ระดับการศึกษา	$(\bar{X})$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.17	4.08	4.09
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.17		.92*	.93*
ปริญญาตรี	4.08			.01
สูงกว่าปริญญาตรี	4.09			

จากตาราง 23 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)

(n=399)

ระดับการศึกษา	$(\bar{X})$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.34	4.10	4.08
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.34		.76*	.74*
ปริญญาตรี	4.10			.02
สูงกว่าปริญญาตรี	4.08			

จากตาราง 24 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

ระดับการศึกษา	$(\bar{X})$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.82	4.20	4.28
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.82		.38	.46
ปริญญาตรี	4.20			.08
สูงกว่าปริญญาตรี	4.28			

จากตาราง 25 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ

(n=399)

คุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SP	Df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	25.814	4	6.454	13.400	.000**
	ภายในกลุ่ม	189.758	394	.482		
	รวม	215.572	398			
ด้านสุขภาพจิต	ระหว่างกลุ่ม	29.560	4	7.390	14.367	.000**
	ภายในกลุ่ม	202.667	394	.514		
	รวม	232.228	398			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	23.057	4	5.764	9.121	.000**
	ภายในกลุ่ม	249.010	394	.632		
	รวม	272.068	398			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	7.197	4	1.799	7.282	.000**
	ภายในกลุ่ม	97.349	394	.247		
	รวม	104.546	398			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	20.266	4	5.066	17.212	.000**
	ภายในกลุ่ม	115.977	394	.294		
	รวม	136.242	398			

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนารินวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) รายละเอียด ดังตาราง 27-31

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)

(n=399)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อาชีพอื่น
		3.39	3.54	4.01	3.81	3.39
เกษตรกร	3.39		.15	.62*	.42	.00
ค้าขาย	3.54			.47*	.27	.15
รับราชการ	4.01				.19	.62*
รับจ้าง	3.81					.42
อาชีพอื่น ๆ	3.39					

จากตาราง 27 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน
- 3) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อาชีพอื่น
		3.37	3.55	4.08	3.86	3.43
เกษตรกร	3.37		.17	.71*	.48	.06
ค้าขาย	3.55			.53*	.31	.12
รับราชการ	4.08				.22	.65*
รับจ้าง	3.86					.43
อาชีพอื่น ๆ	3.43					

จากตาราง 28 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน
- 3) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อาชีพอื่น
		3.09	3.32	3.84	3.63	3.20
เกษตรกร	3.09		.23	.75*	.54*	.11
ค้าขาย	3.32			.52*	.31	.12
รับราชการ	3.84				.21	.64*
รับจ้าง	3.63					.43
อาชีพอื่น ๆ	3.20					

จากตาราง 29 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน
- 3) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ
- 4) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามปัจจัย
ส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อาชีพอื่น
		3.32	3.37	3.90	3.93	3.16
เกษตรกร	3.32		.05	.59*	.61*	.15
ค้าขาย	3.37			.53*	.55*	.21
รับราชการ	3.90				.02	.74*
รับจ้าง	3.93					.76*
อาชีพอื่น ๆ	3.16					

จากตาราง 30 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน
- 3) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ
- 4) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 5) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน
- 6) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะ
ส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)

(n=399)

อาชีพ	$(\bar{X})$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อาชีพอื่น
		3.80	3.89	4.16	3.88	3.70
เกษตรกร	3.80		.09	.35*	.08	.10
ค้าขาย	3.89			.27	.01	.19
รับราชการ	4.16				.28	.45*
รับจ้าง	3.88					.18
อาชีพอื่น ๆ	3.70					

จากตาราง 31 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
- 2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้
เฉลี่ยต่อเดือน

(n=399)

คุณภาพชีวิต	แหล่งความ แปรปรวน	SP	Df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	66.382	3	22.127	58.585	.000**
	ภายในกลุ่ม	149.190	395	.378		
	รวม	215.572	398			
ด้านสุขภาพจิต	ระหว่างกลุ่ม	90.925	3	30.308	84.725	.000**
	ภายในกลุ่ม	141.302	395	.358		
	รวม	232.228	398			
ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	45.913	3	15.304	26.731	.000**
	ภายในกลุ่ม	226.154	395	.573		
	รวม	272.068	398			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	12.498	3	4.166	17.877	.000**
	ภายในกลุ่ม	92.048	395	.233		
	รวม	104.546	398			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	52.123	3	17.374	81.585	.000**
	ภายในกลุ่ม	84.119	395	.213		
	รวม	136.242	398			

จากตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ่
(Scheffe's test) รายละเอียด ดังตาราง 33-37

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนานนิตวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)
(n=399)

รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	($\bar{X}$)	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001– 20,000 บาท	20,001– 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		3.28	3.86	4.01	4.47
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.28		.58*	.73*	1.18*
10,001– 20,000 บาท	3.86			.15	.60*
20,001– 30,000 บาท	4.01				.46*
มากกว่า 30,000 บาท	4.47				

จากตาราง 33 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนานนิตวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนานนิตวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ 1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 2) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001–20,000 บาท 3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001–30,000 บาท 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 5) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's
test)

(n=399)

รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	($\bar{X}$)	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001– 20,000 บาท	20,001– 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		3.26	3.95	4.10	4.52
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.26		.58*	.73*	1.18*
10,001– 20,000 บาท	3.95			.15	.60*
20,001– 30,000 บาท	4.10				.46*
มากกว่า 30,000 บาท	4.52				

จากตาราง 34 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ 1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 2) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001–20,000 บาท 3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001–30,000 บาท 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 5) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท

มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

(n=399)

รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	$(\bar{X})$	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001– 20,000 บาท	20,001– 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		2.95	3.74	3.91	4.49
ไม่เกิน 10,000 บาท	2.95		.79*	.96*	1.53*
10,001– 20,000 บาท	3.74			.17	.74*
20,001– 30,000 บาท	3.91				.57*
มากกว่า 30,000 บาท	4.49				

จากตาราง 35 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท
- 2) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001–20,000 บาท
- 3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001–30,000 บาท
- 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 5) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท
มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามปัจจัย
ส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's
test)

(n=399)

รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	($\bar{X}$)	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001– 20,000 บาท	20,001– 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		3.21	3.66	3.93	4.41
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.21		.45*	.72*	1.19*
10,001– 20,000 บาท	3.66			.27	.74*
20,001– 30,000 บาท	3.93				.47*
มากกว่า 30,000 บาท	4.41				

จากตาราง 36 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวน
นิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนใน
เขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับต่าง ๆ มีคุณภาพ
ชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี
จำนวน 5 คู่ ได้แก่ 1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพ
ชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 2) ประชาชนที่มีรายได้
เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อ

เดือนไม่เกิน 10,001–20,000 บาท 3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001–30,000 บาท 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 5) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

(n=399)

รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	($\bar{X}$)	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001– 20,000 บาท	20,001– 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		3.76	4.00	4.04	4.41
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.76		.24	.29	.65*
10,001– 20,000 บาท	4.00			.04	.41*
20,001– 30,000 บาท	4.04				.36*
มากกว่า 30,000 บาท	4.41				

จากตาราง 37 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

2) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001-20,000 บาท

3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001-30,000 บาท

ตาราง 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่

(n=399)

คุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	SP	Df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพกาย	ระหว่างกลุ่ม	56.685	13	4.360	10.566	.000**
	ภายในกลุ่ม	158.887	385	.413		
	รวม	215.572	398			
ด้านสุขภาพจิต	ระหว่างกลุ่ม	48.396	13	3.723	7.797	.000**
	ภายในกลุ่ม	183.831	385	.477		
	รวม	232.228	398			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	61.411	13	4.724	8.633	.000**
	ภายในกลุ่ม	210.657	385	.547		
	รวม	272.068	398			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	17.978	13	1.383	6.150	.000**
	ภายในกลุ่ม	86.568	385	.225		
	รวม	104.546	398			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	42.282	13	3.252	13.327	.000**
	ภายในกลุ่ม	93.961	385	.244		
	รวม	136.242	398			

จากตาราง 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test) รายละเอียด ดังตาราง 39-43

มหาวิทยาลัยราชภัฏสระบุรี

ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนานนิตวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)

(n=399)

[illegible]

จากตาราง 39 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 12 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย
- 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย
- 5) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลขัวก่าย
- 6) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอินทร์แปลง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 7) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาซอ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 8) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 9) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 10) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 11) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเดื่อศรีคันไชย มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส
- 12) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุดเรือคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส

จากตาราง 40 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพกาย ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 9 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย
- 4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอินทร์แปลง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 5) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 6) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย
- 7) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเดื่อศรีคันไชย มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 8) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุดเรือคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 9) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองสนม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส

จากตาราง 41 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพจิต ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอินทร์แปลง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 5) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเคื่อศรีคันไชย มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส

จากตาราง 42 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 7 คู่ได้แก่

- 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย
- 4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลชวักาย
- 5) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 6) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส
- 7) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเคื่อศรีคันไชย มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนวนนิวาส

จากตาราง 43 เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมนิเวศ จังหวัดสกลนคร ด้านสภาพแวดล้อม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอมโนรมนิเวศ จังหวัดสกลนคร กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูสะคาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิเวศ
- 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิเวศ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมโนรมนิเวศ จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมโนรมนิเวศ จังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตาราง 43-44

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแปรได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อินทัย ตรีวานิช, 2552, หน้า 56)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91 - 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71–0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์
ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31–0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์
ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01–0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์
ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี รายงาน 44

ตาราง 44 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

พอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต

ตัวแปร	SP ₁	SP ₂	SP ₃	SP ₄	SP ₅	SP	QL ₁	QL ₂	QL ₃	QL ₄	QL
Mean	3.75	3.58	3.44	3.42	3.51	3.55	3.53	3.27	3.42	3.86	3.52
S.D.	0.58	0.50	0.56	0.70	0.78	0.44	0.73	0.76	0.83	0.51	0.58
SP ₁	1	.347**	.187**	.756**	.574**	.709**	.757**	.649**	.366**	.435**	.725**
SP ₂		1	.521**	.280**	.251**	.637**	.308**	.360**	.208**	.272**	.360**
SP ₃			1	.176**	.178**	.535**	.163**	.216**	.185**	.247**	.237**
SP ₄				1	.596**	.776**	.690**	.779**	.653**	.375**	.792**
SP ₅					1	.792**	.753**	.714**	.568**	.369**	.722**
SP						1	.718**	.775**	.563**	.479**	.748**
QL ₁							1	.746**	.498**	.361**	.714**
QL ₂								1	.566**	.400**	.724**
QL ₃									1	.428**	.720**
QL ₄										1	.594**
QL											1

จากตาราง 44 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (SP) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (QL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.748$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (QL) กับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่

1. ความพอประมาณ (SP_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.725$)
2. การเสริมสร้างควมมีเหตุผล (SP_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.360$)
3. การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน (SP_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.237$)
4. การมีความรู้ความเข้าใจ (SP_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.792$)
5. การมีคุณธรรม (SP_5) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.722$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (SP) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (QL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.748$) ซึ่งตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ข้อจำกัดหรือต่ำกว่า 0.80 (Stevens, 2002, p. 189) ไม่ทำให้เกิดปัญหาภาวะพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบรุนแรงในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และไม่ส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปร ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร แสดงรายละเอียดดังตาราง 45

ตาราง 45 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.275	.108		2.552	.011		
ความพอประมาณ (SP ₁)	.124	.033	.123	3.717	.000**	.389	2.571
การเสริมสร้างความมีเหตุผล (SP ₂)	.090	.030	.076	3.013	.003**	.664	1.507
การรวมสร้างภูมิคุ้มกัน (SP ₃)	.019	.026	.018	.755	.450	.725	1.379
การมีความรู้ความเข้าใจ (SP ₄)	.309	.028	.372	11.240	.000**	.389	2.571
การมีคุณธรรม (SP ₅)	.381	.020	.506	19.053	.000**	.605	1.653
R=912, R ² =.832, R ² Adj=.830, F=389.576, Sig.=.000**							

จากตาราง 45 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า ตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถรวมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 83.20 (R²=.832) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม (SP₅) (β =.506) รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ (SP₄) (β =.372) ความพอประมาณ (SP₁) (β =.123) และการเสริมสร้างความมีเหตุผล (SP₂) (β =.076) ตามลำดับ ยกเว้นการรวมสร้าง

ภูมิคุ้มกัน (SP₅) อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนครยังมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรมมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ความเข้าใจมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผลมาก จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนครสูงขึ้นด้วย ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 ดังนั้น จึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .275 + .124(SP_1) + .090(SP_2) + .309(SP_4) + .381(SP_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .123(SP_1) + .076(SP_2) + .372(SP_4) + .506(SP_5)$$

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

รายละเอียดดังตาราง 46

ตาราง 46 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ	ปฏิเสธ
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ	ยอมรับ

ตาราง 46 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ยอมรับ
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่	ยอมรับ
การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเสริมสร้างควมมีเหตุผลมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการรวมสร้างภูมิคุ้มกันมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธ
การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีความรู้ความเข้าใจมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ
การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีคุณธรรมมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร	ยอมรับ

จากตาราง 46 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ จึงยอมรับสมมติฐาน

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร ไม่มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ด้านความพอประมาณ และด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผล มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร จึงยอมรับสมมติฐาน การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร จึงปฏิเสธสมมติฐาน

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน ที่พิจารณาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ใช้ได้จริงและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ว่าสามารถทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นได้ ตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยพบบเจอกับวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ซึ่งเราไม่จำเป็นต้องเป็นเสือ แต่เราสามารถอยู่ได้โดยพึ่งพาความพอเพียง ซึ่งหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ความพอเพียงนี้ต้องเริ่มจากบริบทของตัวเอง ก่อนอื่นต้องมีความเข้าใจก่อนว่า ความพอเพียงนี้มันคืออะไร และทำอะไรถึงเรียกว่าพอเพียง และผลของการกระทำเหล่านั้นเป็นอย่างไร ถึงจะเรียกว่ามีความพอเพียงเมื่อรู้แล้วว่าความพอเพียงนั้นเป็นอย่างไร แล้วพิจารณาว่าเราสามารถปฏิบัติตนให้เกิดความพอเพียงได้มากน้อยเพียงใด เช่น การสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมไปถึงการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้านให้เกิดความพอเพียง”(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2567)“แนวทางในการพัฒนา

และส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชาวอำเภอมหาสารคาม
นิवास ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปบรรจุไว้ใน
หลักสูตรเพื่อให้เด็กและเยาวชน หรือประชาชนที่อยู่ในวัยศึกษา ได้เรียนรู้หลักทฤษฎีของ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องตั้งแต่เด็ก เพื่อเป็นรากฐานในการนำไปปฏิบัติให้
ถูกต้องเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในอนาคต 2) สำหรับภาคประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในวัย
เรียน ควรมีการร่วมมือกับภาคประชาสังคม องค์การภาครัฐ เอกชน ทุกภาคส่วนในการ
ขับเคลื่อน การพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ข้อดีและความยั่งยืน
ของการดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ยุคที่สื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตของ
ประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาปรับใช้
ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 7
ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ของตำบลคูสะคาม ยึดอาชีพทำการ
เกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและขยายวงกว้างออก
ทุกวัน การทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก

นอกจากนี้ยังมีการทำสวน การปลูกพืชผักสวนครัวทั้งที่เก็บเอาไว้กินเอง
และแบ่งขาย ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิถีชีวิตที่มีความพอเพียงอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งแนวทางใน
ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่นั้น
อาจทำได้ดังนี้ 1) การยึดถือหลักปฏิบัติของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเบื้องต้น มาใช้
ในการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลเอง ให้มีความรู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินฐานะของ
ตนเอง ไม่ยึดถือในวัตถุนิยม 2) การประกอบอาชีพที่สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร
ใช้แนวความคิดที่ว่าในแต่ละวันต้องมีรายรับเข้าสู่ครัวเรือนไม่น้อยกว่า 300 บาท โดยยึด
หลักแนวความคิดที่ว่า เลี้ยงชีพให้อยู่รอดด้วยที่ดินทำกินของตัวเอง โดยรายรับจำนวนนี้จะ
นำมาซื้อของที่เป็นที่จำเป็นที่ไม่สามารถสร้างขึ้นเองได้ภายในครัวเรือน เช่น หมู น้ำมันเชื้อเพลิง
แก๊สหุงต้มรายจ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต 3) การศึกษาความรู้ที่เกี่ยวกับอาชีพ
หรือ งานที่ทำ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อโซเชียลต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ การเข้ารับการอบรมที่
หน่วยงานภาครัฐจัดให้ อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส ซึ่งในส่วนตรงนี้หน่วยงานภาครัฐควรมีส่วน
ช่วยในการปลูกฝังหรือสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ การต่อยอดแนวความคิดอย่าง
ต่อเนื่อง”(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ควรมีการจัดทำบัญชี
ครัวเรือนเพื่อให้ทราบถึงรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และมีการวางแผนการใช้

จ่ายเงินให้มีรายรับพอดีกับรายจ่าย จนกระทั่งมีรายรับมากกว่ารายจ่ายด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผล เสริมสร้างความมีเหตุผล โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ตัดสินใจโดยใช้อารมณ์ โดยให้มีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจอย่างเพียงพอ หากมีความจำเป็นต้องลงทุนในการสร้างรายได้ ควรศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน ก่อนการตัดสินใจในการลงทุน และที่ขาดไม่ได้เลยคือการคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียของการลงทุนเมื่อการลงทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ประชาชนควรมีการออมเพื่อใช้ในคราวที่จำเป็น และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยในการวางแผนการใช้จ่ายเงินในครัวเรือน ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ประชาชนควรมีการแสวงหาความรู้ จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากภายนอกหมู่บ้านและภายในหมู่บ้าน มาพัฒนาหมู่บ้านด้านการมีคุณธรรม ประชาชนควรมีการหารายได้เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากอาชีพหลักที่มีรายได้อยู่แล้ว ควรมีการหารายได้ให้มีช่องทางของรายได้หลายช่องทาง ทั้งนี้เป็นการป้องกันความเสี่ยงการรายได้หลักของครอบครัวไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงการช่วยเหลือกันภายในชุมชนในการสร้างรายได้ด้วย”(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567)“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมกิจกรรมการประกอบอาชีพเสริมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับบริโภค การเลี้ยงสัตว์สำหรับบริโภค การจัดทำบัญชีครัวเรือน การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น แล้วมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรสอนเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ักเรียนทุกชั้นปี ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งระดับมัธยม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดอบรม เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรร่วมกับวัด/ศาสนาสถาน และสถานศึกษา เพื่อจัดการฝึกอบรมหรือกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทำการฝึกอบรมและกิจกรรมศึกษาดูงานแก่ประชาชน ให้ได้มีการฝึกฝนการดำเนินชีวิตที่มีความพอเพียง มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง”ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567)“ควรดึงคนที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยพัฒนาทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกันส่งเสริมให้มีการออม และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อวางแผนการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัว ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ และพยายามประกอบอาชีพเสริมเพื่อการสร้างรายได้ที่มากขึ้น”(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 10

ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ควรมีการจัดเวทีเรียนรู้ อบรม สัมมนา และเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์ กศน. หรือวัด เพื่อให้เข้าใจหลักการและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน ครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดี ควรส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ ปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ หรือการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า สนับสนุนให้ประชาชนสามารถรวมกลุ่มผลิตหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น กลุ่มจักสาน สมุนไพร ผลิตภัณฑ์อาหารพื้นบ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาทุนสนับสนุนแบบหมุนเวียนให้กับผู้ประกอบการรายย่อยที่ดำเนินตามแนวทางพอเพียง” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ส่งเสริมให้ประชาชนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ เพื่อแบ่งปันความรู้ ลดต้นทุน และสร้างรายได้ร่วมกัน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน เช่น “ตลาดนัดพอเพียง” หรือ “ธนาคารข้าว ธนาคารเมล็ดพันธุ์” ใช้ระบบ “เศรษฐกิจหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน” เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินภายในชุมชน ควรมีโครงการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกป่า สร้างฝายชะลอน้ำ ขุดสระเก็บน้ำ หรืออนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองเพื่อใช้ในการเพาะปลูก สนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ หรือเตาชีวมวลเพื่อลดค่าใช้จ่าย ปลูกฝังแนวคิด “ลด ละ เลิก” การใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง เช่น ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การคัดแยกขยะ และการนำของเหลือใช้มาประดิษฐ์ใหม่” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. หรือเทศบาล ควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลหรือแผนชุมชนที่ยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ควรบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ สถานศึกษา และเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรส่งเสริมการแข่งขันหรือการเชิดชูหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีเป้าหมายในการพัฒนา” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567)

สรุป แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและลึกซึ้งผ่านการศึกษาอบรม และเวทีเรียนรู้ในระดับครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงผู้ใหญ่ โดยเน้นการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ทั้งในด้านการ

ใช้จ่าย การทำบัญชีครัวเรือน การประกอบอาชีพอย่างสุจริต และการพัฒนาทักษะอาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เช่น เกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชผักสวนครัว การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เสริม ควบคู่กับการส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มการผลิตเพื่อเพิ่มพลังในการพึ่งพาตนเอง และสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน พร้อมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนสนับสนุนทรัพยากร และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอ

วานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภovanรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“ศูนย์ราชการประจำอำเภอทุกอำเภอ มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชน

ประจำอำเภอ (คชอ.) ตั้งอยู่ในทุกอำเภอ ซึ่งทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว ซึ่งมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านความปลอดภัย ด้านปัญหาทางสังคม ด้านรายได้ ด้านสุขภาพ โดยมีเป้าหมายดูแลประชาชนให้เท่าเทียมกันยกตัวอย่างเช่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาเกิดจากหลายสาเหตุที่แตกต่างกัน ได้แก่ -สภาพสังคมที่ต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงปากท้อง การเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ของวัยกลางคน ปล่อยให้บุตรหลานอาศัยอยู่กับตามยาย ซึ่งเป็นผู้สูงอายุอยู่ที่บ้าน -ความไม่พอเพียงของครอบครัว ความฟุ้งเฟ้อ -ความไม่พอประมาณ ไม่สมฐานะหรือรายได้ของตนเอง ซึ่งการแก้ไขปัญหาต้องเริ่มจากเหตุและปัจจัย อาจสร้างอาชีพให้เกิดรายได้ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้ครอบครัว ซึ่งจะทำให้ปัญหาเสพติดลดลงได้ ปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งอาจเกิดจากอาหารที่รับประทาน การขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ร่างกายมีความแข็งแรงและมีภูมิคุ้มกัน การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ ทั้งโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ก็เรียกได้ว่าการพัฒนาการให้บริการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงง่าย และมีการอำนวยความสะดวก เช่น การรับยาที่บ้านโดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้นำส่งยาให้กับผู้ป่วยที่ต้องรับยาเป็นประจำ ปัญหาทางด้านรายได้ ปัญหานี้มองว่าต้องสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นก่อน การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวไว้

รับประทานในครอบครัว การเลี้ยงเปิด เลี้ยงไก่ไว้เพื่อเป็นอาหาร ซึ่งหากมีปริมาณมากแล้ว ก็สามารถนำมาจำหน่ายเพื่อให้มีรายได้มาซื้อในสิ่งที่จำเป็น นอกจากนี้การรวมตัวกันของ เกษตรกร (เกษตรแปลงใหญ่) การกระตุ้นให้วัยหนุ่มสาวและวัยทำงานกลับมาอยู่ที่บ้านโดย การสร้างรายได้จากการพัฒนาพื้นที่นาที่มีอยู่ หากชาวบ้านทำงานให้เหมือนข้าราชการ ซึ่ง มีเวลาที่ชัดเจนตั้งแต่ตอนเช้าถึงเย็น หากชาวบ้านที่ทำการเกษตรตามเวลาอย่างนี้แล้วไม่มี คำว่าล้มเหลว เพราะจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในพื้นที่” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอ วารณวิลาส มีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะต้องนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา เช่น 1) ให้ การศึกษา จัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน เข้าถึงการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ ทั้ง การศึกษาพาณิชยกรรม สถานประกอบการเพื่อให้ทุกคนสามารถนำความรู้ที่ได้จาก การศึกษาไปพัฒนาต่อยอดการดำเนินชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ต่อไปได้ 2) มีอาชีพ มีงานทำ ประชาชนวัยทำงานควรได้มีอาชีพ มีงานทำตามศักยภาพของ ตนเอง จากแหล่งงานที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อให้ชีวิตมีความมั่นคง สามารถดูแลตนเอง ครอบครัว ได้ โดยควรมีสถานประกอบการ แหล่งงานในพื้นที่ที่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งอำเภอ วารณวิลาสมีราษฎรจำนวนแสนกว่าคน ถือว่ามีปริมาณมากอยู่พอสมควร ถ้าประชาชนมี อาชีพ มีงานทำในเขตพื้นที่อำเภอวารณแล้ว ก็จะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ และคุณภาพ ชีวิตของประชาชนดีขึ้นตามลำดับ” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านของการให้ความรู้การพัฒนาและต่อ ยอดอาชีพและผลผลิตที่เกิดจากชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาด รวมไปถึงการติดตามผลจากการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ เกิดขึ้น การส่งเสริมให้ประชาชนจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้รู้รายรับและรายจ่าย ของครอบครัว ให้เกิดความสมดุลของรายรับและรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เป็นการ วางแผนเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเมล็ด พันธุ์พืช หรือพันธุ์ไม้ ที่ประชาชนในพื้นที่สนใจ รวมไปถึงการให้ความรู้ในการปลูกผักปลอด สารพิษ” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “แนวทางในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีรายได้ เพียงพอ มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และสามารถเข้าถึงการศึกษาและบริการสาธารณสุข อย่างทั่วถึง โดยควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้อย่างยั่งยืน การสร้าง ความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อใช้จ่ายอย่างมี

เหตุผล การเสริมสร้างคุณธรรมและจิตสำนึกสาธารณะ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งผ่านการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนและการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและจริงจัง”
(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้
รวมถึงการกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
อย่างสม่ำเสมอ ควรมีการปลูกฝังแนวคิด ด้วยความมีวินัย ความรับผิดชอบ ภูมุนาที่ และ
พึ่งพาตนเอง ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งเยาวชนทุกคน ควรให้ความรู้ในการวางแผนเป้าหมาย
และแผนในการดำเนินชีวิต เพื่อการมีงานทำและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้แก่เยาวชนตั้งแต่ชั้น
ประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ควรมีการฝึกทักษะการทำงานของนักเรียน เยาวชน
และวัยแรงงาน ให้มีความพร้อมตามลักษณะของงานที่มีความสนใจ โดยมีการสำรวจความ
สนใจที่ชัดเจนก่อนทำการแยกกลุ่มฝึก และเปิดโอกาสให้แต่ละคนสามารถเลือกฝึกได้อย่าง
หลากหลายงานและอาชีพ ประชาชนที่ว่างงานควรได้รับการสำรวจ และนำมาเข้ารับการ
อบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อค้นหาความเหมาะสมของงานที่จะทำ แล้วจึงทำการส่งเสริมให้
ได้รับการฝึกทักษะในงานที่สนใจ ส่วนราชการ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/และภาคี
เครือข่ายต้องร่วมมือกันจัดระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ชัดเจน
แล้วมีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตาม
ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีความต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ตลอดทั้งต้องคำนึงถึงวงจร
คุณภาพ Plan, Do, Check, Act เป็นวงจรต่อเนื่องและสม่ำเสมอ”(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5,
สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ด้านสุขภาพจิต โดยการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้
เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม ควรส่งเสริมความมั่นใจในหลักทางศาสนา ตนเป็นที่พึ่งแห่ง
ตน เมื่อมีความกังวลเกิดขึ้น จัดการความกังวลโดยมีสติรู้เท่าทันธรรมชาติของชีวิต ให้เข้าใจ
สภาพความเป็นจริงของชีวิต เมื่อเกิดความเศร้า ต้องยอมรับความรู้สึกและจัดการกับ
ความกังวลที่เกิดขึ้น การจัดการความเครียด โดยการทำตัวให้นิ่ง หายใจเข้าลึกๆ การสวด
มนต์ การพบปะพูดคุยกับคนที่มีความคิดเชิงบวก นอนหลับให้เพียงพอ รับประทานอาหารที่
มีประโยชน์ นึกถึงเป้าหมายที่วางไว้ ความเชื่อทางศาสนา ควรใช้ความรู้ในทาง
พระพุทธศาสนา ฝึกปฏิบัติโดยใช้วิจารณ์ญาณและสติปัญญา และสามารถเข้าใจ และควร
มีผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาให้คำชี้แนะ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การได้รับประโยชน์จาก
ชุมชนอยู่เสมอ ท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์และมีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น
อย่างหลากหลายช่องทาง เช่น ตัวแทนบุคคลและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และมีการกำหนด

กติกาและกลไกการแบ่งปันทรัพยากร เช่น การจัดการกองทุนหรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และจัดการความขัดแย้งโดยให้มีความเมตตาผู้ที่มีความลำบากกว่าสร้างกลไกของจิตอาสาต้องมองถึงความห่างไกลจากพื้นที่หรืออยู่นอกพื้นที่ ให้เกียรติและเคารพความแตกต่าง” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรม ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนรู้จักดำเนินชีวิตอย่างพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงควรส่งเสริมแนวทางการเกษตรแบบยั่งยืน เช่น เกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน รวมถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในระดับชุมชน เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มแปรรูปสมุนไพร วิชาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เช่น การฝึกอบรมทักษะอาชีพ ทักษะดิจิทัล การรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานและปรับตัวกับโลกยุคใหม่ นอกจากนี้ยังควรมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงที่ให้ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่าย การมีสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ควรส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพตนเอง ออกกำลังกายเป็นประจำ รับประทานอาหารปลอดภัยจากสารเคมี และดูแลสุขภาพจิตใจ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน เช่น พืชหลายใจ ชิง ข่า ตะไคร้ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ร่วมกับความรูทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการรักษาเบื้องต้น ลดค่าใช้จ่าย และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567) “ประชาชนควรมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยผ่านกลไกชุมชน เช่น สภาองค์กรชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ หรือสหกรณ์ โดยเน้นให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างพลังในการต่อรอง การเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีส่วนร่วมในการวางแผนและตรวจสอบโครงการพัฒนาของภาครัฐด้วย วัฒนธรรมท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของสังคมในพื้นที่ การส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ บุญข้าวประดับดิน หรือการแสดง

พื้นบ้าน จะช่วยสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น สร้างความสามัคคีในชุมชน อีกทั้งยังควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความเสียสละ เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมและส่วนรวม” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2567)

สรุป การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนแบบองค์รวม ควบคู่ไปกับการสร้างระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีศักดิ์ศรี โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลัก และใช้กลไกการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรท้องถิ่น ผ่านศูนย์ช่วยเหลือประชาชนประจำอำเภอ (คชอ.) เพื่อให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงจุด ในด้านเศรษฐกิจ เน้นการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำในท้องถิ่น สนับสนุนเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เช่น การปลูกพืชผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการวางแผนทางการเงินที่ดี ในด้านสุขภาพ มุ่งเน้นการให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญในการให้คำปรึกษา ดูแลผู้ป่วย และส่งเสริมสุขภาพในชุมชน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับสุขภาพจิต โดยสนับสนุนการสร้างทัศนคติเชิงบวก การฝึกสติ และการใช้หลักธรรมทางศาสนาในการดำเนินชีวิต ด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะชีวิต ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระบบโรงเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน เช่น การฝึกอาชีพ การรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนาทักษะดิจิทัล รวมถึงการปลูกฝังแนวคิดการพึ่งพาตนเองตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถวางแผนชีวิตและดำรงตนได้อย่างมีเป้าหมาย ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีการส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ และสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาและช่วยเหลือกันได้ พร้อมทั้งส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน เช่น บุญบั้งไฟ ประเพณีข้าวประดับดิน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความสามัคคีในชุมชน สุดท้าย แนวทางทั้งหมดนี้ถูกขับเคลื่อนด้วยการบริหารจัดการที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบตามหลักวงจรคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act) มีการประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็น ตัดสินใจ และติดตามผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของ

ชุมชน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.39 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.61 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.97 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 55.89 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.92 และอาศัยอยู่ในตำบลมโนรมบุรี คิดเป็นร้อยละ 14.04

2. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=3.75$) รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X}=3.58$) ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X}=3.51$) ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.44$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.42$)

3. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=3.86$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}=3.53$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=$

3.42) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ($\bar{X}=3.27$) มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่พบว่า

4.1 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งโดยภาพรวม และรายได้นานทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนครโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพจิต และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกาย จึงทำการทดสอบความแตกต่าง โดยภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

4.3 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง โดยภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า 1) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

4.4 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง โดยภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า 1) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร

2) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน 3) ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ

4.5 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอลำพูน จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง Fพหุภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า 1) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 2) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001-20,000 บาท 3) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,001-30,000 บาท 4) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 5) ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

4.6 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอลำพูน จังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่าง โดยภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า 1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูนาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลลำนารีนวาส 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลคูนาม มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย 3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลลำนารีนวาส 4) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศรีวิชัย 5) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลธาตุ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลขัวก่าย 6) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอินทร์แปลง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลลำนารีนวาส 7) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาซอ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลลำนารีนวาส 8) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวงใต้ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ใน

ตำบลวานรนิวาส 9) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส 10) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแวง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส 11) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเตี๋ยศรีคันไชย มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส 12) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุดเรือคำ มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาส

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินการชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า ตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 83.20 ($R^2=.832$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม ($\beta=.506$) รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ ($\beta=.372$) ความพอประมาณ ($\beta=.123$) และการเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\beta=.076$) ตามลำดับ ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน

6. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและลึกซึ้งผ่านการศึกษาอบรม และเวทีเรียนรู้ในระดับครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงผู้ใหญ่ โดยเน้นการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ทั้งในด้านการใช้จ่าย การทำบัญชีครัวเรือน การประกอบอาชีพอย่างสุจริต และการพัฒนาทักษะอาชีพตามบริบทของท้องถิ่น เช่น เกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชผักสวนครัว การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เสริม ควบคู่กับการส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มการผลิตเพื่อเพิ่มพลังในการพึ่งพาตนเอง และสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน พร้อมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนสนับสนุนทรัพยากร และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่.

6.2 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนแบบองค์รวมควบคู่กับการสร้างระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงและยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลัก ผ่านความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยใช้ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนประจำอำเภอ (คชอ.) เป็นกลไกสำคัญ โดยควรส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น สนับสนุนเกษตรยั่งยืน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน และการทำบัญชีครัวเรือน พัฒนาให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขโดยมี อสม. เป็นกลไกหลัก พร้อมส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยหลักธรรมและการฝึกสติ ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียนและชุมชน พัฒนาทักษะอาชีพ ดิจิทัล และการพึ่งพาตนเองตั้งแต่เยาวชน สนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์และสภาองค์กรชุมชน ตลอดจนสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อความสามัคคีและภาคภูมิใจในชุมชน กระบวนการทั้งหมดดำเนินไปภายใต้หลักบริหารจัดการแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่าการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผล ด้านการมีคุณธรรม ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ

เหตุที่ประชาชนในเขตอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากวิถีชีวิตพื้นบ้าน การสนับสนุนจากภาครัฐ วัฒนธรรมชุมชน และการเรียนรู้จากสถานการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ทำให้พวกเขาตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาตนเอง มีความพอประมาณ และมองการณ์ไกล ซึ่งเป็นหัวใจของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีลักษณะของการ

พึ่งพาตนเองอยู่แล้ว เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำไร่นาสวนผสม ทำให้แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณและพึ่งตนเอง สามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างกลมกลืนกับวิถีชีวิตเดิมอำเภอวานรนิวาสได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นชาวอีสานมีพื้นฐานของวัฒนธรรมที่เรียบง่าย ประหยัด อุดม และมีความสามัคคีในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้การดำเนินชีวิตตามหลักดังกล่าวไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ แต่เป็นการต่อยอดจากวิถีดั้งเดิม ตลอดจนจากสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ภัยแล้ง หรือโรคระบาด ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีชีวิตแบบพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ลดหนี้สิน และจัดการความเสี่ยงอย่างมีสติ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย นรจีน (2564) ได้ทำการศึกษา การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา พิทักษ์ธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย=3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.86) รองลงมาเป็นด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (มีค่าเฉลี่ย 3.60) และด้านความพอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย=2.96) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการมีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ควรส่งเสริมเยาวชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอบรมอาชีพพระยาสันเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและครอบครัว ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเงื่อนไข การดำเนินชีวิต และคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และ

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิณี อัครถาวร และคณะ (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมในการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชนในระดับหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้นำชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.58$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำชุมชน เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ การดำเนินชีวิตตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือการดำเนินชีวิตตามเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 4.65$) การดำเนินชีวิตด้วยการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{X} = 4.58$) การดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.52$) และระดับที่น้อยที่สุด คือ การดำเนินชีวิตด้วยความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.46$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในอำเภอรามรนิวาสมีพื้นฐานวิถีชีวิตแบบชนบทที่ยังคงความเรียบง่าย เน้นการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ทำไร่นาสวนผสม และรู้จักประหยัดคอดออม สิ่งเหล่านี้ช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย และเพิ่มความมั่นคงในชีวิต ส่งผลให้คุณภาพชีวิตโดยรวมดีขึ้น โดยประชาชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและความสามัคคีในชุมชนสูง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามจำเป็น เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว การแบ่งปันผลผลิต และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกัน สิ่งเหล่านี้สร้างความอบอุ่นใจ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว และเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตใจ รวมทั้งหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา รวมถึงการให้บริการด้านสุขภาพผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ที่ใกล้ชิดประชาชน ส่งผลให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพและเข้าถึงบริการพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง นอกจากนั้นแม้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่มีการปรับตัว

ด้วยการทำเกษตรแบบผสมผสาน เลือกรายพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และลดการพึ่งพาตลาดเพียงอย่างเดียว ทำให้รายได้อาจไม่สูงมากแต่มั่นคงเพียงพอกับการดำรงชีวิต ขณะเดียวกันยังมีการพัฒนาทักษะอาชีพเสริม เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตรหรือหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมทั้งพื้นที่อำเภอวานรนิวาสยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และป่าไม้ในบางส่วน ส่งผลต่อการผลิตอาหาร การดำรงชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจในชีวิตประจำวัน เป็นปัจจัยสนับสนุนคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนในระยะยาว

โดยคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีการคมนาคมสะดวก รองลงมาคือ ท่านมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า พื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนครมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ การดำเนินชีวิตตามหลักพอเพียง การบริหารจัดการโดยท้องถิ่น และความร่วมมือของประชาชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลทำให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชนในพื้นที่ ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยอำเภอวานรนิวาสเป็นพื้นที่ชนบทที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงรักษาความเป็นธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ประชาชนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และมีอากาศบริสุทธิ์ ส่งผลให้มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน และให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของพื้นที่ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการขยะ มลพิษ น้ำเสีย และโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ การเก็บขยะ การดูแลแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่และช่วยรักษาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ดี รวมทั้งอำเภอวานรนิวาสมีจำนวนประชากรไม่หนาแน่นจนเกินไป ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องความแออัด การใช้ทรัพยากรร่วมกันมีความยั่งยืน และส่งผลดีต่อสุขภาพจิตและความสงบของผู้คนในพื้นที่

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามารนิวาส จังหวัดสกลนคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมีต่อตนเอง รองลงมาคือ ท่านมีความคิด ความจำ มีสมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้ ที่ผลการวิจัยบ่งชี้เช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่จะมีรายได้จากเกษตรกรรม แต่ราคาผลผลิตที่ผันผวน ภัยแล้ง น้ำท่วม และต้นทุนที่สูงขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยที่สร้างความเครียด ความไม่มั่นคงทางการเงิน และความกังวลในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตโดยตรง ในพื้นที่ชนบทยังขาดแคลนบุคลากรทางสุขภาพจิต เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือคลินิกเฉพาะทาง ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงการดูแลด้านจิตใจอย่างมีประสิทธิภาพ และขาดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตตนเอง ประชาชนในชนบทมักต้องรับภาระหลายบทบาท เช่น เป็นหัวหน้าครอบครัว ผู้ดูแลพ่อแม่สูงอายุ หรือเป็นแรงงานหลักของครอบครัว รวมถึงแรงกดดันจากสภาพสังคม เช่น ความคาดหวัง ความขัดแย้งในครอบครัว หรือปัญหาการเลี้ยงดูบุตร ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดสะสม ประชาชนในพื้นที่บางส่วน ซึ่งเป็นประชากรวัยทำงานที่ต้องเดินทางไปทำงานในต่างจังหวัดหรือกรุงเทพฯ ทิ้งให้ผู้สูงอายุและเด็กอยู่บ้านตามลำพัง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเหงา ว้าเหว่ และขาดการดูแลเอาใจใส่ในครอบครัวอย่างใกล้ชิด และแม้จะมีกิจกรรมในระดับหนึ่งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น การทำกิจกรรมผ่อนคลาย การสร้างกลุ่มสนับสนุน หรือศูนย์เรียนรู้สุขภาพจิต ยังมีจำนวนจำกัด ทำให้โอกาสในการเยียวยาจิตใจมีน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้สภาพแวดล้อมในอำเภอรามารนิวาสจะดีและคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านสุขภาพจิตกลับเป็นจุดอ่อน เพราะได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว และการขาดแคลนบริการด้านจิตใจอย่างเพียงพอ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย นรจีน (2564) ได้ทำการศึกษา การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา พิทักษ์

ธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุทธา แสงกิจตะ (2563) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธรรม อลิสา (2562, หน้า 55-56) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมะ สะมะแอ (2560) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนราธิวาส จังหวัดสงขลา เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอนราธิวาส จังหวัดสงขลา แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าอำเภอนราธิวาส จังหวัดสงขลา มีลักษณะประชากรที่หลากหลายทั้งด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และพื้นที่อยู่อาศัย โดยอายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในด้านสุขภาพ รายได้ และการเข้าถึงบริการต่าง ๆ คนวัยหนุ่มสาวมักมีแรงกายและโอกาสในการประกอบอาชีพมากกว่าผู้สูงอายุ ส่งผลต่อรายได้และการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ผู้สูงอายุบางรายอาจไม่มีรายได้ประจำ ขาดการดูแลที่เพียงพอ ทำให้คุณภาพชีวิตต่ำกว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีโอกาสเข้าถึงอาชีพที่มั่นคง รายได้ดี และสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้มากกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อยอาจ

จำกัดโอกาสในการพัฒนาตนเองและอาชีพ ทำให้คุณภาพชีวิตโดยรวมด้อยกว่า อาชีพที่มั่นคง เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีสวัสดิการที่ดี ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้ประกอบการอิสระ เช่น เกษตรกร หรือแรงงานทั่วไป รายได้ไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงสูง ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิต รายได้เป็นปัจจัยสำคัญโดยตรงต่อการดำรงชีวิต ผู้ที่มีรายได้สูงสามารถเลือกที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น เข้าถึงการรักษาพยาบาล การศึกษา และอาหารที่มีคุณภาพ รายได้ต่ำมักสัมพันธ์กับข้อจำกัดในการดำรงชีวิต ส่งผลให้คุณภาพชีวิตต่ำลง และตำบลที่อยู่ใกล้เคียงอำเภอหรือแหล่งชุมชนเมือง อาจมีโครงสร้างพื้นฐานและการบริการภาครัฐที่ดี เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ตำบลที่แตกต่างกันมีโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการของรัฐที่แตกต่างกัน ตำบลที่อยู่ใกล้กับเขตเมืองหรือศูนย์กลางอำเภอ มักมีถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา โรงเรียน และโรงพยาบาลที่ครบถ้วน ขณะที่ตำบลห่างไกลยังขาดการพัฒนาและสนับสนุนจากภาครัฐอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลเผชิญกับข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตำบลห่างไกลหรือชนบทมาก อาจขาดการพัฒนา เข้าถึงบริการยาก ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ อลิเฮาะ (2562, หน้า 55-56) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มี เพศ แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสมะ สะมะแอ (2560) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชาญชัย ลีตเมธี (หนูทอง) (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนวัดไตรรัตนารามเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี

อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุทธา แสนกิจตะ (2563) ได้ทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์หัตถิทธิผลของการดำเนินการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า ตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 83.20 ($R^2 = .832$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม ($\beta = .506$) รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ ($\beta = .372$) ความพอประมาณ ($\beta = .123$) และการเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\beta = .076$) ตามลำดับ ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรมมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ความเข้าใจมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณมาก ยิ่งมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผลมาก จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนครสูงขึ้นด้วย

เหตุผลที่การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในด้านคุณธรรม ความรู้ ความเข้าใจ ความพอประมาณ และความมีเหตุผล มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เพราะช่วยให้ประชาชนประพฤติตนอย่างมีจริยธรรม มีความรู้ในการตัดสินใจ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อ และดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบ ส่งผลให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง มีความสุข และยั่งยืนในระยะยาว โดยคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยให้ประชาชนประพฤติตนอย่างเหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ลดปัญหาความ

ขัดแย้ง และสร้างความไว้วางใจในชุมชน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีในด้านสังคมและจิตใจ ความรู้และความเข้าใจช่วยให้ประชาชนสามารถวางแผนการดำเนินชีวิต ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี ไม่หลงเชื่อข่าวลวงหรือทำสิ่งที่เกินกำลังตนเอง จึงลดความเสี่ยงในการใช้ชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวและชุมชน การรู้จักใช้จ่ายอย่างพอเหมาะ ไม่ฟุ่มเฟือย และไม่ก่อกวนสั่นสะเทือนตัว ทำให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและจิตใจ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน และการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจทำอะไร ๆ ทำให้ประชาชนมีวิจารณญาณ เลือกแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตของตนเอง ลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจผิดพลาด ส่งเสริมให้มีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย และมีอนาคตที่ดี

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย นรจีน (2564)

ได้ทำการศึกษา การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดชัยนาท ได้ร้อยละ 64.10 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา พิทักษ์ธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเงื่อนไข การดำเนินชีวิต และคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ วงศ์เกษ, วลัย พุทโธม (2565)

ได้ทำการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาวของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ผลการวิจัย พบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว คุณภาพชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาว และความพึงพอใจในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว

ส่วน การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสกลนคร

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ประชาชนขาดความเข้าใจ หรือไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันในชีวิต หลายคนอาจยังไม่เข้าใจว่าการสร้างภูมิคุ้มกัน หมายถึงการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือความเสี่ยงในอนาคต เช่น การเก็บออม การมีรายได้หลายทาง หรือการวางแผนชีวิตระยะยาว ซึ่งหากขาดความรู้หรือความตระหนักด้านนี้ ย่อมทำให้ไม่สามารถนำหลักนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมยังไม่เอื้อต่อการสร้างภูมิคุ้มกัน ในบางพื้นที่ของอำเภอมหาสารคาม ประชาชนยังมีรายได้ไม่มั่นคง หรือเผชิญกับปัญหาความยากจน เมื่อรายได้แทบไม่พอใช้ ก็ยากที่จะสร้างภูมิคุ้มกัน เช่น การเก็บออมหรือวางแผนระยะยาว ส่งผลให้หลักการนี้ไม่สามารถส่งผลต่อคุณภาพชีวิตได้อย่างชัดเจน ความช่วยเหลือจากภายนอกยังมีบทบาทสูง บางครั้งชุมชนอาจพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ มากกว่าการสร้างภูมิคุ้มกันด้วยตนเอง ทำให้ประชาชนไม่ได้พัฒนาความสามารถในการรับมือกับปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้หลักการด้านนี้ไม่เกิดผลจริงในการยกระดับคุณภาพชีวิต ยังไม่มีการนำหลักภูมิคุ้มกันไปใช้ในระดับครัวเรือนหรือชุมชนอย่างจริงจัง แม้จะมีการส่งเสริมหลักเศรษฐกิจพอเพียง แต่การนำไปปฏิบัติอาจยังไม่ทั่วถึงหรือขาดการติดตามผล ประชาชนจึงอาจยังไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างภูมิคุ้มกันกับคุณภาพชีวิต จึงทำให้การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมหาสารคาม และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ บุรณาการความร่วมมือจากภาครัฐและท้องถิ่น ให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีการตั้งคนที่มีความสามารถทั้งนอกหมู่บ้านและในหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการปลูกฝังและรณรงค์การใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ เพื่อให้ประชาชนมีการ

ยอมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น และมีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยทำให้เกิดการวางแผนการใช้จ่ายเงินในครอบครัว

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมวกเหล็ก และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ด้านสุขภาพจิต โดยการจัดกิจกรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ให้ประชาชนสามารถจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้ ปลุกฝังความเชื่อทางด้านศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในตนเอง และมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยการส่งเสริมให้หมู่บ้านชุมชนทุกแห่ง จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากชุมชน และรู้จักการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมวกเหล็ก และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และประกอบอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลมวกเหล็ก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีคุณภาพชีวิต ต่ำกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ

1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมวกเหล็ก และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรใช้รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยมุ่งเน้นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ด้านความพอประมาณ และด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผลตามลำดับ โดยควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมผ่านกิจกรรมชุมชน การให้ความรู้ที่เข้าใจง่าย และนำไปใช้ได้จริง ส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และสนับสนุนการคิดอย่างมีเหตุผลผ่านการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลและหลักวิชาการ

1.5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมหาสารคาม และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจผ่านการศึกษาและอบรมในทุกระดับ ส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ทั้งด้านการเงิน อาชีพ และการดำรงชีวิตตามบริบทท้องถิ่น พร้อมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบูรณาการความร่วมมือเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

1.6 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมหาสารคาม และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม โดยการมุ่งพัฒนาคนแบบองค์รวม ควบคู่กับระบบพื้นฐานที่ยั่งยืน โดยใช้ คชอ. และ อสม. เป็นกลไกหลัก ส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น เกษตรยั่งยืน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การทำบัญชีครัวเรือน พัฒนาทักษะอาชีพ สุขภาพกายใจ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านความร่วมมือทุกภาคส่วนภายใต้หลัก PDCA และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภออื่น ๆ ของ จังหวัดสกลนคร เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละอำเภอ

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร เช่น ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ การจัดสวัสดิการสังคม ภาวะผู้นำของผู้นำหมู่บ้าน ฯลฯ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรศึกษา เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาเชิงคุณภาพทั้งจากตัวเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานการจัดสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมหาสารคาม และจากประชาชนในพื้นที่อำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ได้

ข้อมูลเชิงลึกนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอนวนรนิวาส จังหวัดสกลนคร ต่อไปเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
และทำให้ประชาชนพึงพอใจมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญารัตน์ กิ่งก่ำ. (2555). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านม่อนหินแก้ว ตำบลวังพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ปร.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤษณา สานเมทา. (2558). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอดงลาน จังหวัดกำแพงเพชร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- กฤษณ์ วงเกิด. (2550). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ ประจักษ์รัตนกิจ. (2560). คุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนบ้านทุ่งสวาย ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จงสวัสดิ์ มณีจอม. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกไพร ตำบลทัพราช อำเภอดาพระ ยะ จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรชัย บุษบงศ์, พรพิมล นามวงศ์, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, กรกนก มักการุณ และไพศาล คงสถิตสถาพร. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนโคกโคเตมา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร. (2560). รูปแบบพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของข้าราชการชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3.

วิทยานิพนธ์ รป.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดวงใจ วงศ์เกย, วัลลี พุทโสม. (2565). ปัจจัยเชิงสาเหตุของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาวของ
ประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19. สระบุรี:

มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก.

ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

ธัญญพัทธ์ วัฒนาจิรพันธุ์, จงจิต ลืออนรัมย์, กันต์ระพี ถีระกุล, และยงยุทธ์ อาศัย.

(2561). แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของกลุ่มเกษตรกร อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัย สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

นิสรา ใจชื่อ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ
พอเพียง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

น้ำฝน ผ่องสุวรรณ. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประยุกต์ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ:
ยูแอนด์ไออินเตอร์มีเดีย จำกัด.

ปรานทิพย์ ภักดีศิริไพโรจน์. (2559). คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอหมู่ 11 ตำบล
ท่าผา อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์
ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี(หนูทอง). (2561). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง: กรณีศึกษา ชุมชนวัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาวิชัย อีสสุรานโท(ใจชื่น). (2561). *กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). *การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้*. รายงานการวิจัย. ชุมพร: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2551). *ความรับผิดชอบต่อสังคม*. นนทบุรี: จิงค์ ปิยอนต์ บุคส์.
- พิสมัย ขวัญมา (2562). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรชญาดุษฎีบัณฑิตปรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฟ้าใส พุ่มเกิด. (2547). *คุณภาพชีวิตการทำงานกับสุขภาพจิตของผู้ช่วยเหลือคนไข้โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. สาขาจิตวิทยาชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2560). *เศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy/item/1309-2010-06-03-09-50-07.html> 16 มิถุนายน 2563
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2560). *เศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html> 30 เมษายน 2563
- ลัดดาวัลย์ ร่มเย็น. (2561). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสิโสนา จ. อำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วาสนา พิทักษ์ธรรม. (2564). *การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา*. รายงานการวิจัย. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- ศิริชัย นรจีน. (2564). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชนกับคุณภาพชีวิต ในจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิรินันท์ กิตติสุข, สถิต เนลิมพล, แจ่มจันทร์ กาญจนาดังชลทิพย์ และจรัมพร ให้อย่าง.
(2557). คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมดา
เพรส.
- ศุทธา แสนกิจตะ. (2563). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์
จำกัด.
- สิริรักษ์ คชายุทธ. (2563). การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผลลัพธ์การพัฒนา
ท้องถิ่นตำบลแก้งแก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รป.
ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุทธิ อัดถากร, สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์, สุตาภรณ์ อรุณดี และคณะ. (2562). การพัฒนา
พฤติกรรมในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำ
ชุมชนในระดับหมู่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุนีย์ สงวนศรี. (2560). การศึกษาความคิดเห็นของประชากรหญิงเกี่ยวกับโครงการเงิน
อุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่และเด็กใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ รป.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏพิบูลสงคราม.
- สุภาวดี หันลั่นเหิยะ. (2559). การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของประชาชน บ้านม่วงเจริญ ตำบลสระทอง อำเภอหนองหงส์ จังหวัด
บุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุเมธ งามกนก. (2554). เศรษฐกิจพอเพียง : จากสถานศึกษาสู่ชุมชนที่ยั่งยืน. วารสาร
การศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. (2552). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ: มติชน.
- _____. (2559). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ: มติชน.

- เสาวนีย์ ภัทร์ประเสริฐ. (2560). *อิทธิพลของสื่อต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue 16 มิถุนายน 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2555). *ตามรอยพระราชดำริสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- อนรรฆ อสีเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกะเปอร์ จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ ปร.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัสมะ สะมะแอ. (2560). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Beadle-Brow, J. et al. (2008). Quality of Life for the Camberwell Cohort. *Journal of applied Research in Intellectual Disabilities*, 24, 380–390
- Berghom, F. J. et al. (1981). *The dynamics of aging: Original essays on the process and experience of growing old*. Colorado: Westview Press.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Jersey: Prentice–Hall.
- Denham, H. J. (19915). *Care of the long stay elderly patient* (2nd ed.). London: Chapman and Hall.
- Drechsler, W. (2016). *Public administration within the sufficiency economy*. *Thai Journal of Public Administration*, 14(1), 9–29.
- Flynn, M. K., and Frantz, R. (1987). *Coronary artery bypass surgery: Quality of life during Early convalescence*. *Heart and Lung* 23 (March): 159.
- Orem, D.E. (2001). *Nursing concepts of practice*. NY: Mc Graw–Hill Book.

- Peace, S.M. (1990). *Researching social gerontology: Concepts, methods, and issues*. London: SAGE.
- Seubsman, S. A., Kelly, M., & Sleight, A. (2013). *The sufficiency economy and community sustainability in rural northeastern Thailand*. *Asian Culture and History*, 5(2), 57.
- Shone, J. J. (2014). *The Sufficiency Economy Philosophy (SEP) and its international role in Sustainable Development as seen in application in the SEP Model Villages of the Lao PDR and Timor-Leste*. In Presentation given at the 3rd MSSRC International Conference on 'Mekong Region and ASEAN in Transition: People and Transborder (No. 11–12).
- Stromberg, M. F. (1984). *Selection and instrument to measure quality of life*. *Oncology Nursing Forum*. 11: 88–91.
- UNESCO. (1980). Evaluation the quality of life in Belgium. *Social Indicators Research*, 8, 321.
- Ventegobt Soren, Joav Merrick and Niels Jorgen Andersen. (2003). *Quality of Life theory I: the IQOL theory: an integrative theory of the global Quality of Life concept*. *The Scientific World Journal*, 3: 1030 – 1040.
- World Health Organization. (1994). *Community involvement in health for primary health care*. Geneva: WHO.
- World Health Organization. (1995). *Community involvement in health for primary health care*. Geneva: WHO.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้อยู่ช่วยงานตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ขาญจิตปรีชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมารวิชัย จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ช่วยงานในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ทพ

๖๖๖๖๖/๖๖๖

๕๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๕๖๕๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามารนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๕

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โสมง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขออนุมัติครุภัณฑ์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอัศริเดช ทองหมั่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๕๖๒๕๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายปัญญา แท่นสุนทร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามารนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนวิสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี
เลขรับ..... ๑๓๗๑
วันที่..... ๑๑ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา..... ๑๓.๐๕

อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนทรวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๒ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ทำหนังสืออนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

7
6/2/21

ขอแสดงความนับถือ

[illegible]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๕

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐

(นางวิสุดา คงฤทธิ์)

หัวหน้าสำนักปลัด อบต.

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปทุมทาวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๘๓ ๑๖๔๔

10 11.11. 2567

- ကုမ္ပဏီကြီးများ

A.P.

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๘๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบประวัติและข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอวานรนิวาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนทวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๕๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์โธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษารั้วนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตจากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๕

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนทวงค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๗๕๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ ถนนโยธาตุนคร

อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๗๕๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายทองพูล พิลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทร์ภักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานนิवास จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานนิवास จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์ธิรัญ จันทรักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสินนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๕๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๕๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน ว่าที่ร้อยตรี ดร.พิศดาร แสนชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายสุสันติ วิเวก

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมารวิชัย จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โสม เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมารวิชัย จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายปราศัย มะณีวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมารวิชัย จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอมารวิชัย จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายอัครเดช ทองหมั่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนawangค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายสงบ กำจำปา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรือเสาะ จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญากรณ์ สวัสดิ์โสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรือเสาะ จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๔๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปูนหางค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายอภิชาติ พรหมอารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๕๒๖๕๒๓๑๒๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสุดใจ ปุนหวงค์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๙ ๒๘๔๓ ๑๖๔๔

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการบริหารหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศรีต ชาญชิตปรีชา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. นางสาวอัสนีย์ พรหมสาขา ณ สกลนคร พัฒนาการอำเภอวานรนิวาส
จังหวัดสกลนคร
5. นายปัญญา แทนสุนทร เกษตรอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อกันแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

นางสาวสุดใจ ปูนหวางค์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 13

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ไม่เกิน 30 ปี

☐ 2. 31 – 45 ปี

☐ 3. 46 – 60 ปี

☐ 4. มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาตรี

☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร

☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจเอกชน

☐ 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ

☐ 4. รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน

☐ 5. อาชีพอื่น ๆ (โปรดระบุ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท

☐ 2. 10,001–20,000 บาท

☐ 3. 20,001–30,000 บาท

☐ 4. ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป

6. ตำบลที่อาศัยอยู่

☐ 1. ตำบลวานรนิวาส

☐ 2. ตำบลเดื่อศรีคันไชย

☐ 3. ตำบลขัวก่าย

☐ 4. ตำบลหนองสนม

☐ 5. ตำบลคูสะคาม

☐ 6. ตำบลธาตุ

☐ 7. ตำบลหนองแวง

☐ 8. ตำบลศรีวิชัย

☐ 9. ตำบลนาซอ

☐ 10. ตำบลอินทร์แปลง

☐ 11. ตำบลนาคำ

☐ 12. ตำบลคอนสวรรค์

☐ 13. ตำบลกุดเรือคำ

☐ 14. ตำบลหนองแวงใต้

**ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขต
อำเภอวารินวิทวัส จังหวัดสกลนคร**

คำชี้แจง ท่านมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก
น้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก
ที่สุด ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยกับข้อคำถามมากที่สุด = 5 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อคำถามมาก = 4 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อคำถามปานกลาง = 3 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อคำถามน้อย = 2 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อคำถามน้อยที่สุด = 1 คะแนน

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความพอประมาณ						
1	ท่านมีการวางแผนการบริโภค					
2	ท่านมีการวางแผนการใช้เงินในครัวเรือนโดย สามารถดำรงชีวิตแบบพอกินพอใช้					
3	ท่านมีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง และการดำเนินชีวิตที่ประหยัดและพอเพียง					
4	ท่านมีรายรับที่พอดีกับรายจ่าย					
5	ท่านใช้ชีวิตอยู่ด้วยความเรียบง่าย					
6	ท่านมีการใช้สินค้าและบริการอย่างพอเหมาะ พอดีสัมพันธ์กับศักยภาพของตนเอง					
7	ท่านใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
การเสริมสร้างควมามีเหตุผล						
1	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการลงทุน ประกอบอาชีพ					
2	ท่านมีการตัดสินใจมีการใช้จ่ายอย่าง รอบคอบและพิจารณาอย่างระมัดระวัง					
3	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต					
4	ท่านมีการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติ ใน เรื่องต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ					
5	ท่านมีความอดทน อดกลั้น รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของ ศักยภาพของตนเอง					
6	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ ในการลงทุนประกอบอาชีพของ ท่าน					
7	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ ในการการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การรวมสร้างภูมิคุ้มกัน						
1	ท่านมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว					
2	ท่านมีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยให้เกิดการวางแผนการใช้เงินในครอบครัว					
3	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท					
4	ท่านมีการสร้างความอบอุ่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว					
5	ท่านมีการออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อจำเป็น					
6	ท่านมีการหารายได้เสริมตลอดจนการสร้างทางเลือกที่หลากหลายรองรับการเปลี่ยนแปลง จากความคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต					
การมีความรู้ความเข้าใจ						
1	ท่านมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
2	ท่านการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างระมัดระวัง					
3	หมู่บ้านของท่านมีการดึงคนที่มีความสามารถในหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน					
4	หมู่บ้านของท่านมีการดึงคนที่มีความสามารถนอกหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีคุณธรรม						
1	ประชาชนในหมู่บ้านของท่านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2	ท่านมีส่วนช่วยให้คนในหมู่บ้านมีความสุขเพิ่มขึ้น					
3	ท่านมีส่วนช่วยให้คนในหมู่บ้านเกิดการมูมานะที่จะลดหนี้สิน/ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น					
4	ท่านมีความพยายามที่จะหารายได้เพิ่ม					
5	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความตระหนักในคุณธรรม					
6	ท่านใช้คุณธรรมนำความรู้ที่มีอยู่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความพากเพียร รับผิดชอบ					
7	ท่านใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต					

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส

จังหวัดสกลนคร

คำชี้แจง ท่านมีคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพชีวิตของท่าน ดังนี้

เห็นด้วยกับข้อคำถามมากที่สุด = 5 คะแนน
 เห็นด้วยกับข้อคำถามมาก = 4 คะแนน
 เห็นด้วยกับข้อคำถามปานกลาง = 3 คะแนน
 เห็นด้วยกับข้อคำถามน้อย = 2 คะแนน
 เห็นด้วยกับข้อคำถามน้อยที่สุด = 1 คะแนน

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านสุขภาพกาย						
1	ท่านมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง					
2	ท่านมีความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด					
3	ท่านมีความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้					
4	ท่านมีพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
5	ท่านมีความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น					
6	ท่านมีความสามารถในการเคลื่อนไหวของตนเอง					
7	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน					
8	ท่านมีความสามารถในการทำงาน					
9	ปัจจุบันท่านไม่ต้องพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือ การรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านสุขภาพจิต						
1	ท่านมีความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมีต่อตนเอง					
2	ท่านมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน					
3	ท่านมีความรู้สึก ภาคภูมิใจในตนเอง					
4	ท่านมีความมั่นใจในตนเอง					
5	ท่านมีความคิด ความจำ มีสมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน					
6	ท่านสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวลได้					
7	ท่านมีความเชื่อทางด้านศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค					
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม						
1	ท่านมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี					
2	ท่านได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ					
3	ท่านให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นอยู่เสมอ					
4	ท่านได้รับประโยชน์จากชุมชนอยู่เสมอ					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านสภาพแวดล้อม						
1	ท่านมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต					
2	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ					
3	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่มีการคมนาคมสะดวก					
4	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีสถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์					
5	ท่านมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ					
6	ท่านมีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่างเสมอ					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทาง
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมวกเหล็กหรือไม่
อย่างไรบ้าง โปรดระบุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ปัจจัยส่วนบุคคล	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	อายุ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	อาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ตำบลที่อาศัยอยู่	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขต
อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ความพอประมาณ									
1	ท่านมีการวางแผนการบริโภค	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีการวางแผนการใช้เงินในครัวเรือนโดยสามารถดำรงชีวิตแบบพอกินพอใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเองและการดำเนินชีวิตที่ประหยัดและพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีรายรับที่พอดีกับรายจ่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านใช้ชีวิตอยู่ด้วยความเรียบง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านมีการใช้สินค้าและบริการอย่างพอเหมาะพอดีสัมพันธ์กับศักยภาพของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การเสริมสร้างควมมีเหตุผล									
1	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการลงทุน ประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีการตัดสินใจมีการใช้จ่ายอย่าง รอบคอบและพิจารณาอย่างระมัดระวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุและผล พิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ในการการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีการคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติ ใน เรื่องต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีความอดทน อดกลั้น รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐาน ของศักยภาพของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ ในการลงทุนประกอบอาชีพของ ท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ ในการการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การรวมสร้างภูมิคุ้มกัน									
1	ท่านมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยทำให้เกิดการวางแผนการใช้เงินในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีการสร้างความอบอุ่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีการออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านมีการหารายได้เสริมตลอดจนการสร้างทางเลือกที่หลากหลายรองรับการเปลี่ยนแปลง จากความคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
การมีความรู้ความเข้าใจ									
1	ท่านมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างระมัดระวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	หมู่บ้านของท่านมีการดึงคนที่มีความสามารถในหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	หมู่บ้านของท่านมีการดึงคนที่มีความสามารถนอกหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การมีคุณธรรม									
1	ประชาชนในหมู่บ้านของท่านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนช่วยให้คนในหมู่บ้านมีความสุขเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีช่วยทำให้คนในหมู่บ้านเกิดการมูมานะที่จะลดหนี้สิน/ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีความพยายามที่จะหารายได้เพิ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีการใช้ชีวิตด้วยความตระหนักในคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านใช้คุณธรรมนำความรู้ที่มีอยู่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความพากเพียร รับผิดชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรามรนิวาส
จังหวัดสกลนคร

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านสุขภาพกาย									
1	ท่านมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านมีความสามารถในการเคลื่อนไหวของ ตน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของตน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ท่านมีความสามารถในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
9	ปัจจุบันท่านไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือ การ รักษาทางการแพทย์อื่น ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ด้านสุขภาพจิต									
1	ท่านมีความรู้สึกทางบวกที่บุคคลในชุมชนมี ต่อตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านมีความรู้สึก ภาคภูมิใจในตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านมีความมั่นใจในตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีความคิด ความจำ มีสมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็น/ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านสุขภาพจิต (ต่อ)									
6	ท่านสามารถในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวลได้	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านมีความเชื่อทางศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม									
1	ท่านมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านได้รับประโยชน์จากชุมชนอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ด้านสภาพแวดล้อม									
1	ท่านมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีการคมนาคมสะดวก	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีสถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ท่านมีโอกาสดังจะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	ท่านมีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่างเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการป้องกันปัญหายาเสพติด
ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

แบบสอบถาม		ค่าความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจ จำแนก	แปลผล
1.	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	.939	.368-.896	ใช้ได้
	1.1 ความพอประมาณ	.769	.411-.896	ใช้ได้
	1.2 การเสริมสร้างความมีเหตุผล	.756	.368-.819	ใช้ได้
	1.3 การรวมสร้างภูมิคุ้มกัน	.856	.397-.756	ใช้ได้
	1.4 การมีความรู้ความเข้าใจ	.716	.456-.854	ใช้ได้
	1.5 การมีคุณธรรม	.795	.397-.658	ใช้ได้
2.	คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร	.959	.363-.871	ใช้ได้
	2.1 ด้านสุขภาพกาย	.784	.389-.871	ใช้ได้
	2.2 ด้านสุขภาพจิต	.802	.445-.860	ใช้ได้
	2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	.799	.363-.756	ใช้ได้
	2.4 ด้านสภาพแวดล้อม	.755	.388-.759	ใช้ได้
ภาพรวมทั้งฉบับ		.963	.363-.896	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อศึกษา

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชนในอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

.....

1. ท่านคิดว่าแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตอำเภอมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ควรทำอย่างไร ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต
อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ควรทำอย่างไร ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น?

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุดใจ ปูนหางค์
วัน เดือน ปีเกิด	5 กันยายน 2530
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	223 หมู่ที่ 7 ตำบลวาใหญ่ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 47170
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักทรัพยากรบุคคล
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี 47170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านข้าวแ่ง ตำบลวาใหญ่ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2546	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์งามศึกษา ตำบลโพธิ์งาม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2549	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิ์งามศึกษา ตำบลโพธิ์งาม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2554	ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2568	ปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2561	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลคูสะคาม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2563	นักทรัพยากรบุคคล เทศบาลตำบลคูสะคาม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2563 ถึงปัจจุบัน	นักทรัพยากรบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี